

Programmabegroting 2025-2028

september 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Voorwoord	5
Leeswijzer	7
Samenvatting	12
Programma's	27
Bedrijvigheid	28
Bedrijvigheid	29
Cluster Economische ontwikkelingen	29
Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten.....	36
Cluster Havens	39
Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten.....	40
Cluster Toerisme en Recreatie.....	40
Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten.....	42
Overzicht kosten programma Bedrijvigheid.....	43
Programma Dienstverlening	47
Cluster Bestuur	47
Cluster Organisatie	49
Cluster Leges en heffingen	54
Cluster Financiën	55
Overzicht kosten programma Dienstverlening.....	56
Programma Leefbaarheid	63
Cluster Infrastructuur	63
Cluster Milieu.....	66

Cluster Omgevingskwaliteit	74
Cluster Veiligheid	82
Overzicht kosten programma Leefbaarheid	86
Leefbaarheid - Lasten	86
Leefbaarheid - Saldo	87
Leefbaarheid - Financiële tabel	87
Leefbaarheid - Kredietaanvragen	91
Vitaliteit	92
Programma Vitaliteit	93
Cluster Zorg.....	93
Gezondheid	93
Verbinding	94
Zorg, Ondersteuning en Veiligheid.....	95
Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten.....	96
Cluster Bestaanszekerheid.....	99
Participatiewet	99
Nieuwkomers	99
Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten.....	101
Cluster Bestaanszekerheid - Bestuurlijke Projecten.....	103
Cluster Kunst en Cultuur	105
Cultureel leven	105
Erfgoed	105
Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten.....	106
Cluster Sport en Educatie	107
Sport	107
Educatie	108

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten.....	108
Overzicht kosten programma Vitaliteit	110
Vitaliteit - Lasten	110
Vitaliteit - Saldo	111
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	113
Personeel.....	115
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	119
Paragraaf Financiering	134
Risicobeheer	141
Risicobeheersing in het licht van de Treasuryfunctie richt zich met name op rente- en kredietrisico's.....	141
Paragraaf Lokale heffingen	147
Paragraaf Grondbeleid.....	158
Trends & ontwikkelingen.....	159
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	164
Paragraaf Wet open overheid	170
Paragraaf Verbonden partijen	173
Paragraaf Duurzaamheid	186
Financiële begroting	187
Meerjarenraming 2025-2028	193
Bijlagen	194
Reserves en voorzieningen (bedragen x 1.000).....	195
Investeringen 2025-2028.....	197
Taakvelden overzicht	202
Geprognosticeerde meerjarenbalans.....	205

Voorwoord

De begroting voor 2025 van de gemeente Hollands Kroon is een sluitstuk van een proces waarin ambities en middelen in evenwicht zijn gebracht. De ambities van de gemeenteraad en met name van de coalitie, zijn groot en de middelen worden steeds beperkter; 2025 is een jaar van keuzes maken. De term 'ravijnjaar 2026' wordt vaak gebruikt om aan te geven dat gemeenten financieel gaan terugvallen door een beperking van de financieringssystematiek aan gemeenten door de rijksoverheid. De voorbereiding op deze begroting, die is vastgelegd door de gemeenteraad in de kadernota, bestond daarom vooral uit het zoeken naar ombuigingen van bestaand beleid. Dit met als doel de begroting financieel sluitend te maken.

In het pakket maatregelen aangekondigd in de kadernota is bijgedragen aan meer financieel evenwicht. Dit heeft op bepaalde punten ook bijgedragen aan het faciliteren van nieuw beleid. Met het vaststellen van de kadernota door de gemeenteraad en een – gelukkig positieve – bijstelling van onze inkomsten vanuit het Rijk in de meicirculaire, heeft het college een aantal aanpassingen doorgevoerd. Ter voorbereiding op deze begroting heeft het college ook gekeken naar hoe de ambities uit het coalitieakkoord een stevige impuls kunnen krijgen. Zo wil het college ook meer invulling geven aan de organisatievisie 'Met open houding midden in de samenleving'.

We kiezen ervoor om vanuit de ruime Algemene Reserve incidenteel middelen in te zetten om bij te dragen aan initiatieven met een groot maatschappelijk rendement en een meerjarig effect voor onze samenleving. Een ervan is, ondersteund door een motie van uw raad, de versnelling van de woningbouw. Daarmee zetten we dus incidentele middelen in als katalysator voor positieve en structurele maatschappelijke veranderingen. Ook is een beperkt aantal bezuinigingsmaatregelen geschrap, om eventueel negatief effect op de financiën op de lange termijn te voorkomen. Zo zetten we ook in op het borgen van de kwaliteit van onze dienstverlening.

De financiële gezondheid van onze gemeente is wat mij betreft stabiel. Tot 2028 teren we iets in op onze reserves, tot een niveau dat ruim acceptabel is. Met die reserves blijven we in de gelegenheid om onverwachte tegenvallers heel goed op te vangen. We houden de structurele uitgaven en inkomsten goed in balans, waarbij we streven naar een meer realistische begroting. We willen aan het einde van het jaar niet steevast een groot positief resultaat hebben. Dat lijkt fijn, maar is eigenlijk zonde van de ongebruikte middelen en kansen.

Tenslotte hoop ik dat we erin geslaagd zijn om in de samenvatting van de begroting een eenvoudig en tegelijk volledig beeld te geven van de strategische ambities, de bezuinigingen en de financiële gezondheid van de gemeente Hollands Kroon. Natuurlijk ligt daaronder een enorm document met veel meer details en wetmatig verplichte zaken, voor de fijnproever.

Ik wens u veel leesplezier, gezonde financiën en bovenal een rijke toekomst voor onze inwoners, ondernemers en instellingen!

Maarten Versluis

Wethouder Financiën

Leeswijzer

De Programmabegroting 2025-2028 is samengesteld volgens de vereisten van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), dat stelt:

De begroting bestaat ten minste uit:

- a. de beleidsbegroting;
- b. de financiële begroting.

De beleidsbegroting bestaat ten minste uit:

- c. het programmaplan;
- d. de paragrafen.

De financiële begroting bestaat ten minste uit:

- e. het overzicht van baten en lasten en de toelichting;
- f. de uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting;
- g. de bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

Onze begroting is opgebouwd uit de bekende vier programma's: Bedrijvigheid, Dienstverlening, Leefbaarheid en Vitaliteit. Per programma is een onderverdeling aangebracht naar clusters. Het beleid wordt op programmaniveau verwoord in de samenvatting en meer gedetailleerd bij elk van de clusters. Effect- en prestatie-indicatoren geven aan wat we willen bereiken en hoe we dat denken te doen. In de paragrafen wordt een specifiek onderwerp belicht; daar vinden we ook de ratio's die helpen bij de financiële sturing. De raad autoriseert de budgetten per cluster. Elk cluster is een samenstel van taakvelden. Baten en lasten per taakveld zijn opgesomd in een bijlage.

De indicatoren

De indicatoren in deze begroting zijn per programma en cluster opgesteld. In juli heeft een overleg plaatsgevonden met leden van de Auditcommissie, de concerncontroller, het bestuur en de accountant over het beter meetbaar maken van de doelen. Uit dit gesprek is naar voren gekomen dat we, gezamenlijk met de raad, een verbeterslag gaan maken voor de begroting 2026. De huidige set indicatoren is grotendeels overgenomen uit de begroting 2024. Hieronder volgt de leeswijzer en opbouw van de indicatoren.

Wat is een effectindicator?

Een effectindicator geeft aan wat wij als gemeente willen bereiken, meer banen, minder werklozen, goede dienstverlening in algehele zin, goede gezondheid en goed onderhouden leefomgeving et cetera. Een effectindicator wordt over het algemeen beïnvloed van meerdere kanten.

Hierbij kunt u denken aan de economische ontwikkelingen, ontwikkelingen bij buurgemeenten of elders in het land et cetera. Onze invloed op de effectindicatoren is over het algemeen kleiner dan als het gaat om de prestatie-indicatoren. Effectindicatoren hebben dan ook vaak een langere termijn doelstelling. Ook omdat bijvoorbeeld wijzigingen in beleid pas op latere termijn doorwerken in de benoemde effecten.

Wat is een prestatie-indicator?

Een prestatie-indicator geeft aan wat is bereikt. Hierop is de gemeentelijke invloed groter, bijvoorbeeld door gerichte activiteiten is de verwachting dat iets wordt behaald. Het interessante aan prestatie-indicatoren is dat deze invloed hebben op meerdere gewenste effecten in verschillende programma's. Als het kan dan worden tussenstanden in de bestuursrapportage getoond. Ook komen ze terug in de jaarrekening. Prestatie-indicatoren voor de begroting zijn kortlopend voor één jaar.

Tabel indicatoren

De tabel is als volgt opgebouwd:

1. Naam van de indicator, bijvoorbeeld: Personen met een bijstandsuitkering.

2. Hier worden de meest recente cijfers weergegeven. Het gaat hier om de realisatie. De begroting wordt altijd t+1 vastgesteld. Hierdoor kan het voorkomen dat een cijfer over het lopende jaar nog niet beschikbaar is. Dit is de meetmethode en de bron.
3. Hier staat de bron van de indicator en een toelichting wat het landelijk gemiddelde is en/of de p10.
4. Met de kolom begroting wordt het jaar t+1 bedoeld voor het begrotingsjaar. Dit zijn de streefwaarden.

Effectindicatoren	2020	2021	2022	2023	2024	Begroting
1			2			4
		3				

Bepaling van streefwaarden

De streefwaarden bij 4 zijn opgebouwd aan de hand van de onderstaande voorwaarden.

- Afkomstig uit beleidsdocumenten
- Het gemiddelde van de P10 gemeenten
- Het landelijk gemiddelde.

De keuze voor een streefwaarde wordt kort en bondig toegelicht onder 3. Ligt een gemiddeld cijfer buiten een redelijke range van een jaar om bereikt te worden dan wordt ervoor gekozen om te werken met ▲ ▼. Voor de streefwaarde bij de inwonerspeiling geldt in het algemeen dat er niet een specifieke streefwaarde is opgenomen, maar een ▲ ▼. Er hebben 31 gemeenten meegedaan aan de inwonerspeiling in 2023. Door slechts te focussen op het gemiddelde ontstaat er mogelijk een verkeerd beeld.

Besluit Begroting en Verantwoording

Een aantal indicatoren is verplicht om op te nemen vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording. Deze staan aangeduid met BBV-verplicht.

Samenvatting

Samenvatting

In juli 2024 heeft u de kadernota 2025 vastgesteld. Deze weerspiegelt niet alleen de wensen van uw raad, maar ook ombuigingen op het bestaande beleid hebben een plek gekregen. De kadernota is vertaald naar de begroting 2025 en sluit aan bij de ambities uit het coalitieakkoord. Wij gaan door op de ingeslagen weg. We willen hierbij het verschil maken: een zichtbaar resultaat in de samenleving. In 2025 en 2026 willen we daarom een impuls geven op een **aantal strategische speerpunten**:

- Aandacht voor openbare ruimte, waar positieve gezondheid onderdeel van uitmaakt

Het beheer en onderhoud van onze openbare ruimte is onder onze inwoners vaak onderwerp van gesprek. De aandacht voor de openbare ruimte is de laatste jaren versoberd als gevolg van financiële keuzes. Maar de openbare ruimte is meer dan alleen een ruimte tussen wonen en werken. Positieve gezondheid brengt kansen met zich mee om het sociale en fysieke domein aan elkaar te verbinden. Onze buitenruimte is ook een belangrijke plek waar inwoners elkaar ontmoeten en waar activiteiten plaatsvinden. Een goede kwaliteit van de inrichting en een hogere belevingswaarde van deze ruimte dragen bij aan de leefbaarheid van de dorpen, elke dag opnieuw. Daarom willen we in ieder geval in 2025 en 2026 een impuls geven aan de kwaliteit van de openbare ruimte en onze werkwijze daarop structureel aanpassen.

- Dienstverlening: in contact met de samenleving

Zichtbaarheid, vertrouwen en verbinding zijn de fundamenten van onze dienstverlening. In het komende jaar zetten we in op een verdere versterking van de hybride dienstverlening. De invoering van de balie is goed ontvangen, met name doordat we zo zowel onze digitaal vaardige als minder vaardige inwoners optimaal bedienen. We blijven investeren in onze aanpak door het uitbreiden en door-ontwikkelen van onze online-diensten, terwijl persoonlijke ondersteuning op locatie behouden blijft. We kijken daarbij ook naar de inzet in de wijken onder andere door de HK-mobiel. Hiermee waarborgen we een toegankelijke en inclusieve dienstverlening voor al onze inwoners.

Vanuit die gedachte werken we in 2025 de visie op onze dienstverlening verder uit waarbij we ook kijken naar het gemeentehuis als plek voor ontmoeting voor iedereen. Dit kan als katalysator fungeren voor de (her)ontwikkeling van het gebied rond het gemeentehuis aan de Burgemeester Mijnliefstraat, de entree van

Anna Paulowna. Ook de toekomst van het bestuurscentrum in MFA De Ontmoeting wordt hierin meegenomen en het belang van een laagdrempelig contact tussen organisatie en bestuur. Dat is een verkenning die we inzetten, maar waarbij definitieve beslissingen na de verkiezingen worden voorgelegd.

- Versnelling woningbouw

In 2023 is het Woonbehoefteonderzoek uitgevoerd en de Woondeal 2.0 getekend. In 2024 hebben we onze Woonvisie vastgesteld. We hebben de ambitieuze doelstelling om minimaal 3.200 woningen tot 2031 te bouwen om de leefbaarheid in alle dorpen te versterken. In 2024 is gestart met de versnelling van woningbouw. Deze zetten we voort in 2025. We hebben op basis van de motie 'Versnelling Woningbouw' een projectorganisatie opgezet die 500 demontabele woningen gaat realiseren. Hiervoor heeft uw raad een budget beschikbaar gesteld van € 900.000. Met een extra financiële impuls breiden we deze projectorganisatie uit om ook de reguliere woningbouw te versnellen. En, met de Nota Grondbeleid als instrument, te komen tot hiervoor noodzakelijke projecten en gebiedsontwikkelingen.

- Verduurzaming bestaande voorraad, inclusief klimaat adaptieve buitenruimte

Op grond van Europees beleid (en daarmee landelijk beleid) moet de energievoorziening in 2050 bijna helemaal duurzaam en CO2-neutraal zijn. Om dit doel te bereiken moet onze energiehuishouding grondig worden veranderd. Het verbruik moet worden beperkt en de energie die nodig is moet duurzaam worden opgewekt. Draagvlak in de samenleving is daarbij de sleutel tot succes. In 2025 geven we een impuls aan verduurzaming van de bestaande particuliere woningvoorraad door de bestaande subsidieregelingen te verruimen en inwoners actief uit te nodigen en aan te zetten tot het verduurzamen van woningen. Klimaatverandering is een vat vol tegenstrijdigheden. Extreme situaties volgen elkaar snel op. De gebouwde omgeving krijgt veel te verduren met deze extremiteiten. We gaan in 2025 in 3 tot 5 gebieden aan de slag waar de hittestress hoog is. Hier maken we een koppeling met 'aandacht voor openbare ruimte' en 'positieve gezondheid'. Resultaat is een vergroting van de leefbaarheid in de kernen.

- Quickwins in verkeersveiligheid en schoolroutes

We werken richting 2027 aan een integraal mobiliteitsplan op basis waarvan we investeringsbeslissingen over onze infrastructuur kunnen nemen. Hierbij wordt een koppeling gemaakt met het openbaar vervoer, nieuwe vormen van mobiliteit en ontsluiting van de Kop naar andere regio's. Op die manier kunnen we een goede afweging maken over nieuw aan te leggen infrastructuur op basis van een strategische investeringsagenda voor de toekomst. Vooruitlopend daarop gaan we in 2025 op basis van bestaande onderzoeken al aanpassingen doen op de in beeld zijnde locaties. Het uitgangspunt daarbij is om kwetsbare verkeersdeelnemers

beter te beschermen en het verkeersveiligheidsgevoel van inwoners positief te beïnvloeden. Op basis van dat uitgangspunt geven we de hoogste prioriteit aan de schoolroutes.

- Jeugdondersteuning op alle scholen

Ieder kind heeft het recht om zich te ontwikkelen en om te leren. School is de plek waar kinderen en jongeren dagelijks komen en contact hebben met docenten, en zo nodig met jeugdondersteuning. Door samen laagdrempelig en vroegtijdig te signaleren kunnen we kinderen preventief ondersteunen. Dit zorgt voor meer doelmatige en efficiënte zorg en voor meer samenhang tussen onderwijs en jeugdhulp. Hierdoor wordt de vraag naar hulp beperkt, wat ook het doel is van landelijk beleid. Jeugdondersteuning op basisscholen wordt ingevuld door een schoolmaatschappelijk werker die SKJ geregistreerd is. Deze zogenaamde JOS mag zelf jeugdhulp bieden waardoor de verwijzing naar de 2e lijnszorg verminderd. Zo wordt het probleem dicht en vroegtijdig bij het kind (en zo nodig ook het gezin) aangepakt. De JOS werkt interprofessioneel samen met het wijkteam, GGD, onderwijs, SWV (samenwerkingsverband), kinderopvang en jongerenwerk. Met deze manier van werken zijn we in 2023/2024 gestart als pilot bij IKC De Kroon in Anna Paulowna onder de naam 'interprofessioneel werken'. Dit is een succes gebleken. Daarom rollen we dit in 2025 uit over meerdere scholen.

De programma's

Bedrijvigheid

Hollands Kroon is de afgelopen jaren een interessante vestigingslocatie gebleken voor grootschalige ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen hebben de gemeente een economische impuls gegeven, maar laten ook zien dat ruimtelijke regie en kwaliteitsborging nodig zijn om landschappelijke verrommeling te voorkomen. We hebben daar oog voor en werken dat uit in een landschappelijk inpassingskader. Als gemeente willen we de dynamiek van grootschalige ontwikkelingen en investeringen in onze regio benutten als vliegwiel voor brede welvaart in Hollands Kroon. Ontwikkelingen moeten niet enkel bijdragen aan economische groei, maar ook aan sociale, ruimtelijke en maatschappelijke doelstellingen.

Hollands Kroon staat niet op zichzelf. Opgaven zijn veelal gemeente overstijgend en vragen om een regionale samenwerking. Denk hierbij aan de toekomst van het landelijk gebied, het Ontwikkelperspectief, het energievraagstuk, toerisme maar ook onderwerpen zoals arbeidsmarkt en onderwijs. Waar mogelijk werken we intensief samen met de regio Kop van Noord-Holland en de provincie. Door deze samenwerkingen kunnen we ontwikkelingen mogelijk maken die niet alleen de eigen gemeente aan gaan maar belangrijk zijn voor de vitaliteit van de hele regio. Het belang van samenwerking blijkt ook uit de rapportage Elke Regio Telt.

Daarvoor werken de regio Kop van Noord-Holland, provincie en Rijk op basis van gelijkwaardigheid samen aan een gebiedsgerichte uitvoeringsagenda voor de komende jaren. Onze regionale samenwerkingsagenda en regionale visie sociaal domein zijn daarbij belangrijke ingrediënten.

De economie groeit. Voor Hollands Kroon is een uitbreidingsvraag van 14 tot 28 hectare aan bedrijfsterreinen voorzien. Vanwege het gebrek aan ruimte en beperkte mogelijkheden om nieuwe bedrijventerreinen aan te leggen wordt het steeds belangrijker om in te zetten op efficiënt ruimtegebruik op bestaande terreinen, dan wel herontwikkeling. Nieuwe uitleg/uitbreiding van bedrijventerreinen vraagt hierbij om een zorgvuldige afweging. Ook gaan we door met de verduurzaming en vergroening van onze bedrijventerreinen.

Hollands Kroon kent een vitale agrarische sector die voor de gemeente van groot belang is. Daarom blijven we investeren via de bestaande uitvoeringsagenda en verkennen we de kansen voor de 'Agrarische hoofdstad van de Toekomst'. De unieke uitgangspositie van de sector, met een duurzaam en gezond toekomstperspectief in Hollands Kroon, willen we behouden en versterken. Tegelijkertijd zien we in ons landelijk gebied grote uitdagingen, waar ook de agrarische sector mee te maken heeft. We werken regionaal aan een zogenaamde 'Aanpak Landelijk Gebied' waarbij natuur, landbouwperspectief, waterkwaliteit en -kwantiteit, biodiversiteit en de gevolgen van klimaatverandering samenkomen. De regio Kop van Noord-Holland werkt hierin nauw samen met alle betrokken partijen en overheden.

De visserijsector is de afgelopen jaren geconfronteerd met vermindering van visgronden, extra regeldruk en sanering. Dit heeft ook zijn weerslag op de visserijactiviteiten in de haven van Den Oever. Voor behoud en versterking van de visserijgemeenschappen en de landzijdige ketens is in 2024 voor de vijf visserijregio's een Visserij Ontwikkel Plan (VOP) ingediend bij met ministerie van LNV (thans LVVN). Ons gezamenlijk plan voor de regio (Den Helder, Texel en Hollands Kroon) spitst zich toe op versterking van het landzijdig visserijcluster en de visserijgemeenschappen. Voor Hollands Kroon voorziet het VOP in de ontwikkeling van het Blue Food Centrum Wieringen; een aanpak voor de versterking, vernieuwing en verbreding van de visserij gerelateerde bedrijvigheid, activiteiten en sfeer op en rond de haven van Den Oever, in verbinding met brede welvaart in het dorp. Op basis van het convenant VOP met het Rijk werken wij de ontwikkeling van het Blue Food Centrum Wieringen verder uit.

Samen met het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord, onderwijs en lokale overheden stimuleren we kennisontwikkeling en kennisdeling in de regio om innovatiekracht van het bedrijfsleven te versterken. Belangrijk speerpunt is het vasthouden en aantrekken van jongeren in de regio. In 2025 werken we verder aan de projecten die in 2024 zijn gestart in het kader van het programma Arbeidsmarkt & Onderwijs van de regionale samenwerkingsagenda 'Samen op kop'. Via

verschillende projecten stimuleren we mensen een baan op te pakken in de agri-, tech-, zorg- of horecasector. We merken dat het verbinden van vraag en aanbod ingewikkeld is. Daarom werken we in 2025 aan een nieuw Regionaal Werkcentrum waarin werkenden, werkzoekenden en werkgevers via één regionale toegang, samengebracht worden.

In 2024 is gestart met het project 'Zuiderzeewerken, al 100 jaar, nog 100 jaar', in 2025 en 2026 gaan we hier mee door. De verhalen en beelden rondom het grootste waterbouwkundige project van Nederland nutten we uit voor een verbindend en lokaal gedragen programma voor mens (inwoners, ondernemers en bezoekers) cultuur, erfgoed en landschap. Het bredere doel is om de bekendheid en aantrekkingskracht van Hollands Kroon over de Zuiderzeewerken te vergroten en daarvoor meer positieve aandacht en verblijfsduur te genereren van regionale, landelijke en buitenlandse bezoekers.

Leefbaarheid

Beheer en inrichting openbare ruimte

In 2025 starten wij met de actualisatie van het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) en het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte. Vooruitlopend op het definitieve plan gaan we in 2025 een extra impuls geven en experimenteren met andere vormen van beheer door onze organisatie, anders dan alleen via meldingen, kernbeheer en contractbeheer op basis van alleen beeldkwaliteit. Een goed onderhouden openbare ruimte werkt niet alleen uitnodigend voor inwoners, maar ook voor recreanten om in te verblijven en draagt uiteindelijk bij aan de positieve waardering ervan. We hebben hierbij ook oog voor evenementen en het belang van gebieden voor recreatie en toerisme.

In het kader van positieve gezondheid maken we koppelkansen met het beheer van openbare ruimte, met als accent het opwaarderen van trottoirs en het beweegvriendelijk inrichten van 'ommetjes', parken en speelplekken. Kader is om te beginnen waar de grootste achterstand is en het meeste rendement te behalen is. In een jaarplan werken we uit welke acties er volgen, met als doel om bij een volgende inwonerspeiling de tevredenheid van inwoners naar een cijfer 7 te brengen. De resultaten van deze experimenten van beheer kunnen we dan meenemen in een structurele aanpak vanaf 2026, zo nodig inclusief financiële borging ervan. Tevredenheid van afhandeling van Fixi-meldingen neemt toe en het aantal Fixi-meldingen neemt af, omdat er vanuit de extra impuls proactief wordt beheerd en onze zichtbaarheid, eigenaarschap en aanspreekbaarheid op straat verder wordt vergroot.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2025
Rapportcijfer dat inwoners voor het onderhoud openbare ruimte geven ¹	6,4		6,2		6,5	7

Woningbouw

We zetten in op het realiseren van in ieder geval 3.200 woningen tot 2031 (Woonvisie) en dat vraagt om een harde plancapaciteit van zo'n 4.200 woningen. Dit betekent dat er vanaf 2025 gemiddeld 440 woningen per jaar in procedure gebracht moeten worden om deze aantallen te halen. Een projectorganisatie moet zorgen voor de gewenste versnelling en daarnaast werken we de Woonvisie uit in een Uitvoeringsprogramma.

Een duurzame en gezonde bestaande woonomgeving

We zien ons geconfronteerd met een grote opgave om de bestaande woonomgeving te verduurzamen. Voor woningbouw, bedrijventerreinen, agrarische - en andere bedrijven en de inrichting van de openbare ruimte geldt dat duurzaamheid één van de uitgangspunten moet zijn in beleid en uitvoering. We staan voor een 'verbouwing van Nederland' en moeten de strategie voor Hollands Kroon bepalen. De netcongestie wordt vanaf 2028 merkbaar in de buurtaanpak van Liander. Globaal gaat 1 op de 3 straten gaat open om het energienetwerk te verzwaren en komen er honderden transformatorhuisjes in de wijken. Keuzes om grootschalige investeringen te doen in onderhoud en reconstructie moeten we zorgvuldig bepalen. We maken de bestaande woonomgeving toekomstbestendig, zodat we ten minste voldoen aan alle klimaatdoelstellingen en willen hier een versnelling in maken. Focus in 2025 is om woningeigenaren te helpen om hun eigendom energiezuinig te maken en fossielvrij te verwarmen. Dat doen we door bestaande subsidieregelingen te verruimen en de drempel om deze te benutten te verlagen. In 3 tot 5 gebieden in onze gemeente gaan we de slag waar de hittestress hoog is. Hier maken we een koppeling met het speerpunt: Aandacht voor openbare ruimte, waar positieve gezondheid onderdeel van uitmaakt. Resultaat is een vergroting van de leefbaarheid in de dorpen.

Verkeersveiligheid

Het Landbouwnetwerk (2024), Verkeersveiligheidsplan (2020), Verkeersmodel (2024), Schoolroutes (2024) en Wegencategorisering (2024) brengen we bij elkaar in een investeringsprogramma 2025-2027. Met het krediet van € 2.500.000 (Kadernota) brengen we maatregelen in beeld en voor alle geïnventariseerde knelpunten

en onveilige situaties (op schoolroutes) en dragen zorg voor uitvoering daarvan. Uitgangspunt is een structurele maatregel. Bij de keuze voor de verkeersoplossing moet blijken, of, en zo ja, welke tijdelijke alternatieven beschikbaar zijn en wat de haalbaarheid van de alternatieven is.

Omgevingsvisie

De grootschalige ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken versterken de noodzaak tot het hebben van een gemeentelijke koers. Waar willen we naar toe? Welke ambities streven wij na? Vraagstukken die een plek moeten krijgen in onze gemeentelijke omgevingsvisie. Naar aanleiding van de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport 'Tijden Veranderen' (2024) over de vestiging van datacenters in onze gemeente is een review van de concept omgevingsvisie uitgevoerd. Dit geeft aanleiding tot gedeeltelijke aanpassing en aanvulling van de concept omgevingsvisie. Dat vraagt meer tijd en aandacht. Daarnaast is het belangrijk om opnieuw met onze inwoners, ondernemers en stakeholders in gesprek te gaan over de omgevingsvisie voor Hollands Kroon. Het doorlopen van een gedegen proces is noodzakelijk waarbij voldoende ruimte is voor participatie en bespreking met uw raad.

Dienstverlening

Dienstverlening voor de inwoners

Zichtbaarheid, vertrouwen en verbinding is waar het bij onze dienstverlening om draait. In 2025 nemen we onze strategie op dienstverlening onder de loep. We zetten in op verbetering de balie, de doorontwikkeling van het gemeentehuis als ontmoetingsplek en een dagelijkse/bredere inzet van de HK-mobiel om onze inwoners beter te bereiken. We heroverwegen in 2025 de op dit moment gescheiden huisvesting van het bestuur en het ambtelijk apparaat. De definitieve beslissing hierover wordt na de verkiezingen in 2026 aan de gemeenteraad voorgelegd. Het aantal WOZ-bezwaren proberen we te beperken door goede communicatie. Daarnaast gaan we door met de implementatie van de Woo (Wet open overheid), die regelt welke overheidsinformatie openbaar is en hoe iemand die kan aanvragen.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rapportcijfer dienstverlening door inwoners	6,3	-	6,3	-	6,4	+

Communicatie en participatie

We zetten [de ingezette lijn](#) van het versterken van onze communicatie door. Extra aandacht gaat in 2025 uit naar de representatie van het college, het verbeteren van participatie op basis van de recente evaluatie, offline communicatie en projectcommunicatie bij grootschalige opgaven (zoals woningbouw en duurzaamheid). We vergroten de algemene communicatiekennis en vaardigheden van onze medewerkers. Ook worden de nieuwe websites doorontwikkeld. Hieronder verstaan we het verbeteren van de digitale toegankelijkheid, (informatie)veiligheid en het verder uitbreiden van MijnHollandsKroon door een koppeling met het zaakstelsel voor bijvoorbeeld vergunningaanvragen. Op die manier kunnen inwoners nog makkelijker zelf zaken doen met de gemeente en hiervan op de hoogte blijven.

Bestuur

In 2025 evalueren we het recent ingevoerde nieuwe vergadermodel. Binnen deze werkwijze gaat de raad in beeldvormende vergaderingen in gesprek met inwoners, bedrijven en instellingen om zich voorafgaand aan besluitvorming te laten informeren. Het raadscafé op locatie, wordt gecontinueerd en we starten met 'Gast van de Raad'. Dit is een middel om inwoners meer bekend te maken met het werk van de gemeenteraad en hen meer te betrekken bij de gemeentelijke politiek.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% inwoners dat veel vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd	17%	-	16%	-	24%	+

Organisatie

De organisatievisie 'Met open houding midden in de samenleving' wordt iedere dag opnieuw nagestreefd. Vanuit de directie wordt hier samen met team programmaregie sturing aan gegeven. Daarnaast wordt er de komende jaren bij medewerkers ingezet op competentie ontwikkeling, zoals politiek-bestuurlijke sensitiviteit' en effectief samenwerken in teams. Omdat de wereld om ons heen snel verandert, we als organisatie wendbaar moeten blijven en we onze kennisbasis bij Hollands Kroon op orde moeten houden wordt er een leerlijn ontwikkeld voor alles wat je hoort te weten als professioneel ambtenaar. In aanvulling

op onze eigen kennis onderzoeken we in 2025 hoe we kunstmatige intelligentie (AI) in kunnen zetten om gemeentelijke dienstverlening te verbeteren en vereenvoudigen, daar waar het kan. We realiseren ons dat de gemeente er is voor alle inwoners en leveren maatwerk daar waar nodig. De leefwereld van onze inwoners is daarbij steeds ons vertrekpunt.

ICT en digitale veiligheid

In 2025 werken we verder aan de ICT-roadmap door verbetering van het IT-beheer en bijbehorende processen. Ook implementeren we de NIS2-wetgeving, die van kracht wordt in 2025. Deze wetgeving legt beveiligingsmaatregelen op om risico's voor netwerk- en informatiesystemen van de publieke sector te beperken. Zowel intern, als met de aan ons verbonden partijen, gaan we aan de slag om te voldoen aan deze nieuwe wet. Daarnaast werken we verder aan het vervangen van onze HR-software. Een omvangrijk project dat loopt tot 2028. Ook werken we verder aan de professionalisering van ons IT-security operations center (SOC).

Vitaliteit

In 2025 gaan we verder met de implementatie van positieve gezondheid. Dit brengt kansen met zich mee om het sociale en fysieke domein aan elkaar te verbinden. Denk aan de openbare ruimte als plek voor beweging en ontmoeting voor jong en oud. We bevorderen sociale cohesie en betrokkenheid in de gemeente. Door gezamenlijk te investeren in de versterking van onze lokale netwerken, bouwen we aan een duurzame en inclusieve toekomst voor alle inwoners van Hollands Kroon. Speciale aandacht blijft uitgaan naar de mentale gezondheid van onze jongeren. Denk aan het tegengaan van eenzaamheid. Ook onderzoeken we of we meer mogelijkheden kunnen creëren voor ontmoetingen tussen jongeren.

We hechten grote waarde aan de vitaliteit en veerkracht van onze inwoners. Het is van cruciaal belang dat zij de kans krijgen om elkaar te ontmoeten, te verbinden, te helpen (nabuurchap) en samen te werken aan gemeenschappelijke doelen. Verenigingen en stichtingen spelen hierbij een belangrijke rol. Een belangrijke opgave waar we als gemeente samen met onze partners nog steeds voor staan is de transformatie van de zorg. Na acht jaar zijn we nog steeds heel blij met Incluzio Hollands Kroon. Ons uitgangspunt blijft dat de zorg zoveel mogelijk thuis of in de woonplaats plaatsvindt en dat zorg zoveel mogelijk voorkomen wordt. Hierdoor blijft de zorg inhoudelijk goed en betaalbaar. Om deze redenen blijven we inzetten op vroegsignalering, preventie en innovatie.

Met het vaststellen van de Regiovisie Sociaal Domein voor de Kop van Noord-Holland hebben we de lijnen uitgezet voor hoe we alle partners in het sociaal domein samen met de gemeenten willen laten samenwerken aan een integrale aanpak van ondersteuning voor elke inwoner. Over de domeinen en gemeentegrenzen heen en met behoud van lokale identiteit. Een visie die moet leiden tot een passende oplossing voor elke vraag binnen de mogelijkheden die we daarvoor hebben,

ook financieel. Vanuit de acht in de regiovisie gedefinieerde ambities worden, met (ambtelijke) inzet uit de hele regio, programma's en projecten opgestart met al onze partners. Waaronder uiteraard onze belangrijkste partner Includio. Dit moet leiden tot een sociaal sterke(re) regio.

Nieuwkomers

In Europa is besloten om de tijdelijke beschermingsregeling voor Oekraïense ontheemden wederom met een jaar te verlengen. Gemeenten blijven daarmee verantwoordelijk voor het bieden van opvang. In 2026 verloopt het contract van een grote opvanglocatie voor Oekraïners in Hollands Kroon, dit betekent dat in 2025 gezocht moet worden naar een alternatief. Het nieuwe landelijk coalitieakkoord spreekt over het intrekken van de Spreidingswet. Hiermee is het landelijke asielprobleem niet opgelost. Dit geeft grote zorgen bij gemeenten. Hollands Kroon draagt in 2025 bij aan het verminderen van het maatschappelijke probleem van de asielopvang door het realiseren van een opvanglocatie voor asielzoekers. De taakstelling voor het huisvesten van statushouders is de afgelopen jaar verhoogd en de verwachting is dat deze de komende jaren nog hoog blijft. Dit geeft uitdagingen door de druk op de woningmarkt. Hollands Kroon zet in op alternatieve oplossingen zoals een doorstroomlocatie, pilot woning delen en het creëren van tijdelijke huisvesting voor verschillende doelgroepen zoals op de Hoornseweg in Middenmeer. Door deze oplossingen kunnen statushouders die gekoppeld worden aan de gemeente sneller gehuisvest worden en dus sneller starten met inburgering.

Erfgoed, Kunst & Cultuur

Met de vastgestelde Cultuurvisie 2025-2028 werken we aan het stimuleren en verbreden van het aanbod van kunst en cultuur in het onderwijs en verenigingsleven, maar ook bij evenementen. Hiervoor wordt een stimulerende subsidieregeling opgezet en een cultuurfonds Hollands Kroon in het leven geroepen. We zetten in op koppelkansen en versterking op het gebied van toerisme en economie. Ons materieel en immaterieel erfgoed speelt daarin ook een belangrijke rol. We beschermen en koesteren dit. Herkenbaarheid en zichtbaarheid zijn belangrijke pijlers in het beleven van ons cultureel erfgoed.

Sport

Nadat eerder de toekomstbestendigheid van de sportvoorzieningen in relatie tot de behoeften is geïnventariseerd, gaan we nu werken aan een nieuwe infrastructuur voor de sport. We ondersteunen het verenigingsleven vanuit het belang van sporten en gezondheid. Een beweeg-vriendelijke leefomgeving moet daarop aansluiten.

Samenvattend Financieel beeld Begroting 2025 (bedragen * 1.000)

	2025	2026	2027	2028
Startsaldo kadernota (tekort)	706	7.742	5.969	4.855
Mutaties kadernota	-706	-7.742	-5.969	-4.855
Saldo	-	-	-	-
Mei circulaire (opbrengsten)	-5.754	-3.879	-2.829	-2.106
Mutaties 2de Berap en Begroting	12.498	8.181	3.704	2.654
Inzet reserves voor impulsen	-5.790	-1.918	-	-
Inzet vrije deel Algemene reserve	-953	-2.383	-875	-548
Saldo	-	-	-	-

Uitsplitsing Begrotingseffect (extra impuls 2025; bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Toelichting	2025	2026	2027	2028
Extra impuls Groen	We gaan een extra impuls geven aan de kwaliteit van de openbare ruimte en experimenteren met andere vormen van groenbeheer, anders dan alleen op basis van meldingen, kernbeheer en contractbeheer op basis van beeldkwaliteit. De resultaten van deze experimenten kunnen we dan meenemen in een structurele aanpak vanaf 2026 ev.	2.000	2.000		
Versnelling woningbouw	Extra impuls versnelling woningbouw. De projectorganisatie 'Wonen en Gebiedsontwikkeling' wordt verder opgebouwd om de grote reguliere woningbouwprojecten te versnellen. Ook daarvoor moet extra ambtelijke inzet verworven worden. Dit in aanvulling op het door de raad beschikbaar gestelde een budget van € 900.000 voor de uitvoering van het Plan van Aanpak flexwoningen. We maken kosten voor ambtelijke inzet, inhuur van derden, participatie, externe kosten (advies- en	1.300			

	onderzoekskosten). Het gaat hierbij op dit moment onder andere om projecten en gebiedsontwikkeling in Hippolytushoef, Wieringerwerf, Middenmeer, Anna Paulowna en Winkel-Nieuwe Niedorp.				
Midden in de samenleving	Extra impuls op de dienstverlening. Zichtbaarheid, vertrouwen en verbinding. Drie begrippen waar we in onze dienstverlening lading willen geven.	250			
Verduurzaming bestaande woning voorraad	Verduurzaming bestaande woning voorraad	2.000			
Rentelasten nieuwe wensen Extra Impuls 2025	Rentelast nieuwe wensen Extra Impuls 2025	210	210	210	210
Totaal nieuwe impulsen		5.760	2.210	210	210

De extra impuls jeugdondersteuning op scholen is al meegenomen in de kadernota voor een bedrag van 0,210 mln. De extra impuls Quickwins in verkeersveiligheid en schoolroutes is eveneens onderdeel van de kadernota en hiervoor is een investeringskrediet voorgesteld van 2,5 mln.

Investeringen

We leggen hier in het kort de investeringsagenda van Hollands Kroon voor. De investeringen die nieuw zijn voor deze begroting zijn als individuele posten opgenomen bij de programma's waar zij betrekking op hebben.

In 1 oogopslag

Onderstaand overzicht geeft het beeld van de huidige agenda van 2024, bijstellingen uit de P&C Cyclus, inmiddels besloten raadsvoorstellen en voornemens tot bijstellingen voor 2025 en verder. Het 1^e deel van het overzicht geeft de investeringssommen weer over 2024 – 2028. Het 2^e blokje zijn de kapitaallasten die daaruit voortkomen. Alle bedragen gaan x €1.000 zowel van de investeringssommen als de kapitaallasten (KL.) Wanneer er een -/- voor staat betekent dit voor de investeringssom een afname, voor de kapitaallasten een voordeel.

Beleidsveld / Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028	KL2025	KL2026	KL2027	KL2028
Bedrijfsmiddel	2.895	1.750	4.424	100	100	505	700	1.063	786
Cultuur	570	0	0	0	0	35	35	35	34
Grond	3.226	2.500	0	0	0	52	92	92	92
Havens	295	0	0	0	0	91	90	89	88
Huisvesting aandachtsgroep	1.515	0	0	0	0	176	173	171	168
IHP Onderwijshuisvesting	4.665	0	1.750	0	0	514	526	576	570
Openbare Ruimte	26.976	18.702	13.252	15.402	10.552	1.391	2.361	3.045	3.841
Openbare Ruimte Riool	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	114	228	340	452
Veiligheid	2.630	0	0	0	0	130	128	127	126
Totaal	46.272	26.452	22.926	19.002	14.152	3.009	4.333	5.537	6.158
			<i>KL Bestaand (StaatC)</i>			10.159	9.949	9.534	9.534
			Totaal KL Bestaand +/- InvesteringsAgenda			13.168	14.282	15.071	15.692

(bedragen x € 1.000)

Het effect van de kapitaallasten op de begroting

In 1 oogopslag is te zien dat de kapitaallasten in een begrotingsjaar op 13 mln tot 15 mln uitkomen. Deze lasten vinden een plek in de begroting, al dan niet (deels) gedekt door bestemmingsreserves of - zoals bij riolering - door belastingen. Daarnaast is in het verleden gebleken dat de investeringsplannen of opgaves hoger lagen dan wat er in de praktijk daadwerkelijk werd gerealiseerd (realiserend vermogen). Oorzaken hiervan zijn vertragingen in projecten, onvoldoende capaciteit bij aannemers of bij de gemeente om projecten uit te voeren maar ook de afhankelijkheid van derden. Denk aan nutsbedrijven die mede de planning van een infrastructureel plan flink beïnvloeden. De raad stelt soms krediet / een investeringssom beschikbaar in jaar 1, maar ziet de effecten daarvan in jaar 3 of 4. Om enigszins het effect op de begroting te duiden wordt rekening gehouden met het realiserend vermogen. Dat betekent dat dit wordt meegewogen in de claim die de investeringsagenda doet met de kapitaallasten op de begroting. Belangrijk is om te benoemen dat wanneer projecten in de openbare ruimte worden uitgesteld, dit altijd wordt gedaan na risico- en veiligheidsoverwegingen.

Inkomsten

De inkomsten van de gemeente zijn te verdelen in verschillende componenten. De grootste inkomstenpost komt als algemene uitkering uit het gemeentefonds. Dit vertaalt zich naar een bedrag van € 114 miljoen wat neerkomt op 70% van onze totale inkomsten. Daarna volgen de inkomsten die gerealiseerd worden door

belastingen met 17 miljoen. Deze bestaan voor het grootste deel uit de onroerendezaakbelastingen. De inkomsten wijken ten opzichte van voorgaande jaren relatief gezien niet veel af. De belangrijkste uitschieter zijn de inkomsten uit verkopen. Hierin zitten de verkoopopbrengsten verwerkt van 't Veld Noord die voor 2025 eenmalig zijn begroot op een bedrag van circa 10 miljoen.

Jaar 2025 verdeeld inkomsten categorieën (bedragen x € 1.000)

Soort inkomsten	2025	Percentage
Belastingen	-16.912	10%
Gemeentefonds & Subsidies	-114.338	70%
Leges	-8.781	5%
Overig	-4.539	2,8%
Pachten & Huren	-867	0,5%
Rente	-611	0,4%
Reserves & Voorzieningen	-5.783	3,5%
Verkopen	-10.533	6,5%
Saldo inkomsten	-162.363	100%

(bedragen x € 1.000) NB Post Reserves en Voorziening zijn geen inkomsten.

Programmabegroting inkomsten	2025	2026	2027	2028
Bedrijvigheid	-1.416	-1.466	-1.466	-1.466
Dienstverlening	-126.476	-110.499	-110.472	-110.789
Leefbaarheid	-15.799	-14.371	-13.738	-13.738
Vitaliteit	-13.633	-13.456	-12.780	-12.780
Saldo voor Bestemming	-157.325	-139.792	-138.455	-138.772
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	-487	-710	-710	-710

Mutatie Reserve Dienstverlening	-2.711	-3.441	-1.832	-1.505
Mutatie Reserve Leefbaarheid	-1.848	-2.414	-2.503	-2.501
Mutatie Reserve Vitaliteit	7	557	557	557
Saldo na Bestemming	-162.363	-145.800	-142.944	-142.932

(bedragen x € 1.000)

Weerstandvermogen /Inzet Algemene reserve

Het saldo van de algemene reserve (AR) per 31-12-23 is 32,6 miljoen. Per 31-12-2024 ramen we dit saldo op 32,5 miljoen en op 31-12-2025 bedraagt dit naar verwachting 37,1 miljoen. Het surplus van de algemene reserve is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's. In de begroting 2025 calculeren we een bedrag van 6,7 miljoen ter afdekking van de risico's. Van het restant, het vrij besteedbare deel (surplus), kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. Het surplus van de algemene reserve bij Hollands Kroon bedraagt derhalve 30,4 miljoen. Hollands Kroon mag in 2025 dan maximaal 10% van dit surplus, zijnde 3 miljoen, inzetten ter dekking van structurele lasten. In deze begroting komt daar 0,953 miljoen in jaarschijf 2025 voor in aanmerking. Het weerstandsvermogen en dus de solvabiliteit daalt door de inzet als dekkingsmiddel van onze algemene reserve. Voor 2025 wordt de weerstandsratio 5,9 en de solvabiliteit 29,1%

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo verloop Algemene Reserve	32.556	37.118	32.716	31.530	30.671
Verloop risicoprofiel	2.200	6.700	6.700	6.700	6.700
'Vrij beschikbaar'		30.418	26.016	24.830	23.971
Max 10% norm technische dekking		3.042	2.602	2.483	2.397
Technische dekking		953	2.383	875	548
Incidentele onttrekking		6.621	2.019	311	311
Incidentele storting		12.136			
Solvabiliteit %	31,0%	29,1%	25,2%	22,8%	21,0%

Programma's

Bedrijvigheid

Bedrijvigheid

Cluster Economische ontwikkelingen

Grootschalige ontwikkelingen

De afgelopen jaren is Hollands Kroon een interessante vestigingslocatie gebleken voor grootschalige ontwikkelingen zoals het Windpark Wieringermeer en datacenters op Agriport. Deze ontwikkelingen hebben het gebied een economische impuls gegeven maar we zien ook dat de landschappelijke inpassing van dergelijke ontwikkelingen aandacht behoeft. Daarnaast moeten ontwikkelingen niet enkel bijdragen aan economische groei, maar ook aan sociale en maatschappelijke doelstellingen. Met deze blik werken wij de komende jaren aan vraagstukken zoals het energievraagstuk (programma Leefbaarheid, cluster milieu), onze woningbouwopgave (programma Leefbaarheid, cluster omgevingskwaliteit) de behoefte aan uitbreiding van de werklocaties, de ontwikkelingen in het landelijk gebied enz.. Vraagstukken die veelal gemeente overstijgend zijn en een (groot) ruimtebeslag kennen en waarbij wij niet zelf het bevoegd gezag zijn. Vanuit de provincie wordt, samen met gemeenten gewerkt aan het ruimtelijk voorstel welke als input zal dienen voor de landelijke omgevingsvisie; de Nota Ruimte. Het is hierbij belangrijk dat wij de samenwerking met de regiogemeenten, provincie en stakeholders blijven opzoeken. Het belang van samenwerking blijkt ook uit de rapportage Elke Regio Telt. Daarvoor werken de regio Kop van Noord-Holland, provincie en Rijk op basis van gelijkwaardigheid samen aan een gebiedsgerichte uitvoeringsagenda voor de komende jaren. Onze regionale samenwerkingsagenda en regionale visie sociaal domein zijn daarbij belangrijke ingrediënten.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal banen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar (BBV-verplicht) ^{1, 2}	586,9	580,9	587,8	601,5		▲
Netto-arbeidsparticipatie - Met de netto-arbeidsparticipatie wordt uitgedrukt hoeveel procent van de bevolking van 15 tot 75 jaar betaald werk heeft. (BBV-verplicht) ³	71,40%	71,70%	72,50%	73,50%		▲
Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar (BBV-verplicht) ¹	162,7	162,1	172,5	177,5		▲

% functiemenging (BBV-verplicht) ⁴	46,50%	46,20%	46,90%	46,70%		▲
Aantal gestarte vestigingen ⁵	535	566	590	601		▲
1) Bron: Lisa Handelsregister.						
2) Ten opzichte van Nederland heeft Hollands Kroon minder banen. Nederland heeft er 837 per 1.000 inwoners in 2023. Kijken we naar de p10 gemeenten, dan is het verschil kleiner het gaat dan om 704 banen per 1.000 inwoners. In alle sectoren heeft er een groei plaats gevonden in 2023, behalve in Vervoer en Opslag door het vertrek van een transportbedrijf binnen Hollands Kroon.						
3) Bron: CBS – Arbeidsdeelname. Met de netto-arbeidsparticipatie wordt uitgedrukt hoeveel procent van de bevolking van 15 tot 75 jaar betaald werk heeft. In Nederland ligt dit percentage in 2023 op 73,5% en in de p10 op 73,4%.						
4) Bron: CBS BAG/LISA. De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. Hollands Kroon is iets meer een woonregio ten opzichte van de p10 en Nederland, die scoren respectievelijk 49,3% en 54,2% in 2023.						
5) Bron: KVK. Het aantal gestarte vestigingen ligt in het eerste halfjaar iets lager dan in 2023, namelijk 297 tegen 315 gestarte vestigingen. Het aantal gestarte vestigingen per 10.000 inwoners ligt landelijk op 34,7. In Hollands Kroon is dat 27,1. In de p10 gemeenten ligt dat op 22,7.						

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal deelnemers aan Webinars ¹	-	139	114	93		=
Gemiddelde beoordeling van het Webinar aanbod door de deelnemers ¹	-	8,1	8,5	8,2		8
Aantal unieke bezoekers op het digitale Startersloket Hollands Kroon ¹	-	-	950	957		=
1) Bron: Eigen cijfers.						

Bedrijventerreinen

In 2023 is uit regionaal en lokaal behoefteonderzoek gebleken dat er behoefte is aan uitbreiding van de bedrijventerreinen met ca. 14 tot 28 ha voor Hollands Kroon. Vanwege het gebrek aan ruimte en beperkte mogelijkheden om nieuwe bedrijventerreinen aan te leggen wordt het steeds belangrijker om in te zetten op efficiënt ruimtegebruik op bestaande terreinen, dan wel herontwikkeling. In dit kader doen wij mee aan een provinciale pilot 'efficiënt ruimtegebruik'. Hierbij wordt de koppeling gezocht met duurzaamheid en vergroening voor een kwaliteitsimpuls en klimaatbestendige bedrijventerreinen (opgenomen programma leefbaarheid). Daarvoor is in 2024 een plan van aanpak gemaakt en volgt in 2025 een uitvoeringsplan.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Leegstaande oppervlakte m2 bedrijventerreinen ¹	14.110	12.385	10.660	6.370		=
Bruto oppervlakte bedrijventerreinen Kop van Noord-Holland in hectare ²	1.030	1.031	1.465	1.314		=
1) Bron: CBS. Het cijfer voor 2023 is voorlopig.						
2) Bron: Factsheet bedrijventerreinen Kop van Noord-Holland. Volgens de behoefteraming voor bedrijventerreinen is er tot 2030 een ruimtevraag van 26 tot 53 hectare in de Kop van Noord-Holland. Dit betekent dat er gemiddeld maximaal 5,3 hectare per jaar nodig is in de Kop van Noord-Holland.						

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Percentage openbaar groen over de totale oppervlakte van de bedrijventerreinen ¹	-	-	10%	10%		
1) Bron: Eigen cijfers, zie ook beleidsvoornemens 2024 landschappelijke inpassing. In eerdere jaren niet specifiek gemeten.						

MKB en Lokale Ondernemers

We zetten zoveel mogelijk in op behoud van dagelijkse (winkel)voorzieningen in de dorpen, inclusief voldoende parkeergelegenheid. Hierbij richten wij ons op clustering van de voorzieningen. Door goede contacten te onderhouden met winkeliers en pandeigenaren en dit waar mogelijk te stimuleren, proberen we hier een bijdrage aan te leveren. Dit doen wij aan de hand van een lokale uitvoeringsagenda detailhandel met acties gericht op behoud van met name de dagelijkse sector en beleving. Het is de intentie om het voorzieningenniveau op peil te houden in samenhang met toeristisch potentieel. Hierbij kijken wij naar de mogelijkheden van landelijke of provinciale stimuleringsregelingen. Uit de lokale uitvoeringsagenda detailhandel volgen actiepunten voor gemeente, winkeliers/ondernemers(verenigingen) en/of vastgoedbedrijven. Dit wordt in 2025 opgepakt in combinatie met de dorpsagenda's en de inzet op beleven (recreatie & toerisme, kunst & cultuur en erfgoed).

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% leegstand winkels ¹	4%	5,40%	5,50%	5,30%		▼
Rapportcijfer schoonscore winkelgebieden ²	7,1	7,2	6,8	7		▲
1) Bron: Locatus. Het betreft hier het leegstandpercentage op basis van het winkelvloeroppervlakte (WVO).						
2) Bron: Winkelgebieden scan.						

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal bezoeken door de adviseurs ondernemen aan de lokale bedrijven. ¹		-	24	80		▲
Cijfer waardering adviseurs ondernemen. ^{1,2}	-	-	-	-		7

1) Bron: Eigen cijfers.

2) Vanaf 2024 wordt de waardering voor het eerst gemeten.

Agrarische hoofdstad van de toekomst

Hollands Kroon kent een vitale agrarische sector die voor de gemeente van groot belang is. Daarom blijven we investeren via de bestaande uitvoeringsagenda en verkennen we kansen voor de 'Agrarische hoofdstad van de Toekomst'. De unieke uitgangspositie van de sector, met een duurzaam en gezond toekomstperspectief binnen Hollands Kroon, willen we behouden en versterken. We faciliteren kansen voor agrarische bedrijvigheid en blijven investeren in sterke banden met de sector. Innovatieve ontwikkelingen in de agrarische sector krijgen ruimte en worden ondersteund. Met de concrete projecten uit de Uitvoeringsagenda Agrarische Sector werken we aan duurzame bedrijfsvoering, innovatie, watermanagement en ruimtelijke ontwikkeling. We werken daarbij samen met agrariërs en partners als HHNK, Greenport NHN en LTO.

Tegelijkertijd zien we in ons landelijk gebied grote uitdagingen, waar ook de agrarische sector mee te maken heeft. We werken regionaal aan een zogenaamde 'Aanpak Landelijk Gebied' waarbij natuur, landbouwperspectief, waterkwaliteit en -kwantiteit, biodiversiteit en de gevolgen van klimaatverandering samenkomen. De regio Kop van Noord-Holland werkt hierin nauw samen met alle betrokken partijen en overheden.

Arbeidsmarkt en Onderwijs

Samen met het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord, onderwijs en lokale overheden stimuleren we kennisontwikkeling en kennisdeling in de regio om innovatiekracht van het bedrijfsleven te versterken. Belangrijk speerpunt is het vasthouden en aantrekken van jongeren in de regio. In 2025 werken we verder aan de projecten die in 2024 zijn gestart in het kader van het programma Arbeidsmarkt & Onderwijs van de regionale samenwerkingsagenda 'Samen op kop'. Via verschillende projecten stimuleren we mensen een baan op te pakken in de agri-, tech-, zorg- of horecasector. We merken dat het verbinden van vraag en aanbod ingewikkeld is. Daarom werken we in 2025 aan een nieuw Regionaal Werkcentrum waarin werkenden, werkzoekenden en werkgevers via één regionale toegang, samengebracht worden.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Openstaande online vacatures Noord-Holland Noord ¹	-	3.807	6.859	7.862		=
Netto-arbeidsparticipatie (BBV-verplicht) ²	71,40%	71,70%	72,50%	73,50%		▲
Percentage werkloosheid ³	4,00%	3,20%	2,90%	2,90%		=
1) Bron: UWV.						
2) Bron: CBS – Arbeidsdeelname. Met de netto-arbeidsparticipatie wordt uitgedrukt hoeveel procent van de bevolking van 15 tot 75 jaar betaald werk heeft. In Nederland ligt dit percentage op 73,5% en in de p10 op 73,4%.						
3) Bron: CBS – Arbeidsdeelname. Het percentage werkloosheid in Nederland lag in 2023 op 3,6% en in de p10 gemeenten op 2,8%. Het percentage ligt op het laagste punt sinds het ontstaan van de gemeente Hollands Kroon.						

Arbeidsmigranten

Hollands Kroon biedt een thuis aan een grote en nog steeds groeiende groep arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten zijn voor een aantal bedrijven uit verschillende branches (o.a. de agrarische sector, techniek en zorg) in de gemeente steeds meer onmisbaar. We zien die vraag door de krappe arbeidsmarkt toenemen.

In 2025 gaat het nieuwe beleidskader in uitvoering, specifiek gericht op de vraagstukken die spelen rond arbeidsmigratie. Het beleidskader gaat in op huisvesting, handhaving, registratie en inburgering. We blijven inzetten op inzicht in huisvestingslocaties en het aantal arbeidsmigranten (wie (hoe lang) waar woont en werkt) door juiste en actuele data bij te houden. Daarnaast draagt het experiment van het registreren van tijdelijke verblijfsadressen in de Basisregistratie personen (Brp) vanuit de Rijksoverheid daar ook aan bij. Verder verkennen we in 2025 de mogelijkheden voor een grootschalige logiesvoorziening die bestaande locaties binnen onze dorpen kan vervangen. We zetten ons daarbij in voor grootschalige huisvesting van kwalitatief goede aard, die landschappelijk goed wordt ingepast. Daarnaast faciliteren we zo nodig huisvesting die gekoppeld is aan (agrarische) bedrijven. Om arbeidsmigranten goed op te vangen zorgen we voor een

doorontwikkeling van het informatiepunt voor arbeidsmigranten en starten we een actieprogramma voor betere integratie van arbeidsmigranten. Hiervoor zoeken we ook samenwerking en afstemming met initiatieven op landelijk niveau (VNG, Ministerie van SZW).

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal huisvestingsplekken voor arbeidsmigranten ¹	-	1.882	2.077	2.396		▲

1) Bron: Eigen cijfers. Uit de Decisio onderzoeken uit 2020 en 2022 komt naar voren dat er zo'n 3.000 arbeidsmigranten extra worden verwacht ten opzichte van het aantal dat aanwezig was in 2019.

Prestatie-indicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal inschrijvingen arbeidsmigranten op tijdelijke verblijfsadressen ^{1,2}	-	-	-	-		▲
Aantal bezoekers informatiepunt arbeidsmigranten ¹	-	12.527	36.702	42.832		▲

1) Bron: Eigen cijfers.

2) Hollands Kroon registreert het verblijf van het aantal arbeidsmigranten via deelname aan het experiment 'registratie tijdelijke verblijfsadressen' van het ministerie BZK. Dit start in 2024. Tot en met 31 augustus 2024 zijn 1.656 ingeschreven.

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten

Beleidsvoornemens cluster economische ontwikkelingen		
Revitalisering bedrijventerreinen	Inventarisatie-onderzoek naar herstructurering en revitalisering huidige bedrijventerreinen gekoppeld aan pilot voor efficiënt ruimtegebruik.	2024 - 2025
Duurzaam ondernemersloket	Het verder uitwerken en implementeren van het duurzaam ondernemersloket waarbij ondernemers zichzelf kunnen aanmelden voor een duurzaamheidsscan/ oplossingen	2025
Uitvoeringsagenda Koersdocument Agrarische sector	In 2022 is het Koersdocument Agrarische sector vastgesteld met bijbehorende uitvoeringsagenda. Deze agenda bestaat uit concrete projecten die duurzame bedrijfsvoering, innovatie, watermanagement en ruimtelijke ontwikkeling in de agrarische sector stimuleren. Denk ook aan pilots op het gebied van watermanagement, ketenontwikkeling en circulaire landbouw. De projecten uit de uitvoeringsagenda werken we ook in 2025 verder uit.	2025
Plan van Aanpak Landelijk Gebied Kop	We werken samen met de Provincie NH, de regio en de sector aan een gebiedsgerichte aanpak om uitwerking te geven aan de doelstellingen voor klimaat, water en natuur met maatwerk voor het gebied.	2024-2025
Goede arbeidsmarktcommunicatie en het behoud van voldoende passend personeel in Hollands Kroon	Hiervoor voeren we online en offline campagnes. We werken aan zichtbaarheid voor regionale en lokale bedrijven en beroepen.	2025

Voldoende ondersteuning bieden aan kansarmen op de arbeidsmarkt	Dit punt wordt gedekt binnen het programma Vitaliteit.	2025
Programma Op Kop	We werken verder aan het programma Arbeidsmarkt & Onderwijs van de regionale samenwerkingsagenda 'Samen op kop'. In dit kader werken we aan verschillende projecten.	2025
Voldoende kwalitatieve huisvesting van arbeidsmigranten	We onderzoeken de mogelijkheden en locaties voor logiesvoorziening in de gemeente, als oplossingsrichting voor het tekort aan goede huisvesting voor arbeidsmigranten.	2025
Arbeidsmigranten ondersteunen bij inburgering	We zetten in op het ondersteunen van arbeidsmigranten die zich voor langere tijd of permanent in de gemeente willen vestigen. We hebben laten onderzoeken waar arbeidsmigranten behoefte aan hebben. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor een actieprogramma.	2025
Handhaving	We ontwikkelen handhavingsbeleid dat de weg naar structurele huisvestingsoplossingen ondersteunt en tegelijkertijd illegale huisvesting, onveilige situaties en overlast tegengaat.	2025
Doorontwikkeling informatiepunt	We ontwikkelen het informatiepunt verder, in samenwerking met landelijke initiatieven.	2025
Registratie	We implementeren het platform arbeidsmigranten. Dit is een instrument waarmee we arbeidsmigranten beter kunnen registreren.	2025

Bestuurlijke projecten cluster economische ontwikkelingen		
Uitwerking behoefteraming bedrijventerreinen	We geven invulling aan de behoefteraming bedrijventerreinen. Daarbij kijken we nadrukkelijk ook naar mogelijkheden voor transformatie en herstructurering van bestaande terreinen.	2025
Landschappelijke inpassing	Implementatie van de onderzochte mogelijkheden voor landschappelijke inpassing van de bestaande bedrijventerreinen i.c.m. verduurzaming en vergroening van de terreinen.	2025
Landschappelijke inpassing A7 corridor	De afgelopen decennia hebben diverse ontwikkelingen langs de A7 invloed gehad op het landschap en de beleving daarvan. Voor de A7 corridor werken aan de landschappelijke inpassing van grootschalige ontwikkelingen. Dit doen we in samenwerking met andere stakeholders. De verkenning voor de ontwikkelingen van een park aan de westflank van de A7 nabij Middenmeer nemen wij hierin mee.	2025
Uitvoeringsagenda MKB	Implementeren van lokale uitvoeringsagenda retail HK	2025-2028
AgriTech Campus	We werken verder aan de verkenning van de AgriTech Campus (een plek waar bedrijvigheid, kennis en innovatie in de agrarische sector samenkomt) als onderdeel van de Agrarische Hoofdstad van de toekomst.	2025

Cluster Havens

Havens zijn belangrijk voor de lokale economie en het achterland. Door de modal shift (een verschuiving van goederen- en personenvervoer over de weg naar schonere vormen van mobiliteit) en energietransitie krijgen havens een andere functie. Dat geldt zeker voor de (zee)havens in de Kop van Noord-Holland. Op de haven van Den Oever wordt de visafslag met haventerrein getransformeerd tot Blue Food Centrum Wieringen om zowel visserij als toerisme te stimuleren als onderdeel van het landelijk Visserij Ontwikkel Plan. Hollands Kroon voert het penvoerderschap voor de gehele regio (Hollands Kroon, Texel en Den Helder).

Het voorzieningenniveau in de haven van Den Oever en de Oude Zeug is laag en dient weer op niveau gebracht te worden. Steeds minder schepen doen onze havens aan vanwege o.a. het gebrek aan geschikte walstroomvoorziening en afgiftepunt voor scheepsafvalstoffen. Vanaf 2023 moeten schepen elektrisch varen, hiervoor is de realisatie van laadpalen noodzakelijk. Ook vanuit de visserijsector is hieraan behoefte. In 2025 verkennen wij wat er nodig is om de havens toekomstbestendig te maken. Dat bestaat onder andere uit de energietransitie, het aantrekken van nieuwe gebruikers, clustering van activiteiten, beheer, veiligheid en het verdienmodel.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal visserij schepen ¹	60	60	54	34		=
Opbrengst havengeld in euro's ²	266.467	237.177	285.000	270.355		=
1) Bron: Eigen cijfers. Deze indicator is opgenomen om inzicht te geven in de visserijvloot. We verbinden hier geen streefwaarde aan in de begroting 2024.						
2) Bron: Eigen cijfers						

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Waardering van de havenfaciliteiten door gebruikers van de havens	-	-	-	-		7
1) Bron: Is vanaf 2024 opgenomen in de begroting.						

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten

Beleidsvoornemens cluster Havens		
Toekomstbestendige werkhavens	Voor de werkhavens kijken we wat nodig is om toekomstbestendig te zijn en welke vorm van beheer hier het best bij past.	2025

Bestuurlijke projecten cluster Havens		
Faciliteren van ontwikkelmogelijkheden voor Kooyhaven als deze bijdragen aan brede Welvaart	Faciliteren van de vestiging van bedrijven op Kooyhaven tot deze volledig is bezet. De ontwikkelingen leveren een bijdrage aan brede welvaart in onze gemeente/regio. Dit in nauwe samenwerking met Port of Den Helder, de gemeente Den Helder en de bewonerscommissie.	2025
Visserijontwikkelplan (VOP)	Het VOP voorziet in een aanpak voor de versterking, vernieuwing en verbreding van de visserij gerelateerde bedrijvigheid, activiteiten en sfeer op en rond de haven van Den Oever, in verbinding met brede welvaart in het dorp. Specifiek voorziet het VOP in de ontwikkeling van een Blue Food Centrum in Den Oever. Deze ontwikkeling wordt in 2025 verder uitgewerkt.	2025 - 2026

Cluster Toerisme en Recreatie

Toerisme en recreatie is een onderwerp waarbij wij steeds meer de regionale samenwerking opzoeken. We ontwikkelen een regionale visie en uitvoeringsagenda. Hierbij wordt gekeken naar de unieke kenmerken per gemeente, die elkaar samen kunnen versterken. Op deze manier zetten we 'De Kop' landelijk op de kaart. We

stimuleren en ondersteunen organisatoren van evenementen, waardoor het gemakkelijker en aantrekkelijker wordt om evenementen voor onze inwoners te organiseren. Lokaal en regionaal wordt er gekeken naar de toekomst van (vitale)verblijfsrecreatie en hoe dit positief gestimuleerd kan worden. Daarnaast ondersteunen we initiatieven die de gemeente en de regio verrijken; deze projecten komen onder andere voort uit de regionale uitvoeringsagenda.

We werken verder aan het project 'Zuiderzeewerken, al 100 jaar, nog 100 jaar'. De verhalen en beelden rondom het grootste waterbouwkundige project van Nederland nutten we uit voor een verbindend en lokaal gedragen programma voor mens (inwoners, ondernemers en bezoekers) cultuur, erfgoed en landschap. Het bredere doel is om de bekendheid en aantrekkingskracht van Hollands Kroon over de Zuiderzeewerken te vergroten en daarvoor meer positieve aandacht en verblijfsduur te genereren van regionale, landelijke en buitenlandse bezoekers.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Waardering dagrecreatie in Hollands Kroon ¹	-	7,8	-	8		=
Waardering verblijfsrecreatie in Hollands Kroon ¹	-	8	-	7,8		=
Aantal belastbare toeristische overnachtingen ²	80.153	115.917	121.914	124.904		130.000
1) Bron: Toeristisch Recreatief Effectonderzoek. Het onderzoek wordt door Veldwerk Optimaal vanaf 2023 tweejaarlijks uitgevoerd. In 2021 is een nulmeting uitgevoerd.						
2) Bron: Eigen cijfers. In de afgelopen jaren is door diverse ondernemers geïnvesteerd in toeristische sector. Er is onder andere recreatie bijgekomen. Verder is er beter zicht op B&B's.						

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal bezoekers van de topevenementen ¹	-	-	50.000			=
¹ Bron: Eigen cijfers. Cijfer over 2023 volgt nog.						

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten

Beleidsvoornemens cluster Toerisme en recreatie		
Uitvoeringsagenda evenementen 2025	We geven uitvoering aan de uitvoeringsagenda evenementen 2025 met als doel organisatoren van evenementen in Hollands Kroon te faciliteren.	2025
Uitvoeringsagenda regio toerisme en recreatie 2025	We geven uitvoering aan een regionale uitvoeringsagenda toerisme en recreatie voor 2025 en met als doel de regio toeristisch aantrekkelijker te maken.	2025
Vitaliteit recreatie woningen	We inventariseren de situatie van de recreatieparken in Hollands Kroon met betrekking tot o.a. de permanente bewoning en ontwikkelen hier beleid op.	2024-2025

Bestuurlijke projecten cluster Toerisme en recreatie		
100 jaar Zuiderzeewerken	We voeren het Plan van Aanpak voor de viering van 100 jaar Zuiderzeewerken uit.	2025

Overzicht kosten programma Bedrijvigheid

Bedrijvigheid - Lasten

	2025	2026	2027	2028
(Lucht) Havens	€ 1.050.742	€ 977.088	€ 985.575	€ 985.575
Economische Ontwikkeling	€ 2.238.953	€ 2.046.953	€ 2.061.953	€ 2.061.953
Toerisme	€ 459.350	€ 409.350	€ 309.350	€ 309.350
Saldo voor Bestemming	€ 3.749.045	€ 3.433.391	€ 3.356.878	€ 3.356.878
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	€ 307.878	€ 307.878	€ 307.878	€ 307.878
Saldo na Bestemming	€ 4.056.923	€ 3.741.269	€ 3.664.756	€ 3.664.756

Bedrijvigheid - Baten

	2025	2026	2027	2028
(Lucht) Havens	€ -318.996	€ -318.996	€ -318.996	€ -318.996
Economische Ontwikkeling	€ -759.085	€ -769.085	€ -769.085	€ -769.085
Toerisme	€ -337.971	€ -377.971	€ -377.971	€ -377.971

Saldo voor Bestemming	€ -1.416.052	€ -1.466.052	€ -1.466.052	€ -1.466.052
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	€ -487.370	€ -710.370	€ -710.370	€ -710.370
Saldo na Bestemming	€ -1.903.422	€ -2.176.422	€ -2.176.422	€ -2.176.422

Bedrijvigheid - Saldo

Bedrijvigheid Saldo	2025	2026	2027	2028
Uitgaven	€ 4.056.923	€ 3.741.269	€ 3.664.756	€ 3.664.756
Inkomsten	€ -1.903.422	€ -2.176.422	€ -2.176.422	€ -2.176.422
Saldo	€ 2.153.501	€ 1.564.847	€ 1.488.334	€ 1.488.334

Bedrijvigheid - Financiële tabel

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2025	2026	2027	2028
Toerisme	Economische promotie	Zuiderzeewerken 100 jaar (in 2026 heroverwegen voortgang project tot 2032).	Uitgaven	Incidenteel	Nadeel	100.000	100.000	0	0
Economische Ontwikkeling	Opgave bedrijventerreinen	Structureel budget voor uitwerking vanaf 2025.	Uitgaven	Structureel	Nadeel	100.000	100.000	100.000	100.000
Economische Ontwikkeling	Kosten plan van aanpak (agrarische hoofdstad)	Onderzoeks- en proceskosten Aanpak Landelijk Gebied-Kop, incidenteel in 2025. In 2025 verder bekijken of dit structureel moet worden	Uitgaven	Incidenteel	Nadeel	50.000			
(Lucht) Havens	Afschrijvingskosten De Oude Zeug	Afschrijvingskosten De Oude Zeug	Uitgaven	Structureel	Nadeel	16.667	16.667	16.667	16.667
(Lucht) Havens	Rentelasten De Oude Zeug	Rentelasten De Oude Zeug	Uitgaven	Structureel	Nadeel	4.000	4.000	4.000	4.000

Mutatie Reserve Bedrijvigheid	Kapitaalslasten De Oude Zeug - dekking vanuit reserve onderhoud havens	Kapitaalslasten De Oude Zeug	Inkomsten	Structureel	Voordeel	-20.667	-20.667	-20.667	-20.667
-------------------------------------	--	------------------------------	-----------	-------------	----------	---------	---------	---------	---------

Dienstverlening

Programma Dienstverlening

Cluster Bestuur

Het coalitieakkoord gaat uit van het versterken van de beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming (het BOB-model). In 2024 zijn wijzigingen doorgevoerd in het vergadermodel. Maandelijks is er overleg tussen het college en de raad naar aanleiding van memo's. Ook is er regelmatig overleg tussen portefeuillehouders en raad over actuele onderwerpen. Gedachtewisseling staat voorop. Conform afspraak wordt deze nieuwe werkwijze na een jaar geëvalueerd.

Het raadscafé (als alternatief voor het inspreekuur) wordt gecontinueerd. Zowel inwoners als raadsleden ervaren dit als positief. Inwoners kunnen zich aanmelden, maar inwoners, ondernemers en/of verenigingen e.d. kunnen ook worden uitgenodigd om in gesprek te gaan met de raad. Dit kan gaan over onderwerpen die op de raadsagenda staan, maar ook over andere onderwerpen die bij inwoners leven. Het raadscafé vindt plaats op verschillende locaties in de gemeente.

In 2025 wordt gestart met "Gast van de raad". Inwoners die zich aanmelden, hebben een gesprek met een aantal raadsleden en de griffie over hoe de gemeentepolitiek werkt en maken kennis met het gemeentebestuur. Na het gesprek en de kennismaking wonen zij een raadsvergadering (deels) bij.

Het college is zichtbaar en gaat actief op pad, de samenleving in. Zo verbeteren we het contact tussen het gemeentebestuur en inwoners, bedrijven en instellingen.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% inwoners dat veel vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd ¹	17%	-	16%	-	24%	▲
% inwoners dat weinig/geen vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd ¹	32%	-	39%	-	21%	▼
Rapportcijfer voor de wijze waarop uw gemeente inwoners en belangenorganisaties betreft en de samenwerking zoekt. ¹	5,7	-	5,6	-	6,1	▲
1) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon.						

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten

Cluster bestuur		
Gast van de raad	In 2025 wordt gestart met "Gast van de raad". Hierbij krijgen inwoners uitleg over de werking van de gemeentepolitiek en maken zij kennis met het gemeentebestuur	2025
Politiek Actief	In 2025 wordt de cursus Politiek Actief (weer) georganiseerd. Deze cursus vindt een jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen plaats.	2025
Kinderburgemeester	Jaarlijks wordt een kinderburchemeester benoemd.	Jaarlijks
HK-Jongerenweek	De HK-Jongerenweek vindt jaarlijks plaats.	Jaarlijks
Functioneren van de gemeenteraad	Minimaal 1 x per jaar bespreekt de gemeenteraad haar eigen functioneren. Dit gesprek wordt door de werkgroep Bestuurlijke vernieuwing voorbereid.	Jaarlijks
Vergroten van het vertrouwen in het gemeentebestuur	<p>Het doel is om het vertrouwen van inwoners, bedrijven en instellingen in het gemeentebestuur te vergroten. Dat proberen we te doen op veel verschillende manieren: participatie, verbeteren van communicatie en contact met inwoners, bedrijven en instellingen; door uitvoering te geven aan de uitkomsten van het communicatieonderzoek, benaderbaarheid van het bestuur, insteken op Brede Welvaart bij grootschalige ontwikkelingen, reflecteren op voorgaand beleid en hoe we kunnen verbeteren (bijv. Onderzoek datacenters).</p> <p>De wegen om klachten in te dienen/ uiting te geven aan als je het ergens niet mee eens bent moeten kenbaar zijn bij inwoners. Dit draagt ook bij aan het vergroten van het vertrouwen.</p>	2024 - 2026

Het bestuur is benaderbaar	We zetten in op meer en betere representatie en vergroten zo het contact tussen het gemeentebestuur en inwoners, bedrijven en instellingen. Het college gaat doelbewust op pad, is daar zichtbaar en aanspreekbaar en we publiceren welke bestuurder waar naartoe gaat.	2024 - 2026
----------------------------	---	-------------

Cluster Organisatie

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rapportcijfer dienstverlening door inwoners ¹	6,3	-	6,3	-	6,4	▲
Rapportcijfer communicatie en voorlichting vanuit gemeente door inwoners ¹	5,9	-	6,2	-	6,1	▲
Apparaatskosten per inwoner (BBV-verplicht) ²	€ 626,-	€ 653,-	€ 783,-	€570,-		
Percentage externe inhuur van totale loonsom (BBV-verplicht) ³	9%	10%	10%	15%		▼
Bezetting fte per 1.000 inwoners ⁴	6,7	7,3	7,1	7,4		
1) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon.						
2) Eigen cijfers. Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van organisatorische taken.						
3) Eigen cijfers. Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.						
4) Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.						

Prestatie-indicatoren	Realisatie	Begroting
-----------------------	------------	-----------

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rapportcijfer waardering dienstverlening van levering reisdocumenten en rijbewijzen ¹	-	8,6	8,7	9		=
Rapportcijfer beoordeling uitgifteproces vergunningen ^{1,3}	-	-	-	-		7
Rapportcijfer beoordeling Website ^{1,2}	7,1	6,9	7	7		=
Bereikbaarheid van de organisatie: % aangenomen gesprekken ¹	-	-	95%	93%		95%
% binnen 3 werkdagen afgehandelde terugbelverzoeken (backoffice) ¹	-	84,2%	83%	77,7%		90%
1) Bron: Eigen cijfers.						
2) De nieuwe website. Er wordt continue om feedback gevraagd. Het gemiddelde cijfer ligt begin september 2024 op een 7,3.						
3) Indicator is in de begroting 2024 opgenomen. Er is nog geen cijfer bekend over 2024 daarom staat er nog een p.m.						

Communicatie & participatie

In 2023 heeft de toetsingskamer samen met het college onderzoek laten uitvoeren naar wat inwoners, ondernemers en instellingen vinden van onze manieren van communiceren. Het onderzoek is zowel intern (onder een afvaardiging van medewerkers, college en raad) als extern (onder inwoners, bedrijven en instellingen) uitgevoerd. Naar aanleiding van de aanbevelingen is de (tweeledige) opgave communicatie gestart. Hierover bent u kort geïnformeerd tijdens de BOT sessie communicatie op 16 januari 2024 en uitgebreid via een memo in maart 2024. In 2025 loopt de opgave door. Hieronder schetsen we hoe. Het team Communicatie is in juni '23 en in 2024 versterkt. In 2025 wordt doorgedaan op de ingezette lijn. Extra aandacht gaat in 2025 uit naar representatie van het college, participatie, offline communicatie en projectcommunicatie bij grootschalige opgaven (zoals woningbouw en duurzaamheid).

Eind 2024 wordt de raad voorgesteld de participatieverordening op punten aan te passen. Uit de evaluatie zijn een aantal verbeterpunten gekomen waarmee we aan de slag gaan (naast aanpassing van de verordening). Zo gaan we onze participatiewijzer aanpassen, verbeteren en aanvullen. We nemen voorbeelden van participatie op, maken templates voor een participatieplan en een eindverslag. Op die manier bieden we medewerkers en initiatiefnemers een kader waarmee ze kunnen werken. We monitoren deze doorontwikkeling, vragen feedback en sturen bij als dit nodig is. De nieuwe websites worden doorontwikkeld. Hieronder verstaan we het verbeteren van de digitale toegankelijkheid, (informatie)veiligheid en het verder uitbreiden van MijnHollandsKroon door een koppeling met het zaakstelsel. Hieraan gekoppeld gaan we de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer waar mogelijk inpassen.

Het vergroten van de communicatiekennis en vaardigheden van de medewerkers doen we via een individueel leerproces. Deze loopt van: bewustwording > training > begeleiding > bijsturing. In 2025 richten we ons vooral op het speerpunt 'Onze blik is naar buiten gericht'. Dit doen we onder andere via trainingen, de Groeilat, verbetering van de instroom van nieuwe medewerkers en interne communicatie. Uiteraard gaan ontwikkeling en cultuurverandering niet vanzelf en kosten tijd. Maar met deze methode kunnen we volharden in het verbeteren van onze externe dienstverlening als organisatie.

Organisatie

De organisatievisie 'Met open houding midden in de samenleving' wordt iedere dag opnieuw nagestreefd. Vanuit de directie wordt hier samen met team programmaregie sturing aan gegeven. Daarnaast wordt er de komende jaren bij medewerkers ingezet op competentie ontwikkeling, zoals politiek-bestuurlijke sensitiviteit' en effectief samenwerken in teams. Omdat de wereld om ons heen snel verandert, we als organisatie wendbaar moeten blijven en we onze kennisbasis bij Hollands Kroon op orde moeten houden wordt er een leerlijn ontwikkeld voor alles wat je hoort te weten als professioneel ambtenaar. In aanvulling op onze eigen kennis onderzoeken we in 2025 hoe we kunstmatige intelligentie (AI) in kunnen zetten om gemeentelijke dienstverlening te verbeteren en vereenvoudigen, daar waar het kan. We realiseren ons dat de gemeente er is voor alle inwoners en leveren maatwerk daar waar nodig. De leefwereld van onze inwoners is daarbij steeds ons vertrekpunt.

Gemeentelijke dienstverlening

Zichtbaarheid, vertrouwen en verbinding is waar het bij onze dienstverlening om draait. In 2025 nemen we onze strategie op dienstverlening onder de loep. We zetten in op verbetering van de receptie, de balie, en doorontwikkeling van het Kroondomein als ontmoetingsplek en breder inzetten van de HK-mobiel om onze inwoners beter te bereiken. Per 2024 is de explosieve groei in het aantal verlopen reisdocumenten begonnen (voor een periode van circa 4 jaar). Dit in verband met de wetswijziging in 2014, waarin de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen van vijf naar tien jaar is verlengd. Voor het jaar 2025 betekent dit blijvende uitbreiding van de aanvraag- en verwerkingscapaciteit voor reisdocumenten. Waar nodig wordt hiervoor tijdelijk extra personeel aangesteld om dit te kunnen waarborgen.

Verkiezingen

In 2025 zijn er geen verkiezingen gepland. In 2026 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. In 2027 zijn er Provinciale Staten - en Waterschapsverkiezingen. In 2028 zijn de verkiezingen van de Tweede Kamer. Wij zorgen ervoor dat in Hollands Kroon de verkiezingen goed verlopen. Op de dag van de stemming tellen we het totaal aantal stemmen op partijniveau en de volgende dag centraal op lijst- en kandidaatsniveau.

Arbeidsmigranten-experiment bijhouden tijdelijke verblijfsadressen

We zijn als gemeente per 1 oktober 2023 aangesloten bij het experiment bijhouden tijdelijke verblijfsadressen vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Het experiment loopt tot 1 oktober 2027. Dit geeft beter zicht op waar arbeidsmigranten zijn gehuisvest. Ook kan dit bijdragen aan extra inschrijvingen in de Basisregistratie personen (Brp).

ICT en digitale veiligheid

In 2025 werken we verder aan de ICT-roadmap door verbetering van het IT-beheer en bijbehorende processen. Ook implementeren we de NIS2-wetgeving, die van kracht wordt in 2025. Deze wetgeving legt beveiligingsmaatregelen op om risico's voor netwerk- en informatiesystemen van de publieke sector te beperken. Zowel intern, als met de aan ons verbonden partijen, gaan we aan de slag om te voldoen aan deze nieuwe wet. Daarnaast werken we verder aan het vervangen van onze HR-software. Een omvangrijk project dat loopt tot 2028. Ook werken we verder aan de professionalisering van ons IT-security operations center (SOC).

Beschikbaar stellen van geodata

In 2025 wordt het 'dataportaal', wat eind 2024 wordt gelanceerd, verder uitgebouwd. De inwoners krijgen dan nog meer data tot hun beschikking. Op dit moment zijn we aan het inventariseren welke kaarten 'datavolwassen zijn'. In het dataportaal worden de volgende kaarten via een opendata standaard benaderbaar waardoor inwoners, bedrijven en instellingen onze data zelf kunnen gebruiken.

- De 3D omgeving is openbaar, de inwoner kan hier schaduw en zicht analyses uitvoeren;
- Het gehele areaal aan beheergegevens is beschikbaar (bomen, wegen, schommels etc.);
- Kaart bestemmingsplannen wordt ontsloten;
- Kaart bekendmakingen wordt ontsloten;
- Kaart monumenten;
- Kaart Kadaster (uiteraard dat wat openbaar is vanuit de BRK);
- Digitale dorpsgids;
- Kaart strooiroute.

Kernapplicaties t.b.v. dienstverlening

Een optimale werking van onze (kern) applicaties is van essentieel belang voor onze dienstverlening. Wanneer deze (kern) applicaties niet naar behoren werken, heeft dit direct impact op de dienstverlening naar onze collega's in de uitvoering. En daarmee direct impact op de dienstverlening aan onze inwoners.

Op het gebied van ICT bevinden wij ons in een tijd van veel veranderingen die de komende jaren op ons afkomen. Deze veranderingen komen niet alleen van buiten maar ook van binnen de gemeente zelf.

Bijvoorbeeld op het gebied van:

- Extern: Meervoudig gebruik van data, API (koppelingen), opkomst gebruik AI, Informatieveiligheid en toepassing op de AVG, Digitale identiteit.
- Intern: Inrichting ICT landschap, Functioneel Applicatie Beheer beleid, Gegevensmanagement, optimalisatie van de planning en control cyclus in proces en product, toenemend gebruik van het aantal tools en applicaties.

Digitale dienstverlening is een opdracht vanuit de overheid waar we nog meer op moeten inzetten en innoveren. Het streven van deze digitale dienstverlening is:

- Intern: Door goede inrichting, ondersteuning en beveiliging van onze processen neemt de efficiency toe en hierdoor wordt de inspanning van de organisatie beperkt.
- Extern: Snellere dienstverlening. Op een makkelijk en toegankelijke wijze kunnen beschikken over de juiste gegevens en het zelf kunnen doorgeven van mutaties.

De ICT-ontwikkelingen en eisen vanuit de rijksoverheid volgen elkaar in rap tempo op. Om hieraan te voldoen en op de juiste manier te borgen binnen de ICT organisatie, zijn daar de benodigde kennis, middelen en capaciteit voor nodig. Door de krapte op de huidige arbeidsmarkt is het een uitdaging om medewerkers aan ons te verbinden en te behouden. Voor een nadere toelichting ict en digitale veiligheid zie de Paragraaf Bedrijfsvoering.

Voor een toelichting op de organisatievisie en personeel zie de Paragraaf Bedrijfsvoering.

Voor een toelichting op de Wet Open Overheid zie de Paragraaf Wet Open Overheid

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten

Cluster Organisatie		
Communicatie met inwoners, bedrijven en instellingen verbeteren. Participatie van inwoners en organisaties bij gemeentelijke planvorming en initiatieven van derden.	Structurele inzet van extra communicatieprofessionals. Met de versterking wordt ingezet op hulp aan de medewerkers bij communicatie, versterken van het inlevingsvermogen, hulp bij uitvoering van de participatieverordening, representatie van het college en inzet bij communicatie rond grote complexe opgaves. Daarnaast wordt specialistische kennis aangetrokken en ingezet op communicatie via online/sociale mediakanalen.	2024 - 2026
Inzetten op een toekomstbestendig personeelsbestand	Onze huidige HRM softwareleverancier stopt per 2028 met de dienstverlening aan gemeenten. We moeten dus een aanbesteding doen voor een nieuwe leverancier en de nieuwe software implementeren.	2025-2027

Cluster Leges en heffingen

Wij willen het aantal WOZ-bezwaren beperken door goede communicatie. Het moet voor de belanghebbende duidelijk zijn hoe de WOZ-waarde tot stand komt. Daarnaast moet het maken van (formeel) bezwaar op een eenvoudige manier mogelijk zijn. Informeel contact (telefonisch of per e-mail) is al mogelijk binnen drie weken na dagtekening van de WOZ-beschikking/aanslag. De WOZ-waarde wordt dan zonder bezwaar te maken opnieuw beoordeeld.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden (BBV-verplicht) ¹	690	711	756	769	824	

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens (BBV-verplicht) ¹	814	837	860	877	938	
¹ Bron: Coelo.						

Prestatie-indicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal informele bezwaren OZB per 1.000 woningen ¹	4,5	11,5	14,5	17,7		▼
1) Bron: Eigen cijfers.						

Cluster Financiën

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Minimaal weerstandsvermogen (BBV-verplicht) ¹	A	A	A	A		C of hoger
Netto schuldquote ¹	42%	43%	47%	49%		88 %
Solvabiliteit ¹	37%	39%	37%	39%		29 %
1) Bron: Jaarrekening. De doelstelling van het weerstandsvermogen komt uit het coalitieakkoord. Zie ook https://findo.nl voor vergelijkingen met andere gemeenten.						

Overzicht kosten programma Dienstverlening

Dienstverlening uitgaven	2025	2026	2027	2028
Bestuur	€ 2.643.411	€ 2.603.411	€ 2.603.411	€ 2.603.411
Financiering	€ 972.642	€ 946.011	€ 862.340	€ 862.340
Leges & Heffingen	€ 989.689	€ 989.689	€ 989.689	€ 989.689
Organisatie	€ 25.976.724	€ 25.307.781	€ 25.133.072	€ 25.065.072
Overig	€ 2.199.000	€ 1.490.000	€ -1.251.000	€ -1.968.000
Saldo voor Bestemming	€ 32.781.466	€ 31.336.892	€ 28.337.512	€ 27.552.512
Mutatie Reserve Dienstverlening	€ 6.610.965	€ -1.733.399	€ 184.445	€ 797.445
Saldo na Bestemming	€ 39.392.431	€ 29.603.493	€ 28.521.957	€ 28.349.957

Dienstverlening inkomsten	2025	2026	2027	2028
Bestuur	€ -1.521	€ -1.521	€ -1.521	€ -1.521
Financiering	€ -610.558	€ -610.558	€ -610.558	€ -610.558
Leges & Heffingen	€ -13.290.214	€ -13.490.214	€ -13.490.214	€ -13.490.214
Organisatie	€ -10.919.795	€ -1.044.795	€ -976.795	€ -908.795
Overig	€ -101.654.371	€ -95.351.948	€ -95.392.820	€ -95.777.745
Saldo voor Bestemming	€ -126.476.459	€ -110.499.036	€ -110.471.908	€ -110.788.833
Mutatie Reserve Dienstverlening	€ -2.710.719	€ -3.441.185	€ -1.832.359	€ -1.505.434
Saldo na Bestemming	€ -129.187.178	€ -113.940.221	€ -112.304.267	€ -112.294.267

Dienstverlening Saldo	2025	2026	2027	2028
Uitgaven	€ 39.392.429	€ 29.603.492	€ 28.521.956	€ 28.349.956
Inkomsten	€ -129.187.178	€ -113.940.221	€ -112.304.267	€ -112.294.267
Saldo	€ -89.794.749	€ -84.336.729	€ -83.782.311	€ -83.944.311

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Inc/struct	V/N	2025	2026	2027	2028
Organisatie	Online / websites	Alle lokale/ gemeente websites onderzoeken	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-15.000	-15.000	-15.000
Organisatie	Abonnementen	Minder abonnementen	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-55.000	-55.000	-55.000
Organisatie	Data	Data gedreven werken regionaal oppakken op kop niveau, per gemeente specialisatie	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-50.000	-50.000	-50.000
Organisatie	Consumpties	Kritisch omgaan met inkoop lunch en borrels	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-25.000	-25.000	-25.000
Organisatie	Externe ruimten	Minderen huren van externe ruimtes voor overleggen. Maak gebruik van ruimtes t in eigendom.	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-25.000	-25.000	-25.000
Organisatie	Ontwikkelbudget	Het ontwikkelbudget verminderen organisatie	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-10.000	-10.000	-10.000
Organisatie	Inhuur	Inhuur voortaan regionaal invullen of niet meer invullen. Expertise en of kennis	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-300.000	-300.000	-300.000

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Inc/struct	V/N	2025	2026	2027	2028
		vragen aan het Rijk/Provincie/Collega gemeentes. Of capaciteit regionaal delen.							
Mutatie Reserve Dienstverlening	Zuiderzeewerken 100 jaar. Economische, maatschappelijke en toeristische stimulering	Zuiderzeewerken. De kosten zijn opgenomen in Programma bedrijvigheid/Toerisme	Inkomsten	Incidenteel	Voordeel	-100.000	-100.000		
Organisatie	Uitrol Roadmap ICT	Door ontwikkelen van de Roadmap ICT	Uitgaven	Structureel	Nadeel	250.000	250.000	250.000	250.000
Mutatie Reserve Dienstverlening	OZB uit 2024 Algemene Reserve	OZB-verhoging uit 2024 niet storten in de Algemene reserve (Dit is in de begroting 2024 voorgesteld en wordt nu teruggedraaid).	Uitgaven	Incidenteel	Voordeel		-613.000	-613.000	
Leges & Heffingen	OZB - Bedrijven	De OZB voor bedrijven wordt verhoogd om daarmee te kunnen bijdragen aan de 'mogelijkheden' die de gemeente HK voor hen creëert.	Inkomsten	Structureel	Voordeel		-200.000	-200.000	-200.000
Bestuur	Contributie Vereniging van Waddenzeegemeenten		Uitgaven	Structureel	Nadeel	75.000	75.000	75.000	75.000
Overig	Indexatiebuffer voorgaande jaren	De huidige reservering om prijsverhogingen in de begroting op te vangen wordt nu ingezet als 'ombuiging'	Uitgaven	Structureel	Voordeel	-709.000	-709.000	-709.000	-709.000

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Inc/struct	V/N	2025	2026	2027	2028
Overig	Sluitend maken begroting	Opschalingskorting vervalt. Hiermee wordt het totaal aan te ontvangen Algemene Uitkering / Gemeentefonds hoger. Bedrag wat hiermee gemoeid is hangt van veel diverse factoren af. Een 1e berekening geeft een schatting van 1,6 mln. Geadviseerd wordt om dit bedrag niet in te boeken gezien de grote onzekerheid of het Rijk hier in mee zal gaan.	Inkomsten	Incidenteel	Voordeel		-1.659.000	-1.626.000	-1.620.000
Overig	Sluitend maken begroting	Gemeenten krijgen bij de invoering van de BBP-systematiek vanaf 2024 het financiële effect gecompenseerd, met uitzondering van 2025. De financiële consequentie van het besluit van het kabinet is dat in dat jaar het gemeentefonds eenmalig € 675 miljoen lager wordt vastgesteld.	Inkomsten	Incidenteel	Nadeel	1.625.000			
Overig	Onderuitputting	Lucht in de begroting	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-1.500.000	-1.500.000	-1.500.000
Overig	Subsidies	Aantrekken nieuwe subsidies	Inkomsten	Structureel	Voordeel	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
Organisatie	Verkiezingen	Aanpassing budgetten verkiezingen ==> Geen 2e kamer	Uitgaven	Incidenteel	Voordeel	-60.000	-	-	-
Organisatie	GR Regionaal Archief Alkmaar	Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling	Uitgaven	Structureel	Nadeel	47.711	47.711	47.711	47.711

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Inc/struct	V/N	2025	2026	2027	2028
Overig	Gemeentefonds aanpassing na meicirculaire 2024	Gemeentefonds aanpassing na meicirculaire 2024	Inkomsten	Incidenteel	Voordeel	-5.754.327	-3.879.297	-2.829.175	-2.106.228
Overig	Indexatie	Afwijkend van de kadernota indexeren in verband met compensatie loon en prijs in meicirculaire. Het niveau van de compensatie wordt aangehouden in tegenstelling van een eigen berekening.	Uitgaven	Structureel	Nadeel	2.199.000	2.990.000	1.959.000	1.242.000
Organisatie	Midden in de samenleving	Extra impuls op de dienstverlening. Zichtbaarheid, vertrouwen en verbinding. Drie begrippen waar we in onze dienstverlening lading willen geven. "Midden in de samenleving "	Uitgaven	Incidenteel	Nadeel	250.000			
Financiering	Rentelasten nieuwe wensen Extra Impuls 2025	Rentelast nieuwe wensen Extra Impuls 2025	Uitgaven	Incidenteel	Nadeel	210.000	210.000	210.000	210.000
Financiering	Rente-bijstelling		Uitgaven	Structureel	Nadeel	1.566.833	1.566.833	1.566.833	1.566.833
Financiering	Rente-bijstelling		Inkomsten	Structureel	Voordeel	-68.788	-68.778	-68.778	-68.778
Mutatie Reserve Dienstverlening	Mutaties extra impulsen Algemene Reserve	De extra impulsen worden gedekt door de inzet van de Algemene Reserve	Uitgaven	Incidenteel	Voordeel	-5.790.408	-1.917.844		

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Inc/struct	V/N	2025	2026	2027	2028
Mutatie Reserve Dienstverlening	Technische dekking Algemene Reserve	De Algemene Reserve wordt aangesproken ter dekking van het structurele begrotingssaldo	Inkomsten	Incidenteel	Voordeel	-953.003	-2.383.469	-874.643	-547.718

Leefbaarheid

Programma Leefbaarheid

Cluster Infrastructuur

Onderhoud wegen en civiele kunstwerken

Ieder jaar wordt 3 a 4% van de verharding van ons areaal door levensduur verlengend onderhoud of herinrichting weer in goede toestand gebracht door levensduurverlengend onderhoud en door herinrichtingen. Meestal is een noodzakelijke rioolvervanging de aanleiding voor een herinrichting.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% inwoners dat (zeer) tevreden is over het onderhoud aan de fietspaden, wegen en bermten in het buitengebied ¹	35%	-	34%	-	39%	▲
% inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling straten, paden en trottoirs zijn goed begaanbaar ¹	42%	-	41%	-	45%	▲

1) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon.

Verkeersveiligheid

In 2022- tot en met 2024 zijn veel onderzoeken gedaan en deze moeten nu hun vertaling vinden in het meerjaren onderhoudsprogramma. De investeringsruimte wordt daartoe met € 2.500.000 verruimd. Er zijn op dit moment zo'n 40 tracés en locatie in beeld. We werken richting 2027 aan een integraal mobiliteitsplan op basis waarvan we investeringsbeslissingen over onze infrastructuur kunnen nemen. Hierbij wordt een koppeling gemaakt met OV, nieuwe vormen van mobiliteit en ontsluiting van de Kop naar andere regio's, zodat we een goede afweging kunnen maken over nieuw aan te leggen infrastructuur op basis van een strategische investeringsagenda voor de toekomst.

Vooruitlopend daarop gaan we in 2025 op basis van bestaande onderzoeken al aanpassingen doen op alle in beeld zijnde locaties, met als uitgangspunt om kwetsbare verkeersdeelnemers beter te beschermen en het verkeersveiligheidsgevoel van inwoners positief te beïnvloeden. Dat kan een fysieke aanpassing zijn, als die snel gerealiseerd kan worden, maar kan ook gaan om een maatregel voor gedragsbeïnvloeding. Prioritering in de uitvoering, mate van participatie van de omgeving, hoogte van investeringen stellen ons voor keuzes. Betrokkenheid van de raad is urgent en belangrijk. Er wordt een integraal overzicht van uitvoering van projecten in de openbare ruimte voorbereid die de basis moet bieden voor de bestuurlijke keuzes. De korte termijn acties worden hierin ook zichtbaar. We hebben ook oog voor het gegeven dat infrastructuur niet alleen in dienst staat van gebruikers. De (negatieve) effecten op de woon- en leefomgeving in (met name) historische dorpen kunnen ongewenst groot zijn. Bijvoorbeeld door een hoge intensiteit van (vracht) autoverkeer met een hoge geluidbelasting op woningen. We willen daar bij herstructurering of knelpunten aandacht aan blijven besteden en maken dit een vast punt van de bestuurlijke bespreking van het integrale overzicht.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% inwoners dat soms/vaak verkeersonveilige situaties ervaart ¹	56%	-	56%	-	52%	46-65%
Aantal verkeersongevallen per 1.000 inwoners ²	6,4	6,4	6,5	5,8		▼
1) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon.						
2) Bron: SWOV Bestand geregistreerde Ongevallen in Nederland. Het aantal verkeersongevallen in Nederland is ongeveer gelijk aan Hollands Kroon in 2022 het gaat dan om 6,9 verkeersongevallen per 1.000 inwoners. Kijken we naar p10 gemeenten dan scoort Hollands Kroon lager, namelijk 5,8 in 2022.						

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal aangepaste schoolroutes ¹	-	-	-	-		10
Aantal aangepakte verkeersknelpunten uit de top-10 van subjectieve en objectieve verkeersonveilige situaties	-		4	4		4
1) Eigen cijfers op basis van de integrale werkplanning projecten in de openbare ruimte. Vanaf 2024 is deze indicator opgenomen.						

2) Eigen cijfers. De objectieve top 10 is opgesteld aan de hand van de BLIQ-analyse van VIA Stat en de subjectieve top 10 op basis van meldingen in Fixi. Deze wordt jaarlijks vastgesteld.

Mobiliteit en bereikbaarheid

In regionale afstemming wordt tussen nu en 2030 een doorfietsroute gerealiseerd, worden de mobihubs verder uitgerold ter bevordering van de bereikbaarheid en een reductie van autogebruik en bezit en wordt de opgave voor het verbeteren van de Oost-Westverbinding onder de aandacht gebracht van Provincie en Rijk.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% inwoners dat tevreden is over bereikbaarheid ¹	-	-	60%	-	61%	=
% inwoners dat (zeer) tevreden over het openbaar vervoer ¹	-	-	19%	-	23%	=
1) Bron: Inwonerspeiling. In 2020 is deze vraag niet meegenomen. Uit de peiling in 2022-2024 kwam naar voren dat de groep van 18 tot en met 29 jaar relatief kritisch is over het aanbod van- en de bereikbaarheid met het openbaar vervoer						

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal publieke laadpunten voor elektrische auto's (peildatum 31-12) ¹	39	81	115	140		150
Gebruik Mobipunten, aantal ritten deelfiets en deelauto ²			84+60	63+168		100+150
1) Bron: MRA-Elektrisch Laadkaart.						
2) Dit is de data van de twee Mobipunten in Anna Paulowna (Station en Burg. Mijnliefstraat). Van de andere Mobipunten is nog geen data bekend.						

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten

Beleidsvoornemens Cluster Infrastructuur		
Integrale planning voor uitvoering projecten in de openbare ruimte	Op basis van deze planning kunnen we in 2025 het bestuurlijke gesprek voeren over prioriteiten en keuzes in te treffen maatregelen, met name op gebied van verkeersveiligheid.	Q1
Evaluatie Verkeersveiligheidsplan	We werken nu vanaf 2020 met deze methode die richting geeft aan de manier waarop we knelpunten analyseren en aanpakken. We evalueren deze methode en stellen deze bij als dat leidt tot een betere objectivering en/of uw raad beter in staat stelt tot bestuurlijke prioritering.	Q1

Cluster Milieu

Energietransitie

Op grond van Europees (en daarmee landelijk beleid) moet de energievoorziening in 2050 bijna helemaal duurzaam en CO2-neutraal zijn. Om dit doel te bereiken moet onze energiehuishouding grondig worden veranderd. Het verbruik moet worden beperkt en de energie die nodig is moet duurzaam worden opgewekt.

Draagvlak in de samenleving is daarbij de sleutel tot succes. Welke bereidheid tot verduurzaming is er bij de inwoners en wat betekent dit voor hun lasten? Kunnen ze de rekening wel of niet betalen en kunnen ze daardoor allerlei andere dingen niet doen? In 2025 geven we een impuls aan verduurzaming van de bestaande particuliere woningvoorraad door de bestaande subsidieregelingen te verruimen en inwoners uit te nodigen tot het verduurzamen van woningen. We helpen woningeigenaren op weg met een brede dienstverlening. Dit bestaat onder andere uit een uitgebreid communicatieprogramma, ons energieloket, gratis energiescans, een subsidie (de isolatiebonus), warmtebeeldfoto's, ecologisch onderzoek (voorwaarde voor isolatie) en waar nodig hulp bij het aanvragen van subsidies of offertes.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% inwoners dat vindt dat de gemeente zich voldoende informeert over het verduurzamen van hun woning ¹	-	-	29%	-	34%	=
% bekende hernieuwbare elektriciteit (BBV-verplicht) ²	55,20%	76,20%	91,20%			=
Gemiddeld gasverbruik M3 huurwoning ³	1.220	1.180	1030	860		▼
Gemiddeld gasverbruik M3 koopwoning ⁴	1.690	1.680	1440	1160		▼
1) Bron: Inwonerspeiling. Deze vraag is voor het eerst opgenomen in de peiling in 2022.						
2) Bron: Klimaatmonitor. Over 2023 zijn nog geen gegevens beschikbaar.						
3) Bron: CBS. In Nederland ligt uit gasverbruik in 2023 bij huurwoningen op 730 m3. In de Sub_RES-Regio Kop van Noord-Holland ligt dit op 830 m3 in 2023.						
4) Bron: CBS. In Nederland ligt het gasverbruik in 2023 bij koopwoningen op 1050 m3. In de Sub_RES-Regio Kop van Noord-Holland ligt dit op 1.110 m3 in 2023.						

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal eigenaren dat hun woning verbeterd heeft met een energielabel tot minimaal C ¹	-	-	-	-		800
Aantal klussen van de energieklussers ²	-	-	-	-		400
1) Bron: Eigen cijfers. De streefwaarde is overgenomen uit de begroting 2024. Van voorgaande jaren zijn geen cijfers beschikbaar.						
2) Bron: Eigen cijfers. Initiatief gestart in 2024. Streefwaarde is 400 per jaar, op basis van 3 woningen per dag door één team, gedurende 40 weken						

Als we doorgaan op de in 2024 al ingeslagen weg, dan geven we invulling aan de volgende prestaties:

- Kantoren die onder de label c-verplichting vallen, voldoen aan de landelijke eisen. Zo mogelijk vanuit eigen regie en zo nodig na handhaving
- 200 bedrijven die maatregelen uit de erkende maatregelenlijst moeten nemen, voldoen aan deze eisen.

- 75 beheerders van maatschappelijk vastgoed zoals dorpshuizen, sportaccommodatie en musea hebben hun pand vergaand verduurzaamd en daarbij zo nodig gebruik gemaakt van de gemeentelijke investeringssubsidie duurzaam maatschappelijk vastgoed.

Aanlanding windenergie (p-VAWOZ 2031-2040)

Vanuit het ministerie van Economische Zaken wordt landelijk onderzoek gedaan naar mogelijke locaties voor het aan land brengen van elektriciteit of waterstof uit offshore windparken. Dit geldt ook voor De Kopregio. In 2024 start de MER (Milieu Effect Rapportage) en IEA (Integrale Effecten Analyse). In 2025 ligt het ontwerpprogramma inclusief plan-MER + IEA ter inzage. Hier kan een zienswijze op worden ingediend. De planning is dat in het vierde kwartaal van 2025 het definitieve programma wordt vastgesteld. Vervolgens starten de projectprocedures voor het uitwerken van de routes.

Netcongestie

Tennet onderzoekt de noodzaak van uitbreiding van het hoogspanningsnetwerk in de Kop van NH. Enerzijds om in de toekomst voldoende energievoorziening te kunnen garanderen anderzijds om eventuele aanlanding van wind op zee in de toekomst mogelijk te maken. Na onderzoek en participatie kiest het Rijk eind 2025 een voorkeurstracé. Voorafgaand hieraan doorlopen we, samen met de Provincie, een proces om te komen tot een regioadvies. In 2024 is gestart met het maken van de Energievisie 2.0. De visie is input voor het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat(pMIEK). GS stelt het stuk begin 2025 vast.

Circulaire gemeente

Het doel van de Rijksoverheid is dat Nederland in 2050 een volledig circulaire economie heeft. Hollands Kroon zet zich daar ook voor in. We bouwen dan circulair en biobased. Op weg daarnaar toe ondersteunen we onze inwoners en ondernemers bij het maken van circulaire keuzes. We zetten ons in voor een circulaire agrarische sector. Vanaf 2030 koopt de gemeente 100% circulair in.

We blijven ons, via de uitvoering van het recycleplan, inzetten op afvalscheiding en bewustwording voor het belang van recyclen.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% afvalscheiding ¹	70,50%	71.5%	79%	79%		75%

Hoeveelheid kg restafval per inwoner (BBV-verplicht) ¹	150	143	104	108		100
1) Bron: CBS. In de VANG norm is 75% afvalscheiding en 100 kilorestafval per inwoner afgesproken.						

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Verhouding vaste en variabele kosten inzamelmethode ¹	-	-	82/18	84/16		80/20
1) Bron: Eigen gegevens. In 2022 is de nieuwe inzamelmethode van start gegaan.						

Voorts zetten we in op het volgende:

- We rapporteren jaarlijks in het derde kwartaal hoe ver we zijn met circulair inkopen.
- Zoals in de Woonvisie is beschreven, sluiten wij ons aan bij het Convenant Toekomstbestendige Woningbouw en bouwen wij in 2025 minstens 1 (pilot) woning circulair of biobased.
- Jaarlijks nemen we deel aan de week van de circulaire economie. Met andere regiogemeenten organiseren we in dit kader diverse activiteiten.

Klimaatadaptatie

Klimaatverandering is een vat vol tegenstrijdigheden. Extreme situaties volgen elkaar snel op. De gebouwde omgeving krijgt veel te verduren met deze extremiteiten. Water dat zijn weg moet vinden om snel weg te komen, waar het de andere dag broodnodig is voor verkoeling en groen. Het veranderende klimaat raakt niet alleen onze veiligheid, het gaat ook over de balans en behoud van biodiversiteit. Ook zorgt de klimaatverandering voor problemen bij mens en dier. Denk hierbij aan o.a. hittestress.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% inwoners dat vindt dat de gemeente zich voldoende inzet om de openbare ruimte duurzaam en klimaatbestendig in richt ¹	-	-	14%	-	15%	▲

1) Bron: Inwonerspeiling. In 2022 is deze vraag voor het eerst opgenomen in de peiling.

Doel is om in 2025 in 3 tot 5 gebieden aan de slag te gaan waar de hittestress hoog is. Een lokaal hitteplan en de groenplannen (voor alle kernen) moeten inzicht geven in de noodzaak om meer ruimte te geven aan groen, of het bestaande groen anders in te richten. Een keuze voor de plekken waar we aan de slag gaan moet nog worden gemaakt. Hier maken we een koppeling met 'aandacht voor openbare ruimte' en 'positieve gezondheid'.

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal m2 openbaar groen per (nieuwe) woning ¹	-	153	162	151		=

1) Bron: eigen cijfers.

Met genoemde indicator monitoren we of de uitwerking van de acties uit de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie Hollands Kroon 2023-2026 tot resultaat leiden en ook of we een balans houden tussen de verstedelijkings- en klimaatopgave. Het betreft hier een gemiddelde voor heel Hollands Kroon. We realiseren ons dat tussen kernen er grote verschillen zijn in m2 groen per inwoner. De Wieringermeer heeft naar verhouding veel meer openbaar groen per inwoner dan bijvoorbeeld het voormalige eiland Wieringen. In de te maken keuzes voor de besteding van de extra impuls en beschikbare subsidiegelden is het vertrekpunt om te starten met een aanpak waar de urgentie het hoogst is.

Biodiversiteit

In Hollands Kroon werken we integraal aan de verbetering en bescherming van biodiversiteit. We proberen deze opgave in iedere ingreep in het fysiek domein te borgen. Of het nu gaat over groenbeheer/inrichting of het maken van een klimaat-adaptief bestemmingsplan voor een nieuwbouwwijk. In Hollands Kroon streven we naar een 'basiskwaliteit biodiversiteit'. We streven er ook naar zoveel mogelijk organismen een thuis te bieden in Hollands Kroon. Dit doen we door landschapselementen op hoog niveau met elkaar te verbinden met bomen, bermen en bosjes.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% toename biodiversiteit in de bermen ¹	-	-	-			▲
% inwoners dat vindt dat de gemeente zich voldoende inzet voor de biodiversiteit ²	-	-	16%	-	16%	▲
1) In 2023 heeft er voor het eerst een nulmeting bermflora plaatsgevonden in de bermen waar ander maaibeeld is ingezet.						
2) Bron: Inwonerspeiling. In 2022 is deze vraag voor het eerst voorgelegd.						

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% ecologisch bermbeheer ¹	-	-	-	40%		minimaal 20%
Aantal nieuwe scholen dat natuureducatie verzorgt ²	-	-	-	-		1
1) Eigen cijfers en doelstelling uit het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte						
2) Deze indicator is voor het eerst opgenomen in de begroting 2024. Definitieve ambitie voor 2025 moet nog bepaald worden en is ook gekoppeld aan de mogelijkheid om voedselbosjes en/of Tiny Forests in te richten in delen van schoolplein op basis van een maatwerkpaak.						

We hebben drie focusgebieden; landschap, dorp en private gronden. Waar we bij private gronden vooral stimuleren en motiveren gaan we in het landschap en de dorpen zelf projecten ondernemen. De projecten die de gemeente oppakt focust zich op de basis van de biodiversiteit namelijk het beschermen van bestaande flora en fauna, planten en insecten en het vergroten van het ecologisch groenareaal. Naarmate deze basis steeds beter wordt zal de biodiversiteit doen toenemen. Het project 'Meerbomen Nu' dat structureel terugkomt draagt hier flink aan bij. We werken aan bio-diverse 'plekken' zoals participatie groen van Kernbeheer of Tiny Forests op schoolpleinen. We ondersteunen acties voor het stimuleren van inheemse (bijen) planten. Daarnaast streven we naar natuur inclusief denken en handelen in de hele gemeente.

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten

Beleidsvoornemens Cluster Milieu		
Beleidskader Waterstof	Het bevat een vergunningskader waaraan waterstofprojecten worden getoetst. (Dit stond in 2023 als 'koersdocument waterstofeconomie' in de begroting) .	Q1
Beleidskader 'kleine windturbines'	Vaststelling van het beleidskader zal naar verwachting in Q1 plaatsvinden.	Q1
Uitwerking Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie Hollands Kroon 2023-2026	<p>De uitwerking bestaat in 2025 uit de volgende acties:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Communicatieplan klimaatadaptatie • Onderzoek klimaatadaptatie borgen in HIOR en IBP • Verkenning financiering klimaatadaptatie kosten en baten • Klimaatbestendige beplantingslijst opstellen • Verkenning gevolgbeperking overstromingen • Aanvullend kaartenmateriaal na stresstesten 2025 opstellen • Steenbreek acties • NK Tegelwippen • SamenBlauwGroen campagne • Subsidieregeling klimaatadaptatieve maatregelen • Groenstructuurplan • Lokaal Hitteplan 	2025
Handboek natuur inclusief bouwen	Natuur inclusief bouwen en ontwerpen zorgt voor een gezonde, toekomstbestendige leefomgeving voor mens en dier. Voor elk gebouw of	Q4

	gebied zijn er mogelijkheden. Bruikbare ideeën worden vertaald in een handboek.	
Beleidskader 'batterijen'	Grootschalige batterijen kunnen een rol spelen bij het voorkomen of oplossen van netcongestie. Op Rijks- en Provinciaal niveau wordt daar beleid voor gemaakt. We vertalen dit naar een lokaal beleidskader.	Q4

Bestuurlijke projecten Cluster Milieu		
Biobased Innovatie HUB	Gemeente Hollands kroon neemt deel in de biobased Innovatie HUB; een samenwerkingsverband dat onderzoek doet (innovatie) en kennis deelt over nieuwe oplossingen en toepassingen van materialen. Vanuit de kennis en het netwerk van dit initiatief onderzoeken we hoe we een bio-based pilot in de gemeente kunnen realiseren.	2025
Circulair ambachtscentrum/ circulair netwerk Hollands Kroon	In samenwerking met HVC, de repair cafés in Hollands Kroon en de kringloopwinkels in Hollands Kroon verkennen we of we in Hollands Kroon een circulair ambachtscentrum of circulair netwerk kunnen opzetten. Als onderdeel hiervan organiseren we in oktober een pop up repair café op de afvalbrengstations van HVC waar onze inwoners gebruik van maken.'	2025
Opstellen van een groenstructuurplan/vergroeningsplan voor alle woonkernen	We werken een groenplan voor alle kernen. We maken een actielijst per dorp, toetsen dit aan 'HK-zoemt' en streven naar een grootschalige aanplantklus. Ook onderzoeken we subsidie mogelijkheden.	2025

Campagne HK-zoemt	Insecten zijn de basis voor biodiversiteit. Onder de werktitel HK-Zoomt borgen we dit in landschapsplannen zoals Wieringermeer/Wieringen, in ons HIOR (plantkeuzes en andere inrichtingseisen voor bestuivers), ons beheer (doodhout, maaien, bloeiende “on”kruiden en open grond) en investeren we in voorlichting en educatie (organisatie, bewoners, politiek en aannemers)	2025
Soorten Managementplan	In een soortmanagementplan staan maatregelen, gedragsregels en afspraken opgesteld om ruimtelijke ontwikkeling, beheer en bescherming van bepaalde planten en dieren mogelijk te maken. We monitoren in 2025 of subsidies toereikend zijn voor de uitvoering na 2025.	2025
Convenant waterstof in zware mobiliteit	We geven uitvoering aan het convenant waterstof in zware mobiliteit. We onderzoeken of het mogelijk is om een Clean Energy Hub op te zetten met de samenwerkingspartners.	2025

Cluster Omgevingskwaliteit

Wonen

In 2023 is het Woonbehoefteonderzoek uitgevoerd en de Woondeal 2.0 getekend. In 2024 hebben we onze Woonvisie vastgesteld. We hebben de ambitieuze doelstelling om minimaal 3.200 woningen te bouwen om de leefbaarheid in alle dorpen te versterken. In 2024 is gestart met de versnelling van woningbouw. Deze zetten we voort in 2025. We hebben op basis van de motie ‘Versnelling Woningbouw’ een projectorganisatie opgezet die 500 demontabele woningen gaat realiseren. Met een extra financiële impuls breiden we deze projectorganisatie uit om ook de reguliere woningbouw te versnellen en, met de Nota Grondbeleid als instrument, te komen tot hiervoor noodzakelijke projecten en gebiedsontwikkelingen.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nieuwgebouwde woningen per 1.000 woningen (BBV-verplicht) ¹	9,1	10,6	10,8	9		5,4
Percentage corporatie huur ²	23%	22,70%	22,40%	22,10%		22,20%
Reële zoekduur voor een sociale huurwoning in jaren ³	2,71	2,52	3,09	3,24		1,64 in 2030
1) Bron: Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) De prognose voor de begroting 2025 is gebaseerd op de realisatie van 120 nieuwe woningen.						
2) Bron: CBS. De verwachting in 2024 is gebaseerd op het aantal nieuwbouwprojecten dat nu in aanbouw is van de coöperaties, zie ook prestatie-indicator.						
3) Bron: rapportage woonruimteverdeling						

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gemiddeld aantal dagen aanvraagtijd omgevingsvergunning voor het realiseren van een woning ^{1,4}	74	96	85	85		=
Harde Planvoorraad woningbouw. ⁴	760	664	930	1128		800-1000
Aantal woningen dat door woningbouwcorporatie is gerealiseerd. ^{3,4}	46	90	12	54		47
Aantal actieve grondexploitaties. ⁴	6	5	6	6		6
1) Eigen cijfers. De aanvraagtijd wordt berekend op basis van aanvraag tot besluit van een verleende omgevingsvergunning. Aan het eind van 2023 zijn vlak voor de invoering van de Omgevingswet nog veel aanvragen woningbouw ingediend onder de Wabo. De doorlooptijd is daarmee gegroeid onder de Wabo naar 142 dagen. Voor vergunningen die onder de omgevingswet zijn ingediend is nu de gemiddelde aanvraagtijd 69 dagen.						
2) Eigen cijfers. In 2020 is het woningbouwdashboard voor de gemeenteraad opgeleverd, zie Microsoft Power BI . Daarom is vanaf dat jaar de harde plancapaciteit beschikbaar. De capaciteit neemt af naar mate de woningen zijn gerealiseerd. Harde planvoorraad betekent dat er een planologisch recht licht om te bouwen.						

3) In 2023 zijn er 30 woningen opgeleverd aan de Sportlaan in Anna Paulowna. De verwachting voor 2025 is gebaseerd op de gestarte bouw in Anna Paulowna aan de Burg. Mijnlieffstraat en de bouw in Den Oever aan de Laan Bloys van Treslong.

4) Bron: Eigen cijfers. Het gaat hier om 2 woningbouwplannen en 4 bedrijventerreinen

Specifiek rondom de dorpen Wieringerwerf, Middenmeer en Hippolytushoef willen we met de provincie komen tot een gezamenlijk gedragen standpunt over buitenstedelijk bouwen in onze gemeente. We willen de mogelijkheid hebben om extra woningen te bouwen om zo sterke dorpen met een goed woon- en leefklimaat te behouden, maar ook om alle doelgroepen (waaronder ook arbeidsmigranten die zich definitief willen vestigen) te kunnen huisvesten.

Onderhoud groen

Het beheer en onderhoud van onze openbare ruimte is onder onze inwoners vaak onderwerp van gesprek. De aandacht voor de openbare ruimte is de laatste jaren deels vervlogen als gevolg van financiële keuzes. Maar de openbare ruimte is meer dan alleen een ruimte tussen wonen en werken, het is een belangrijke plek waar mensen elkaar ontmoeten en waar activiteiten plaatsvinden. Een goede kwaliteit van de inrichting en een hoge belevingswaarde van de ruimte dragen bij aan de leefbaarheid van de dorpen en de gezondheid van onze inwoners.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rapportcijfer dat inwoners voor het onderhoud openbare ruimte geven ¹	6,2	-	6,5	-	6,3	7
% inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling dat er voldoende groen in de buurt is ¹	76%	-	70%	-	66%	84%

1) Bron: Inwonerspeiling.

In 2025 starten wij met de actualisatie van het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) en het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte. Vooruitlopend op het definitieve plan gaan we in 2025 al een extra impuls geven en experimenteren met andere vormen van beheer, anders dan alleen op basis van meldingen, kernbeheer en contractbeheer op basis van beeldkwaliteit.

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% wat voldoet aan de gestelde normen kwaliteit openbare ruimte ¹	97,10%	96,40%	96,80%	97,99%		97%
Bron: Eigen cijfers. Maandelijks worden er steekproeven gehouden in de openbare ruimte om te toetsen of er aan de gestelde normen wordt voldaan, zie ook: Microsoft Power BI						

Op dit moment voldoen we aan de gestelde normen voor de kwaliteit van de openbare ruimte. Echter, we zien dat de gestelde normen niet meer aansluiten bij het gewenste ambitieniveau, de doelen die we nastreven met positieve gezondheid en de gewenste beeldkwaliteit. We maken daartoe een analyse hoe het gewenste kwaliteitsniveau zich verhoudt tot aangetroffen situaties en stellen ons tot doel om dan te komen tot een programma voor een kwaliteitsslag. Een verzorgde openbare ruimte rendeert in vastgoedwaardering en meer betrokkenheid van inwoners. Voor wat betreft de inrichting koppelen we dit aan de te maken vergroeningsplannen voor alle woonkernen. Een deel van de in deze begroting gevraagde extra impuls zal in de voorbereiding mogelijk ook ingezet worden voor inhuur van expertise. We stellen we ons tot doel om, in een bestuurlijk nog af te stemmen frequentie, op diverse plekken in de gemeente te komen tot een kwaliteitsverbetering. In het kader van positieve gezondheid maken we koppelkansen met het beheer van openbare ruimte, met als accent het opwaarderen van trottoirs en het beweegvriendelijk inrichten van ‘ommetjes’, parken en speelplekken. Kader is om te beginnen waar de grootste achterstand is en het meeste rendement te behalen is. In een jaarplan werken we uit welke acties er volgen, met als doel om bij een volgende inwonerspeiling de tevredenheid van inwoners naar een cijfer 7 te brengen. De resultaten van deze experimenten nemen we mee in een structurele aanpak vanaf 2026, inclusief financiële borging ervan.

Leefbaarheid

Inwoners van Hollands Kroon vinden het prettig wonen in hun buurt. Gemiddeld geven zij hieraan het rapportcijfer 7,9. Bij ons handelen is communicatie van groot belang. We zien dat daar een slag gemaakt moet worden. De wijze van communiceren van de afgelopen jaren voldoet soms niet aan de verwachtingen. Met het introduceren van gebiedsregie hebben we hier een nieuwe impuls aan gegeven en in 2025 gaan we twee pilots draaien met het maken van dorpsagenda's.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025

% inwoners dat niet snel weggaat uit de buurt ¹	0,72	-	0,68	-	0,7	76%
cijfer voor de mate waarin inwoners prettig wonen in hun directe leefomgeving ¹	7,8	-	7,7	-	7,9	7,9
% inwoners zich thuis voelt in hun buurt ¹	0,84	-	0,82	-	0,83	87%
% inwoners dat vindt dat de gemeente de buurt voldoende betreft bij aanpak leefbaarheid ¹	0,13	-	0,16	-	0,19	26%
cijfer voor de zorg van de gemeente voor de woon- en leefomgeving ¹	6,1	-	6,1	-	6,4	6,7
1) Bron: Inwonerspeiling.						

Parrallel aan deze plannen, evalueren we de afhandeling van Fixi-meldingen en komen we, indien noodzakelijk, met verbetervoorstellen. Uitgangspunt van verbetervoorstellen is dat onze zichtbaarheid en aanspreekbaarheid op straat verder wordt vergroot.

Prestatieindicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% score 4 of 5 ten opzichte van totale aantal beoordelingen van afhandeling fixi-melding ¹	-	56%	55%	50%		>55%
1) Bron: Eigen cijfers.						

Omgevingsvisie

Hoe zorgen we ervoor dat inwoners ook op langere termijn nog met plezier werk, wonen en recreëren in Hollands Kroon? Daarvoor is het niet alleen noodzakelijk om een agenda of visie voor de dorpen en/of gebieden te hebben, maar dat vraagt ook om een integrale koers voor onze gemeente. Dat krijgt een plek krijgen in een nieuwe Omgevingsvisie. Naar aanleiding van de aanbevelingen uit onderzoeksrapport 'Tijden Veranderen' m.b.t. de vestiging van datacenters in onze gemeente is een review van de concept omgevingsvisie uitgevoerd. De review geeft aanleiding tot gedeeltelijke aanpassing en aanvulling van de omgevingsvisie. Daarnaast ligt er een aanbeveling om te werken met een beleidshuis binnen de gemeente. Het beleidshuis voorziet in een eenduidige en heldere structuur voor beleidsstukken en de relatie met de Omgevingsvisie en eventuele programma's. Met de aanbevelingen vanuit de review zijn wij aan de slag en zal ook in 2025 onze aandacht hebben. De verwerking hiervan vraagt tijd en aandacht. Daarnaast is het doorlopen van een gedegen proces noodzakelijk waarbij voldoende ruimte is voor participatie en bespreking met uw raad.

Voor het Beleidshuis wordt dit gecombineerd met de al langer in voorbereiding zijnde herziening van de Nota van Uitgangspunten, die naar verwachting eind 2024 klaar is. We schetsen daarin naast de uitgangspunten voor het Omgevingsplan dan ook de uitgangspunten voor de Omgevingsvisie, het Omgevingsprogramma en de samenhang tussen en afbakening van die instrumenten. Zo werken we toe naar een situatie waarin er nog maar één overkoepelende en integrale visie voor de fysieke leefomgeving in Hollands Kroon is.

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten

Beleidsvoornemens Cluster Omgevingskwaliteit		
Uitvoeringsagenda Woonvisie	Voor de Woonvisie (2024) wordt jaarlijks een uitvoeringsagenda opgesteld. Hierin kan het college prioriteiten stellen aan- en monitoren van de ambities uit de Woonvisie. Per onderwerp in de uitvoeringsagenda beschrijven wij hoe we onze doelen willen bereiken.	Vanaf 2024
Kadernota en Jaarprogramma VTH 2025	In deze nota stellen we vast welke meetbare doelen we nastreven met de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH) op het gebied van Bouwen, RO en Milieu. Ook beschrijven we op welke wijze we deze doelen willen bereiken.	Q3
Jaarafspraken 2026 met de woningcorporaties	Op basis van de prestatieafspraken 2022-2026 worden de jaarafspraken (Jaarschijf) voor 2026 vastgesteld.	Q3
Woonzorgvisie	De Woonzorgvisie wordt in regionaal verband opgesteld door de regionale werkgroep Wonen. De colleges van de gemeenten in de Noordkop hebben hier al een besluit over genomen.	Q1

Jaarplan Inrichting en Beheer Openbare ruimte	Het integrale beheerplan vertalen we naar een concreet jaarprogramma. De uitwerking het speerpunt 'aandacht voor de openbare ruimte' nemen we mee in dit jaarplan.	Q1
Aanpassing Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR)	In 2025 wordt gestart met de actualisatie van het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) zodat deze eind 2025 / begin 2026 ter besluitvorming aan de gemeenteraad kan worden voorgelegd.	2025
Aanpassing Integraal Beheerplan 2022-2025 (IBP))	In 2025 wordt gestart met de actualisatie van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBP) zodat deze eind 2025 / begin 2026 ter besluitvorming aan de gemeenteraad kan worden voorgelegd.	2025
Nota Omgevingskwaliteit	De Nota Omgevingskwaliteit is de opvolger van de welstandsnota. Deze nota is tweeledig. Het eerste deel is kaderstellend beleid met een algemene toelichting over omgevingskwaliteit, een ruimtelijke analyse, een gebiedsindeling, de gebiedskwaliteiten en de basisprincipes voor een goede omgevingskwaliteit. Hierin wordt gebiedsgericht beleid opgenomen. In het tweede deel bevat een uitwerking met criteria voor het uiterlijk van bouwwerken (welstand). Dit deel is eventueel aan te vullen met andere beleidsregels.	Q3
Omgevingsvisie	Vertrekpunt voor de te maken Omgevingsvisie is de aangepaste planning die in de Klankbordgroep Leefbaarheid is besproken.	Q2

Bestuurlijke projecten Cluster Omgevingskwaliteit

Project Wonen en Gebiedsontwikkeling	<p>Er is in 2024 een start gemaakt met de inrichting van een projectorganisatie Wonen en Gebiedsontwikkeling. Deze projectorganisatie stelt zich tot doel om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. invulling te geven aan de motie “Versnellen Woningbouw” en de realisatie van 500 demonteerbare woningen; 2. komen tot een aanpak voor het versnellen van het reguliere woningbouwprogramma (als actie uit de uitvoeringsagenda) <p>Voor het verder bouwen aan de projectorganisatie wordt in deze begroting een budget van € 1.300.000 gevraagd voor het verder bouwen aan een projectorganisatie die gebiedsontwikkelingen gaat regisseren en begeleiden. Denk dan aan Hippolytushoef, Winkel- Nieuwe Niedorp, Anna Paulowna en de gronden van het Rijksvastgoedbedrijf rondom Wieringerwerf en Middenmeer.</p>	Vanaf 2024
Opvang asielzoekers / uitvoering spreidingswet	<p>De opdrachten die er nu liggen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het realiseren van een AZC voor 255 vluchtelingen 2. Het realiseren van een locatie voor 24 AMV/COA (minderjarige asielzoekers) 3. Het realiseren van twee tijdelijke huisvestingslocaties voor Oekraïners, statushouders en spoedzoekers 	Vanaf 2024
Dorpsagenda's	<p>Er volgen 2 pilots voor het maken van een dorpsagenda:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nieuwesluis-Wieringerwaard 2. Winkel - Nieuwe Niedorp 	2025

Bestrijding leproziekte in niet-openbare ruimte	Naast gemeentelijke iepen, is in 2024 ook gestart met het verwijderen van zieke iepen op terreinen van particulieren en overige terreinbeherende instanties.	2025
---	--	------

Cluster Veiligheid

In juni 2024 is de nieuwe Kadernota Veiligheid vastgesteld. Op drie thema's hebben wij een nadrukkelijke ambitie om in 2025 steviger aan te pakken. Deze drie prioriteiten komen ook aan bod in de driehoek (politie, Openbaar Ministerie en gemeente) en vormen de basis voor de prioriteitstelling in het regionale beleidsplan van de eenheid Noord-Holland.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% inwoners dat zich meestal of altijd veilig voelt ¹	86%	-	89%	-	89%	=
% inwoners dat (heel) veel overlast ervaart ¹	6%	-	7%	-	8%	=
Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren (BBV-verplicht) ²	8	8	4	8		=
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (BBV-verplicht) ³	2,6	2,4	2,4	2		=
Aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners (BBV-verplicht) ⁴	4,6	4,3	4,5	3,1		▼
Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners (BBV-verplicht) ⁵	1,1	0,4	1,1	1,1		▼
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (BBV-verplicht) ⁶	0,7	0,2	0,4	0,4		=
1) Bron: Inwonerspeiling.						
2) Bron: Halt. In 2023 is het aantal verwijzingen gestegen. In de p10 gemeenten is dit stabiel op 7 verwijzingen per 1.000 jongeren. In Nederland ligt dit op 9.						
3) Bron: CBS. Het aantal geweldsmisdrijven in 2023 ligt in de p10 gemeenten op 2,3 in Nederland ligt dit op 4,3 per 1.000 inwoners.						

4) Bron: CBS. Het aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) in 2023 is in de p10 gemeenten op 3,5 per 1.000 inwoners en in Nederland ligt dit op 5,8.

5) Bron: CBS. Het aantal diefstallen uit woningen in 2023 ligt in de p10 gemeenten op 1 en in Nederland ligt dit op 1,3.

6) Bron: CBS. Het aantal winkeldiefstallen in 2023 ligt in de p10 gemeenten op 0,6 en in Nederland ligt dit op 2,5.

Ondermijning

Ondermijnende criminaliteit gaat over vormen van georganiseerde misdaad waarbij de onderwereld en bovenwereld met elkaar verweven raken. Ondermijning is in vele vormen aanwezig in onze samenleving. Het zoveel mogelijk tegengaan, verstoren en beëindigen van georganiseerde criminaliteit en ondermijnende activiteiten is ons doel. We maken het voor criminelen onaantrekkelijker om in Hollands Kroon actief te zijn. Door middel van het inzetten van bestuurlijke bevoegdheden en instrumenten zoals het sluiten van woningen en/of lokalen, de wet Bibob, controles op woon- en adresfraude en het intrekken van vergunningen bestrijden wij ondermijning en beschermen wij onze inwoners.

Digitale veiligheid

Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit stijgen sterk en vormen een steeds grotere bedreiging voor de samenleving. Binnen de gemeentelijke organisatie zijn wij verantwoordelijk voor weerbare systemen en de veiligheid van informatie in die systemen. Daarnaast hebben wij ook een rol naar buiten toe: het weerbaar maken van de inwoners en ondernemers om slachtoffer- en daderschap te voorkomen. Om dit te realiseren benadert de gemeente specifieke doelgroepen, zoals ondernemers, jongeren, ouderen en laaggeletterden.

Zorg en Veiligheid

Zorg en Veiligheid is een thema waar veel verschillende onderwerpen onder vallen. Het draait in de kern om de sociale kwaliteit van een buurt. Het gaat over de relaties tussen de bewoners in die buurt en de wijze waarop de bewoners met elkaar samenleven. Het heeft ook betrekking op het al dan niet aanwezig zijn van een bepaalde mate van overlast in de directe woon- en leefomgeving. De sociale kwaliteit kan sterk negatief beïnvloed worden door gebeurtenissen als woon- en geluidsoverlast, overlast door verwarde personen, jeugdoverlast of bijvoorbeeld door drank- en drugsoverlast. Hierdoor voelen mensen zich niet prettig en soms zelfs onveilig in hun eigen buurt. Op een positieve manier kan de sociale kwaliteit juist beïnvloed worden door een hoge sociale cohesie in de buurt. De laatste

jaren zien we in meerdere buurten een verandering met betrekking tot de sociale kwaliteit. Binnen het thema Zorg & Veiligheid maken wij onderscheid tussen drie gebieden:

1. Woonoverlast
2. Personen met onbegrepen gedrag
3. Jeugd

Voor de begroting 2025 is het uitgangspunt dat de huidige budgetten ook toereikend zijn om de doelen uit de nieuwe Kadernota te behalen. In 2024 zijn we gestart met een verkenning hoe handhaving op grond van de Wet Kinderopvang het beste kan worden vormgegeven. Hetzelfde geldt voor de Wet goed verhuurderschap. Als dat leidt tot voorstellen (kaderstellend, of budgettair), dan bereiken deze uw raad (via de vaststelling van het VTH beleid).

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten

Beleidsvoornemens Cluster Veiligheid		
Evalutatie Uitvoeringsprogramma 2024	Om te kunnen vaststellen of de afspraken op basis van de drie prioriteiten van het uitvoeringsplan zijn bereikt, vindt begin 2025 een evaluatie plaats. Deze evaluatie heeft betrekking op de reeds uitgevoerde acties van de drie prioriteiten. De bevindingen van de evaluatie worden meegenomen bij het opstellen van het nieuwe uitvoeringsplan 2025.	Q1
Bestuurlijke projecten Cluster Veiligheid		
Ondermijning en weerbaarheid	Bewustwording creëren in het herkennen van signalen en het bewust worden van de risico's die medewerkers	2025

	lopen binnen hun eigen specifieke werkveld met diverse projecten en acties.	
Crisisbeheersing	Vanuit de gemeente en de Veiligheidsregio wordt geïnvesteerd in het signaleren van kwetsbaarheden in ons gebied en het beter op elkaar aansluiten van de reguliere crisisorganisaties. Door het uitwisselen van calamiteitenplannen en het organiseren van oefeningen zijn wij steeds beter voorbereid op een breed scala van mogelijke incidenten.	2025
Cybercriminaliteit	Gemeenten moeten vanuit hun zorgplicht de samenleving weerbaar maken tegen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Om dit te realiseren benadert de gemeente specifieke doelgroepen, zoals ondernemers, jongeren, ouderen en laaggeletterden. Voor een goede afstemming brengt de gemeente de aanpak van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit in bij de lokale driehoek; het overleg tussen burgemeester, politie en Openbaar Ministerie.	2025

Overzicht kosten programma Leefbaarheid

Leefbaarheid uitgaven				
	2025	2026	2027	2028
Infrastructuur	€ 8.872.288	€ 9.029.288	€ 9.355.216	€ 9.360.716
Milieu	€ 16.146.329	€ 12.643.704	€ 11.843.704	€ 11.843.704
Omgevingskwaliteit	€ 14.965.793	€ 12.689.457	€ 10.589.457	€ 10.589.457
Veiligheid	€ 6.603.217	€ 6.563.212	€ 6.696.551	€ 6.696.551
Saldo voor Bestemming	€ 46.587.626	€ 40.925.660	€ 38.484.927	€ 38.490.427
Mutatie Reserve Leefbaarheid	€ 423.645	€ 423.645	€ 423.645	€ 423.645
Saldo na Bestemming	€ 47.011.271	€ 41.349.305	€ 38.908.572	€ 38.914.072

Leefbaarheid inkomsten				
	2025	2026	2027	2028
Infrastructuur	€ -150.229	€ -152.747	€ -319.509	€ -319.509
Milieu	€ -13.285.784	€ -12.094.117	€ -11.294.117	€ -11.294.117
Omgevingskwaliteit	€ -2.347.028	€ -2.107.926	€ -2.107.926	€ -2.107.926
Veiligheid	€ -16.238	€ -16.238	€ -16.238	€ -16.238
Saldo voor Bestemming	€ -15.799.279	€ -14.371.028	€ -13.737.790	€ -13.737.790
Mutatie Reserve Leefbaarheid	€ -1.847.659	€ -2.413.659	€ -2.502.659	€ -2.500.659
Saldo na Bestemming	€ -17.646.938	€ -16.784.687	€ -16.240.449	€ -16.238.449

Leefbaarheid Saldo				
	2025	2026	2027	2028
Uitgaven	€ 47.011.271	€ 41.349.305	€ 38.908.572	€ 38.914.072
Inkomsten	€ -17.646.938	€ -16.784.687	€ -16.240.449	€ -16.238.449
Saldo	€ 29.364.333	€ 24.564.618	€ 22.668.123	€ 22.675.623

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2025	2026	2027	2028
Infrastructuur	Voorbereiding Administratie Toezicht	Voorbereiding Administratie Toezicht (VAT) direct toerekenen aan de investeringen	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-100.000	-100.000	-100.000
Infrastructuur	InvesteringsAgenda Indirecte- en directe Loonkosten Kapitaallasten	Vanaf 2025 worden de directe en indirecte loonkosten toe aan de projecten in de openbare ruimte begroot op basis van de InvesteringsAgenda. De kosten zien we terug op individuele projecten, de Kapitaallast die hier uit voortkomen wordt gedekt door de reserves.	Uitgaven	Structureel	Nadeel		75.000	73.000	71.000
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Dekking uit reserve Openbare Ruimte Indirecte- en directe Loonkosten	Dekking uit reserve OR - InvesteringsAgenda Indirecte- en directe Loonkosten Kapitaallasten	Inkomsten	Structureel	Voordeel		-75.000	-73.000	-71.000

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2025	2026	2027	2028
Omgevingskwaliteit	Wonen	Er wordt incidenteel ingezet op versnelling woningbouw; Dit zal ook bijdragen voor de gemeente kunnen opleveren	Inkomsten	Structureel	Voordeel		-100.000	-100.000	-100.000
Omgevingskwaliteit	Investeringsagenda Verkeersveiligheid. SchoolRoutes	Vanuit de top 10 van projecten waar verkeersmaatregelen toegepast zouden moeten worden voor de veiligheid, is de voorbereiding en dus onderzoek opgestart om uit te werken welke kosten dit met zich meebrengt. Het is belangrijk dat alle verkeersdeelnemers kunnen rekenen op goede verkeersveiligheid, waarbij de veiligheid van de kwetsbaarste verkeersdeelnemers het vertrekpunt is. Verkeerssituaties rondom scholen en veelgebruikte schoolroutes worden kritisch bekeken en autoluwer ingericht om de verkeersveiligheid van kinderen te vergroten. We stellen een krediet beschikbaar van 2,5 mln om specifiek projecten te kunnen oppakken of een MJOP-	Uitgaven	Structureel	Nadeel			145.928	145.928

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2025	2026	2027	2028
		project aan te vullen om de verkeersmaatregelen mee te nemen.							
Omgevingskwaliteit	InvesteringsAgenda Actief grondbeleid	Focus in strategische aankopen, i.v.m. toenemende lasten. 'Last gaat voor de baat uit' Actief grondbeleid: . Tijdelijke financieringslast drukt op begroting. Schatting: oplopend al naar gelang er meer krediet vrij komt.	Uitgaven	Structureel	Nadeel		40.000	40.000	40.000
Omgevingskwaliteit	Extra impuls Groen	We gaan een extra impuls geven en experimenteren met andere vormen van het groenbeheer, anders dan alleen op basis van meldingen, kernbeheer en contractbeheer op basis van beeldkwaliteit. De resultaten van deze experimenten kunnen we dan meenemen in een structurele aanpak vanaf 2026 ev.?	Uitgaven	Incidenteel	Nadeel	2.000.000	2.000.000		
Omgevingskwaliteit	Impuls versnelling woningbouw	Extra impuls versnelling woningbouw. De projectorganisatie 'Wonen en Gebiedsontwikkeling' wordt verder opgebouwd.	Uitgaven	Incidenteel	Nadeel	1.300.000			
Milieu	Impuls verduurzaming bestaande woning voorraad	Verduurzaming bestaande woning voorraad	Uitgaven	Incidenteel	Nadeel	2.000.000			

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2025	2026	2027	2028
Milieu	GR OD - Taakstelling	Taakstelling HK 50% op gevraagde bijstelling Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-40.500	-40.500	-40.500
Milieu	GR OD	Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling	Uitgaven	Structureel	Nadeel	81.000	81.000	81.000	81.000
Veiligheid	GR VeiligheidsRegio	Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling	Uitgaven	Structureel	Nadeel	209.855	313.135	412.406	412.406
Veiligheid	GR VeiligheidsRegio - Taakstelling	Taakstelling HK 50% op gevraagde bijstelling Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-156.567	-206.203	-206.203
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Reserve Openbare Ruimte	De reserves worden meer aangesproken ter dekking van de kapitaallasten uit het MJOP-OR Infrastructuur.	Inkomsten	Structureel	Voordeel		-183.000	-185.000	-187.000
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Reserve Openbare Ruimte	De reserves worden meer aangesproken ter dekking van de kapitaallasten uit het MJOP-OR Infrastructuur. De KL van de overgedragen wegen vanuit HHNK (waarvoor in 2022 de gewenningsbijdrage aan de reserve is toegevoegd) worden gedekt.	Inkomsten	Structureel	Voordeel		-217.000	-215.000	-213.000

Leefbaarheid - kredietaanvragen		
Cluster	Toelichting	Investeringsbedrag / krediet
Infrastructuur	Investeringsagenda Verkeersveiligheid SchoolRoutes	2.500.000
Omgevingskwaliteit	Investeringsagenda Actief grondbeleid	2.500.000
Infrastructuur	InvesteringsAgenda Indirecte- en directe Loonkosten	1.512.000

Vitaliteit

The image features a solid green background. In the upper left quadrant, the word "Vitaliteit" is written in a bold, white, sans-serif font. At the bottom of the image, there are several overlapping, white, curved shapes that resemble stylized waves or abstract organic forms, creating a sense of movement and depth.

Programma Vitaliteit

Cluster Zorg

In Hollands Kroon doen alle leeftijden mee in de samenleving waarbij er gelijke kansen zijn voor iedereen. We zetten in op betaalbare zorg, vroegsignalering en preventie. We streven ernaar zo efficiënt mogelijk te werken met minimale impact voor de inwoners. Met de 'Brede Spuk'-gelden blijven we inzetten vanuit een integraal plan, met positieve gezondheid als uitgangspunt, op onder andere een gezonde voedselomgeving, terugdringen van middelengebruik en eenzaamheid bij jongeren, het versterken van de mentale weerbaarheid van jeugd, valpreventie, het door ontwikkelen van Welzijn op recept en het versterken van de sociale basis. Ook blijven we ons inzetten voor het versterken en ondersteunen van mantelzorgers.

Gezondheid

We willen bereiken dat inwoners van Hollands Kroon gezond en gelukkig zijn, een betekenisvol leven hebben en zoveel mogelijk hun eigen regie voeren. Hoe de inwoner die zelf definieert is leidend in het aanbod. We hebben de visie van positieve gezondheid omarmd en een start gemaakt met de implementatie hiervan. De visie van positieve gezondheid brengt kansen met zich mee omdat de visie toepasbaar is op het sociaal domein maar ook op een groot aantal aspecten van het fysiek domein. Denk hierbij aan de leefomgeving, woningbouw en openbaar groen. Uitgangspunt is met inwoners in gesprek gaan over wat bijdraagt aan hun eigen (mentale) gezondheid. Het genezen van ziekte is niet langer het uitgangspunt maar het voorkomen daarvan. Ook gaat de visie ervan uit dat ziekte ons geluk niet definieert maar dat dit afhankelijk is van meerdere factoren. Alle huisartsen in onze gemeente maken inmiddels gebruik van Welzijn op Recept (WOR). Hierbij gaat men voorbij de klacht maar wordt er gekeken naar de oorzaak en het oplossen hiervan. Positieve gezondheid wordt in het land steeds vaker toegepast in zowel het sociaal als het fysiek domein. Het Integraal Zorg Akkoord (IZA) stelt ook gelden beschikbaar voor de doorontwikkeling van positieve gezondheid (IZA transformatiemiddelen). Dit geeft onze regio in 2025 en 2026 de ruimte om onze medewerkers te scholen en onze inwoners te informeren. Zo werken we toe naar een gezonde regio en generatie.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Welk cijfer geeft u -over het algemeen- uw gezondheid? ¹	7,6	-	7,7	-	7,6	=

1) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon.

Verbinding

Verbinding of je verbonden voelen is een basisbehoefte van de mens. Het kan stress en depressie tegengaan en feitelijk ons immuunsysteem verbeteren. Niet iedereen ervaart voldoende verbinding. We blijven inzetten om een sterke sociale samenhang te bevorderen in de kernen waar er voldoende mogelijkheden zijn om elkaar te ontmoeten en om mee te doen. In Hollands Kroon hechten we grote waarde aan de vitaliteit en veerkracht van onze inwoners. Het is van cruciaal belang dat zij de kans krijgen om elkaar te ontmoeten, te verbinden, te helpen (noaberschap) en samen te werken aan gemeenschappelijke doelen. Verenigingen en stichtingen spelen hierbij een essentiële rol omdat zij de hoekstenen vormen van ons sociale en culturele leven.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% inwoners dat aangeeft te weinig contacten te hebben. ¹	17%	-	19%	-	16%	▼
% inwoners dat vindt dat buurtbewoners op een prettige manier met elkaar om gaan.	74%	-	72%	-	75%	▲

1) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon.

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal gebruikers van het digitaal informatie- en ontmoetingspunt voor jongeren van 10 tot 23 jaar onderdeel discord ¹	-	-	-	376		p.m

1) Bron: Eigen cijfers. Het digitaal jongerenpunt is in maart 2023 opgestart daarom zijn er voor de voorgaande jaren geen cijfers. In augustus 2024 waren er gemiddeld 330 Discord gebruikers.

Zorg, Ondersteuning en Veiligheid

Een belangrijke opgave waar we als gemeente samen met onze partners nog steeds voor staan is de transformatie van de zorg. Na acht jaar zijn we nog steeds heel blij met Inluzio Hollands Kroon. Met deze beweging zijn er lage administratieve lasten, is er zorg op maat, lichte zorg waar kan en dure zorg alleen als het echt nodig is. Ons uitgangspunt blijft dat de zorg zoveel mogelijk thuis of in de woonplaats plaatsvindt en dat zorg zoveel mogelijk voorkomen wordt, waardoor de zorg inhoudelijk goed en betaalbaar blijft. Om deze reden blijven we inzetten op vroegsignalering, preventie en innovatie. We kiezen voor een integrale aanpak waarbij we niet alleen zorg verlenen, maar juist met de inwoner en ketenpartners (o.a. onderwijs, sport, welzijn, zorgpartners en jongerenwerk) kijken naar wat nodig is en bestaande voorliggende initiatieven en eigen netwerk benutten. Ook blijven we (boven)regionaal samenwerken op de (jeugd)gezondheidszorg.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Zelfstandig wonend 70+ per 1.000 inwoners doelgroep ¹	969	971	971	966	967	=
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners (BBV-verplicht) ²	390	420	430	400		456
Voorspelling Wmo-gebruikers ²	1.885	2.025	2.075	1.975	2.026	2.085
% inwoners (zeer) tevreden met het aanbod van zorg- en gezondheidsvoorzieningen ³	67%	-	63%	-	64%	▲
% inwoners (zeer) tevreden met het aanbod van welzijnsvoorzieningen ³	37%	-	37%	-	45%	▲
1) Bron: CBS. In Nederland ligt dit cijfer op 94,8% en in de P10 gemeenten 94,9%.						
2) Bron: CBS GMSD Wmo. In de p10 ligt dit cijfer op 630 en in Nederland op 700.						
3) Bron: CBS en Wmo-voorspelmodel VNG. U kunt hier het voorspelmodel bekijken: Wmo voorspelmodel (vng.nl) de komende jaren neemt de vraag naar Wmo toe.						
4) Inwonerspeiling Hollands Kroon.						

Met alles wat er op ons af komt in het sociaal domein, is het heel belangrijk dat de basis sterk genoeg is waarin dit kan landen: Een goed werkende toegang en lokale teams. Hiervoor is een Richtinggevend Kader opgesteld door het Rijk. Komend jaar gaan we aan de slag met de uitwerking hiervan. Dat doen we samen met Inluzio en de regio. Met het vaststellen van de Regiovisie Sociaal Domein voor de Kop van Noord-Holland hebben we de lijnen uitgezet voor hoe we alle partners in het sociaal domein samen met de gemeenten willen laten samenwerken aan een integrale aanpak van ondersteuning voor elke inwoner. Over de domeinen en

gemeentegrenzen heen en met behoud van lokale identiteit. Een visie die moet leiden tot een passende oplossing voor elke vraag binnen de mogelijkheden die we daarvoor hebben, ook financieel. Vanuit de 8, in de regiovisie gedefinieerde, ambities worden, met (ambtelijke) inzet uit de hele regio, programma's en projecten opgestart samen met al onze partners waaronder uiteraard onze belangrijkste partner Inluzio. Dit moet leiden tot een sociaal sterke(re) regio.

In 2024 is er nog een belangrijke ontwikkeling ingezet met het regionaal opgestelde Beleid voor Toezicht en Handhaving Wmo en Jeugd. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor de kwaliteit van de geleverde zorg en rechtmatigheid van de uitgaven daarvoor. Niet alleen lokaal maar ook regionaal. Hollands Kroon heeft daarvoor een toezichthouder aangenomen die met de regionale collega's gaat werken aan de implementatie van het genoemde beleid. Op deze manier werken we er samen met onze partners aan om zorgfraude te voorkomen en alleen samen te werken met betrouwbare partners.

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten

Beleidsvoornemens Cluster Zorg		
Uitbreiding Wijkteam Jeugd	Met de structurele uitbreiding van het wijkteam Jeugd, zal er sneller toegang zijn tot hulp. Het sneller kunnen bieden van hulp, voorkomt dat de ondersteuningsbehoefte onnodig vergroot en zwaardere zorgtrajecten ingezet moeten worden. Daarnaast zullen intensieve casussen door het wijkteam ondersteund kunnen worden, waardoor kosten van ingekochte zorg dalen.	Q1
Wetsvoorstel Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg	Het Rijk heeft zorgen geuit over de robuustheid van onze regio. Ook worden met een nieuwe wet vereisten gesteld aan jeugdregio's. Een belangrijke raakt contractering en contractmanagement. Dit kan (grote) gevolgen hebben voor onze samenwerking met Inluzio. De voorgenomen wet- en regelgeving geeft aldus uitgewerkte kaders voor de verplichte regionale samenwerking bij het organiseren van de inkoop van gecertificeerde instellingen en (de in de concept-amvb genoemde) jeugdhulpvormen. De kaders zullen vanaf de inwerkingtreding, naar verwachting 1 juli 2025, verplicht zijn voor alle nieuw af te sluiten contracten en nieuwe verlengingen. Ons uitgangspunt in deze sturing vanuit het Rijk is dat wij het model wat wij met Inluzio hebben opgebouwd koesteren en willen doorontwikkelen.	Q2

Bestuurlijke projecten Cluster Zorg		
Inbedden Positieve Gezondheid	Gemeente Hollands Kroon heeft zich gecommitteerd aan het werken met het uitgangspunt van Positieve Gezondheid. In 2024 hebben we de kennis over Positieve Gezondheid vergroot. Binnen de organisatie en bij onze samenwerkingspartners. In 2025 gaan we dit verder uitbreiden en verdiepen.	2025
Versterken Vrijwilligersbestand	In 2024 is, middels provinciale subsidie, een start gemaakt met het project "Versterken Vrijwilligersbestand". Eind 2024 worden de resultaten van het onderzoek verwacht. In 2025 volgt een uitwerking van de aanbevelingen.	Q3
Toekomstbestendige mogelijkheden voor ontmoeting	We beschrijven een aanpak om te komen tot toekomstbestendige mogelijkheden voor ontmoeting.	
Versterken en ondersteunen van besturen	Voor besturen van verenigingen en stichtingen is aanbod gefaciliteerd om hun kennis en vaardigheden over besturen te vergroten. Hieronder valt ook samenwerking en verbinding van besturen onderling, waarbij o.a. kennisuitwisseling plaats kan vinden.	
Borging Scheidingsplein	De borging van het Scheidingsplein, in samenwerking met 19 deelnemende gemeenten, loopt door tot in 2025. Verwachting is uiterlijk Q2.	Q2
Logeren zonder zorgen	In samenwerking met de Kop van Noord-Holland gaan we het proces omtrent ontlasten van mantelzorgers optimaliseren.	2025
Uitvoering lokale Inclusieagenda	We blijven continueren op de uitvoering van de lokale inclusieagenda. Uitgangspunt blijft dat alles wat we doen dat het voor iedereen toegankelijk is.	2025 ev

Valpreventie	Met de brede SPUK- gelden voor valpreventie zetten wij ons in de periode 2023-2026 in voor het bevorderen van langer en veilig thuis wonen van onze inwoners. In de lokale uitvoering werken team Sportservice en de LSBO-Hollands Kroon samen om inzicht te krijgen in de doelgroep en het juiste aanbod te bieden. Dit gebeurt in samenwerking met lokaal gecertificeerde fysiotherapeuten. Daarnaast worden middelen ingezet voor de organisatie van vitaliteitsmarkten en bijeenkomsten over langer en veilig thuis wonen. Met de partners is een beleidsplan opgesteld die elk jaar wordt gemonitord en bijgestuurd waar nodig.	2025
Projecten mentale gezondheid jongeren	Speciale aandacht blijft voor de mentale gezondheid van onze jongeren. Hierbij zetten we extra in om eenzaamheid tegen te gaan, te onderzoeken of we meer mogelijkheden kunnen creëren voor ontmoeten en via het Leading Locals netwerk van stichting Mind Us vorm te geven aan landelijke inzet. In 2025 zal ook extra aandacht zijn voor promotie van Youh.nl. Het digitale jongerencentrum voor jongeren uit Hollands Kroon. Dit zodat alle jongeren uit Hollands Kroon digitaal toegang kunnen vinden tot laagdrempelige hulp.	
Beschermd wonen	Onder andere de decentralisatie Beschermd Wonen is controversieel verklaard. We kijken hoe we de Transitie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis gaan inrichten en vormgeven de komende jaren. Samen met de 3 andere Kop-gemeenten hebben we Beschermd Wonen/Beschermd Thuis opnieuw aanbesteed en blijven we streven naar een verschuiving naar meer thuis en minder intern in een instelling. Hier willen we samen met onze partners op inzetten voordat de decentralisatie ingaat. Vanuit onze wettelijk taak blijven we ons inzetten op het bieden van passende maatschappelijke opvang voor inwoners zonder vaste woon- of verblijfplaats.	2025

Cluster Bestaanszekerheid

Participatiewet

De huidige Participatiewet wordt als zeer hard ervaren en weinig gericht op de menselijke maat. Het wetvoorstel "Participatiewet in Balans" dat in 2025 in werking zou moeten treden zou hier verandering in moeten aanbrengen. Alle voorstellen zijn gericht op menselijke maat, vertrouwen en eenvoud. De Participatiewet is een vangnet en biedt inkomensondersteuning voor wie dat nodig heeft en ondersteunt mensen richting de arbeidsmarkt. Niet voor iedereen is de overstap van uitkering naar werk of van school naar werk vanzelfsprekend.

We zien steeds meer jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zij hebben relatief lage baankansen en daardoor ontstaat er (vaak langdurige) ongelijkheid. Door in te blijven zetten op structurele begeleiding om een duurzame plek op de arbeidsmarkt te vinden of een participatieplek wordt gelijkheid nagestreefd en de zelfredzaamheid onder jongeren in de toekomst vergroot.

We vinden het belangrijk dat inwoners en met name kinderen in armoede kunnen blijven meedoen. Hiervoor versterken we de sociale basis door het uitbreiden van de Meedoen-regeling. Zo kunnen meer inwoners meedoen en kunnen ook kinderen van 0 tot 4 jaar die in armoede leven een goede start maken.

Schuldhelpverlening

We willen blijven inzetten op vroegsignalering en het actief uitvoeren van schulddienstverlening, zodat inwoners en ondernemers met schulden nog eerder geholpen worden en verder leed en bijkomende hoge kosten beperkt worden. De looptijd van de schuldregeling zijn per 1 juli 2023 gehalveerd, dit vraagt om intensievere begeleiding tijdens een traject. Er is een landelijke stijging te zien van het aantal hulpvragen van inwoners en ondernemers.

Nieuwkomers

Oekraïense ontheemden

In Europa is besloten om de tijdelijke beschermingsregeling voor Oekraïense ontheemden wederom met een jaar te verlengen. Dit betekent dat zij in ieder geval tot maart 2026 onder de beschermingsregeling vallen. De verwachting is ook dat de tijdelijke bescherming na deze periode weer verlengt gaat worden als de oorlog blijft voortduren. Gemeenten blijven verantwoordelijk voor het bieden van opvang. In 2026 verloopt het contract van een grote opvanglocatie in Hollands

Kroon, dit betekent dat in 2025 gezocht moet worden naar een alternatief.

Spreidingswet en asielopvang

Het nieuwe landelijk coalitieakkoord spreekt over het intrekken van de Spreidingswet. Hiermee is het landelijke asielprobleem niet opgelost, dit geeft grote zorgen bij gemeenten. Op het jaarcongres van de VNG in de lente van 2024 is met grote meerderheid dan ook een resolutie aangenomen om de Spreidingswet pas in te trekken als de asielketen op orde is (in- en uitstroom in balans). Hollands Kroon draagt in 2025 bij aan het maatschappelijke probleem van de asielopvang door het realiseren van een opvanglocatie voor asielzoekers.

Statushouders

Gemeenten zijn verantwoordelijk om jaarlijks de opgelegde taakstellen aan statushouders te huisvesten. Deze taakstelling is de afgelopen jaar flink verhoogd en de verwachting is dat deze de komende jaren nog hoog blijft. Dit geeft uitdagingen door de druk op de woningmarkt. Hollands Kroon zet in op alternatieve oplossingen zoals een doorstroomlocatie, pilot woning delen en het creëren van tijdelijke huisvesting voor verschillende doelgroepen zoals op de Hoornseweg in Middenmeer. Door deze oplossingen kunnen statushouders die gekoppeld worden aan de gemeente sneller gehuisvest worden en dus sneller starten met inburgering. De realisatie van deze huisvesting wordt gedaan met middelen vanuit het Rijk. Daarom worden overschotten uit de Rijksbudgetten voor opvang en huisvesting van de doelgroepen en eventuele overschotten uit lopende projecten ingezet met dit doel.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (BBV-verplicht) ¹	380	184,8	155,8	151		=
% inwoners onder de Participatiewet die participeren in de samenleving (werkervaringsplaats, vrijwilligerswerk, inburgeringstraject etc.) ²	85%	81%	88%	89%		=
% preventieve hulp bij geldzorgen (overig % is hulp bij problematische schulden: schuldbemiddeling of -sanering) ²	64%	68%	74%	85%		=
1) Bron: CBS. In 2023 ligt dit aantal in de p10 gemeenten op 175,3 en in vergelijking met Nederland op 344,8.						

2) Bron: Eigen cijfers

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
% inwoners dat via vroegsignalering wordt bereikt (contact via huisbezoek, telefonisch, e-mail of whatsapp) ¹						p.m.
% inwoners dat gebruik maken van zwemlesregeling ¹						p.m.
% inwoners dat gebruik maken van de Meedoen-regeling ¹						p.m.
Rapportcijfer dienstverlening van team Schuldienstverlening ²	9	9	8,4	8,2		=
1) Volledige nieuwe prestatie-indicatorenset ten opzichte van 2024. Er moeten hiervoor nog nulmetingen worden verricht.						
2) Bron: Eigen cijfers.						

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten

Beleidsvoornemens cluster bestaanszekerheid		
Innen eigen bijdrage bij Oekraïense ontheemden in de gemeentelijke opvang.	In Q3-2024 is het innen van de eigen bijdrage ingevoerd bij Oekraïense ontheemden in de gemeentelijke opvang die werk hebben. Hiermee wordt deze doelgroep gelijk behandeld met andere vluchtelingen die werken en ook een eigen bijdrage moeten betalen voor de opvang. Dit wordt voortgezet in 2025 en verder.	2025 e.v.
Inwoners en met name kinderen in armoede kunnen blijven meedoen	Om ervoor te zorgen dat de inwoners van Hollands Kroon, jong en oud, kunnen blijven meedoen, continueren we de Meedoen-regeling. Zo kunnen meer inwoners meedoen en kunnen ook kinderen	

	van 0 tot 4 jaar die in armoede leven een goede start maken. Dit zorgt er ook voor dat (kleinere) verenigingen kunnen blijven bestaan. Het aanbod wordt in 2025 verder uitgebreid.	
Verlagen van drempels naar ondersteuning en voorzieningen voor inwoners en ondernemers	We willen drempels voor mensen met laaggeletterdheid en digibetisme verlagen. Dit doen we door een aangepaste manier van communicatie gericht op specifieke doelgroepen. Daarnaast worden in contact met inwoners geldzorgen en armoede bespreekbaar gemaakt, zodat er gefocust wordt op de drempels taboe en schaamte.	
Taallessen voor volwassen Oekraïense ontheemden	Via de uitkering vanuit het Rijk wordt er in 2025 weer geld beschikbaar gesteld aan gemeenten voor het bieden van taallessen aan volwassen Oekraïense ontheemden. Dit geld zetten we in voor het bieden van taallessen aan deze doelgroep. Hiermee bevorderen we de integratie in Nederland waardoor de kansen op de arbeidsmarkt worden vergroot.	2025
Invoeren van de participatieladder	Voor inwoners die gebruik moeten maken van de Participatiewet hebben we in 2024 de focus gelegd op trajecten naar werk. In het nieuwe wetsvoorstel 'Participatiewet in Balans' wordt ook maatschappelijke participatie en de ondersteuning vanuit de gemeente hierbij belangrijk. Voor inwoners, met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, is participeren in de maatschappij voor iedereen anders. Door gebruik te maken van de participatieladder kan ieder zijn eigen niveau en persoonlijke ontwikkeling zichtbaar maken en vormgeven. Regionaal wordt er gewerkt aan een kwaliteitsverbeteringstraject op het gebied van re-integratie. Dit wordt gefinancierd door opbrengsten uit ESF-projecten. Inzet van de participatieladder is daar een onderdeel van.	
Verminderen van voortijdig schoolverlaters	Landelijk is het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters gestegen. Per 2025 gaat de nieuwe wet 'Van school naar duurzaam werk' in werking. Hierin krijgen gemeenten een grotere rol in de begeleiding naar werk (of opleiding) voor jongeren tot 27 jaar. De gemeenten moeten, in samenwerking met de	2025

	onderwijspartners, een regionaal plan voortijdig schoolverlaten (VSV) indienen bij Ministerie van OCW. In 2025 komt er meer duidelijkheid over bijbehorende financiële middelen vanuit het Rijk.	
--	--	--

Bestuurlijke projecten cluster bestaanszekerheid		
Bestuurlijke opdracht tijdelijke huisvesting en opvang	Voor de uitvoering van de Spreidingswet en de opgave voor het huisvesten van verschillende doelgroepen heeft het college in 2024 een bestuurlijke opdracht vastgesteld. Met deze bestuurlijke opdracht wordt o.a. uitvoering gegeven aan het zoeken en realiseren van asielopvangplaatsen en het zoeken naar locaties voor (tijdelijke) huisvesting van andere kwetsbare doelgroepen. Een deel van de doelstellingen is al behaald, het andere deel wordt in 2025 uitgevoerd.	2025
Implementatie basisdienstverlening schuldhulpverlening	Het kabinet, de VNG, de NVVK en Divosa sloten op 21 maart 2024 een bestuurlijk akkoord om in alle gemeenten de basisdienstverlening te verbeteren. De implementatie van de basisdiensten is verdeeld in stappen op korte, middellange en lange termijn. Voor team schulddienstverlening sluit de basisdienstverlening al aan op huidige werkwijze. In 2025 wordt gewerkt aan de stappen die genomen moeten worden voor de dienstverlening voor de middellange en lange termijn.	2025
Bestuurlijke opdracht herstructurering arbeidsmarkt	Op 29 april 2024 is er een kamerbrief verschenen waarin het ministerie heeft aangegeven hoe zij de arbeidsmarktinfrastructuur wil verbeteren. Er moet actie worden genomen op vier samenhangende maatregelen: <ol style="list-style-type: none"> 1. het creëren van één regionaal loket: het Werkcentrum; 2. het versterken van het van-werk-naar-werk-stelsel; 3. het meer centraal zetten van de ondersteuningsbehoefte; 4. het structureel borgen van een gezamenlijke publiek-private governance. 	2025

	<p>Het algemeen bestuur van het RPA-nhn heeft het strategisch team RPA-nhn, na het opleveren van het rapport "Arbeidsmarktdienstverlening NHN (juli 2024)" de opdracht gegeven om met voorstellen te komen op punt 1,2 en 4.</p>	
<p>Bestuurlijke opdracht: implementatie Participatiewet in Balans</p>	<p>Het kabinet heeft in 2021 vastgesteld dat de Participatiewet niet altijd uitpakt zoals bedoeld. De uitwerking van de wet wordt als "hard" ervaren door een samenspel van complexiteit, beperkt ervaren ondersteuning en te strenge handhaving. Hierdoor is het risico groot dat mensen in (financiële) onzekerheid verkeren, geconfronteerd worden met financiële problemen en hierdoor moeilijker weer aan het werk komen of op een andere wijze kunnen participeren.</p> <p>Het programma Participatiewet in Balans heeft tot doel om een evenwicht te brengen tussen de drie kernelementen van de Participatiewet: bestaanszekerheid, participatie en handhaving. Als uitgangspunt om tot dit evenwicht te komen wordt de mens centraal gezet en wordt uitgegaan van vertrouwen. Het programma bestaat uit 3 sporen. In spoor 1 staan maar liefst zeven verschillende wetsvoorstellen die allemaal de Participatiewet gaan wijzigen. Het zijn allemaal wetsvoorstellen die ervoor moeten zorgen dat de "menselijke maat" binnen de Participatiewet wordt doorgevoerd. (voor de bestuurlijke opdracht is Plan van Aanpak opgesteld dat Q3 2024 wordt ingediend)</p>	
<p>Bestuurlijke opdracht: Werkcentrum Noord-Holland Noord</p>	<p>Het werkcentrum dient als toegangspoort voor dienstverlening van een publiek private netwerksamenwerking. Zo wordt publieke en private dienstverlening op een centrale plek ontsloten en wordt de ondersteuningsbehoefte van de inwoners en werkgevers meer centraal gesteld in de arbeidsmarktdienstverlening. Q4 '24 worden drie dienstverleningsmodellen bestuurlijk voorgelegd. Na vaststelling van één van de modellen kan een start worden gemaakt met de implementatie. Dat zal begin 2025 zijn (<i>zie ook herinrichting arbeidsmarktdienstverlening</i>).</p>	

Cluster Kunst en Cultuur

Cultureel leven

Cultuur is van wezenlijk belang voor de samenleving en een investering in de maatschappij. Met de vastgestelde Cultuurvisie 2025 - 2028 zetten we in op het vergroten en verbeteren van het kunst en culturaanbod in Hollands Kroon. De doelstelling is dat kunst en cultuur te vinden is en het de culturele identiteit en sociale binding versterkt. Voor het behalen van de doelstellingen richten we ons op vernieuwing in het culturele aanbod, versterken en bevorderen van samenwerking, professionaliseren van cultuureducatie en verbeteren van promotie. Door de verbinding op te zoeken met erfgoed en toerisme & recreatie wordt er een groter draagvlak gecreëerd en kunnen er grotere uitdagingen gezamenlijk aangepakt worden.

Erfgoed

We beschermen en koesteren ons culturele en fysieke erfgoed dat representatief is voor de geschiedenis van onze gemeente. Erfgoed, archeologie, monumenten en historische structuren zijn herkenbaar en zichtbaar.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Percentage "goed" dat de gemeente in de tweejaarlijkse monitor erfgoedinspectie toont op onderwerpen over archeologie en monumentenzorg in relatie tot andere Nederlandse gemeenten ¹	-	-	-	-		p.m.
1) Bron: Monitor erfgoedinspectie. Deze indicator is vanaf de begroting 2024 opgenomen.						

Beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten

Beleidsvoornemens cluster Kunst en Cultuur		
Cultuurvisie 2025 – 2028	Uitvoering geven aan de cultuurvisie met als doel het kunst en cultuuraanbod in Hollands Kroon te vergroten en verbeteren.	2025 - 2028
Uitvoering stimulerend erfgoedbeleid	De Erfgoedvisie Hollands Kroon heeft als uitgangspunt een stimulerend beleid waarin we eigenaren ondersteunen, aanwezige waarden beschermen voor toekomstige generaties en inzetten op het beter herkenbaar en zichtbaar maken van ons erfgoed. Met de visie is ook een uitvoeringsagenda vastgesteld. We geven uitvoering aan deze visie. Hierbij wordt HK-erfgoed aan elkaar verbonden door middel van een erfgoedroute.	2024 e.v.
Bestuurlijke projecten cluster Kunst en Cultuur		
Uitwerken Cultuurfonds	Cultuurfonds Gemeente Hollands Kroon ondersteunt culturele initiatieven van stichtingen en verenigingen, samen met culturele ondernemers en organisaties. Doel van het fonds is het bevorderen van culturele activiteiten door middel van het verstrekken van financiële bijdragen aan culturele initiatieven in de gemeente Hollands Kroon. Specifieke kenmerken van de toekenningen zijn het bijzondere karakter van de activiteit, en/of de samenwerking met andere organisaties en/of het vernieuwende karakter van de activiteit.	2025
Cultuureducatie	We faciliteren cultuureducatie in het basisonderwijs. Hiervoor werken wij samen met Triade.	2025

Cluster Sport en Educatie

Sport

We blijven bewegen stimuleren, voor jong en oud in een beweegvriendelijke omgeving. We gaan aan de slag met een niet sport- en beweegbeleid met ook aandacht voor topsport en zetten verder in op de concentratie van sportvoorzieningen in de kernen. Om de besturen van onze verenigingen en stichtingen te ondersteunen en versterken, beschrijven we een geïntegreerde aanpak gericht op het creëren van toekomstbestendige ontmoetingsmogelijkheden. We faciliteren aanbod om hun kennis en vaardigheden op het gebied van besturen te vergroten. Dit aanbod bevordert niet alleen hun individuele capaciteiten, maar stimuleert ook de samenwerking en verbinding tussen verschillende besturen. Hierdoor wordt kennisuitwisseling bevorderd, wat leidt tot een meer dynamische en veerkrachtige gemeenschap.

Bovengenoemde initiatieven sluiten naadloos aan bij onze bredere doelstellingen om sociale cohesie en betrokkenheid binnen de gemeente te bevorderen. Door gezamenlijk te investeren in de versterking van onze lokale netwerken, bouwen we aan een duurzame en inclusieve toekomst voor alle inwoners van Hollands Kroon.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2024
% niet sporters (BBV-verplicht) ¹	55,80%	-	50,60%	-		=
% inwoners (zeer) tevreden over het aanbod van sportvoorzieningen ²	74%	-	69%	-	71%	=
1) Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen. Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet. Landelijk lag dit in 2020 rond de 49,2% en bij de P10 gemeenten op 53,2%. In 2022 lag het landelijk percentage op 46,4%. Over 2024 zijn nog geen cijfers bekend.						
2) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon						

Met ons sport- en beweegbeleid dat we in 2024 in gang hebben gezet, willen we het verenigingsleven zo goed mogelijk ondersteunen omdat we zien dat zij heel belangrijk zijn op het gebied van sport en (mentale) gezondheid. De uitkomsten van de inventarisatie (gestart in 2023) geven input voor een nieuwe aanpak op het gebied van sport en bewegen. Met dit beleid willen we ook stimuleren dat inwoners zoveel mogelijk voldoen aan de beweegnormen en dat er een

beweegvriendelijke leefomgeving is. Topsport gaat onderdeel uitmaken van het nieuwe sport- en beweegbeleid. Daar hoort ook het jaarlijks organiseren van een Sportgala bij.

Educatie

We zetten we in op het versterken van kansen voor jong en oud. Als gemeente en samenwerkingspartners vinden wij het belangrijk dat wij onze opvang- en onderwijsomgeving zodanig inrichten dat de ontwikkeling van alle kinderen maximaal wordt gestimuleerd. Dit vraagt om het anders organiseren van de professionals rond kinderen en ouders. Dit doen we door in te zetten op de doorontwikkeling van interprofessioneel werken.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen) (BBV-Verplicht)	7,6	1	5,5	5,1		▼
Relatief verzuim (per 1.000 leerlingen (BBV-Verplicht)	19	19	19	24		▼
Percentage voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers) (BBV-verplicht)	1,9	2,1	2	2,3		▼
1) Bron: DUO/Ingrado. Het absolute verzuim en het percentage voortijdige schoolverlaters ligt in Hollands Kroon hoger dan landelijk gemiddeld. Het relatief verzuim ligt lager. Ten opzichte van de p10 gemeente scoort Hollands Kroon op alle onderdelen hoger. In 2023 ging het om 4,4 (absoluut verzuim), 20 (Relatief verzuim) en 1,9% in 2023 (Percentage voortijdige schoolverlaters)						

Daarnaast zetten we in op een jongerenwerker en een jeugdondersteuner op school, verzuim, Integrale Kind Centra en taalvaardigheden. Vanuit de bibliotheek blijft er actief ingezet worden op het bieden van cursussen en trainingen zodat zoveel mogelijk inwoners digitale basisvaardigheden bezitten. We vinden het belangrijk dat ieder kind zo dicht mogelijk bij huis naar school kan gaan en hier onderwijs, en waar nodig zorg, op maat krijgt. Hiervoor gaan we stapsgewijs toewerken naar inclusief onderwijs. We willen kijken hoe we voorlopers in 'Inclusief onderwijs' daar waar mogelijk kunnen ondersteunen vanaf 2025.

Beleidsvoornemens Cluster Sport en Educatie		
Herijking Accommodatiebeleid	Het accommodatiebeleid vraagt om een herijking. We zijn een aantal jaren onderweg met het huidige beleid en dit vraagt om een evaluatie en het uitwerken van de daaruit voortvloeiende aandachtspunten. Dit draagt bij aan toekomstbestendige vormen van ontmoeting en sportinfrastructuur.	2025
Aanpak Toekomstbestendige sportinfrastructuur	De toekomstbestendigheid van alle (sport)voorzieningen i.r.t. de (sport)behoefte is geïnterpreteerd. Dit is de eerste stap om te komen tot een Toekomstbestendige sportinfrastructuur. Hierna volgen een aanpak en realisatie.	2025

Bestuurlijke projecten Cluster Sport en Educatie		
Verplaatsing sportpark Kleine Sluis	De wensen van de gebruikers/eigenaren sportpark Kleine Sluis om die park te verplaatsen ten behoeve van woningbouw zijn geïnterpreteerd. Komende periode moet op verdere inpassing en financiële haalbaarheid worden getoetst.	
Verplaatsing sporthal Veerburg	Sporthal Veerburg wordt verplaatst naar sportpark Kleine Sluis afhankelijk van verplaatsing sportpark Kleine Sluis, zie hierboven.	
Toekomstbestendig sport- en cultureel sportcomplex Nieuwe Niedorp-Winkel	Op basis van behoefteonderzoek Treem en input regiegroep worden zoekrichtingen uitgewerkt om te komen tot beoordeling haalbaarheid en locatiekeuze	
Instandhouding en toekomst binnenzwembaden Hollands Kroon	Met de stichtingen van de vier verzelfstandigde binnenzwembaden maken we meerjarige afspraken voor wat betreft de gemeentelijke bijdrage ten behoeve van instandhouding en exploitatie.	

Integrale Kind Centra	We willen dat uiterlijk 2026 alle scholen een Integraal Kind Centrum (IKC) zijn. Planvorming komt vanuit de samenwerkingspartners.	2022-2026
Taalcafés	Inwoners die hier fysiek en mentaal toe in staat zijn begrijpen de Nederlandse taal op minimaal A2-niveau. We willen in Hollands Kroon meerdere taalcafés.	2025

Overzicht kosten programma Vitaliteit

Vitaliteit - Lasten

Vitaliteit uitgaven	2025	2026	2027	2028
Bestaanszekerheid	€ 21.974.285	€ 21.946.275	€ 22.043.147	€ 22.197.647
Kunst & Cultuur	€ 2.384.683	€ 2.399.498	€ 2.492.876	€ 2.492.876
Sport & Educatie	€ 9.492.675	€ 9.389.936	€ 9.361.869	€ 9.361.869
Zorg	€ 38.654.754	€ 37.974.207	€ 38.554.156	€ 38.554.156
Saldo voor Bestemming	€ 72.506.397	€ 71.709.916	€ 72.452.048	€ 72.606.548
Mutatie Reserve Vitaliteit	€ -603.784	€ -603.784	€ -603.784	€ -603.784
Saldo na Bestemming	€ 71.902.613	€ 71.106.132	€ 71.848.264	€ 72.002.764

Vitaliteit inkomsten	2025	2026	2027	2028
Bestaanszekerheid	€ -11.588.268	€ -11.536.387	€ -11.432.759	€ -11.432.759

Kunst & Cultuur	€ -98.431	€ -98.431	€ -98.431	€ -98.431
Sport & Educatie	€ -1.140.907	€ -1.123.505	€ -845.726	€ -845.726
Zorg	€ -805.322	€ -697.775	€ -402.724	€ -402.724
Saldo voor Bestemming	€ -13.632.928	€ -13.456.098	€ -12.779.640	€ -12.779.640
Mutatie Reserve Vitaliteit	€ 7.229	€ 557.229	€ 557.229	€ 557.229
Saldo na Bestemming	€ -13.625.699	€ -12.898.869	€ -12.222.411	€ -12.222.411

Vitaliteit Saldo				
	2025	2026	2027	2028
Uitgaven	€ 71.902.613	€ 71.106.132	€ 71.848.264	€ 72.002.764
Inkomsten	€ -13.625.699	€ -12.898.869	€ -12.222.411	€ -12.222.411
Saldo	€ 58.276.914	€ 58.207.263	€ 59.625.853	€ 59.780.353

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Inc/struct	V/N	2025	2026	2027	2028
Sport & Educatie	Subsidies	We kijken kritisch naar uitgaande subsidies en we zetten in op het verhogen van inkomsten door middel van aanvullende/nieuwe subsidie inkomsten.	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-100.000	-100.000	-100.000
Zorg	Zorg	Taakstelling op het sociaal domein. We zetten in op kostenefficiëntie en betere inzet van middelen. We streven ernaar zo efficiënt mogelijk te werken met minimale impact voor de inwoners.	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-825.000	-825.000	-825.000

Zorg	Inzet centrumgemeente gelden	In afstemming met de regio kijken we naar betere inzet van centrumgemeente gelden.	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-250.000	-250.000	-250.000
Kunst & Cultuur	Vormgeven cultuurbeleid	De Cultuurvisie geeft richting aan - en biedt een beleidskader voor – de invulling van kunst en cultuur in Hollands Kroon voor de komende jaren. Vastgesteld tijdens de raadsvergadering van 6 juni.	Uitgaven	Structureel	Nadeel	500.000	500.000	500.000	500.000
Sport & Educatie	Jeugdondersteuning op scholen	De inzet van een jeugdondersteuner en een jongerenwerker op school . Met als doel escalatie naar grote problemen te voorkomen door preventief werken Zo snel mogelijk normaliseren. Het is de wens dit concept op meerdere scholen uit te rollen.	Uitgaven	Structureel	Nadeel	210.000	210.000	210.000	210.000
Zorg	GR GGD	Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling	Uitgaven	Structureel	Nadeel	230.000	230.000	230.000	230.000
Bestaanszekerheid	GR GRGA	Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling	Uitgaven	Structureel	Nadeel	214.000	385.000	554.000	863.000
Zorg	GR GGD - Taakstelling	Taakstelling HK 50% op gevraagde bijstelling (Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling)	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-115.000	-115.000	-115.000
Bestaanszekerheid	GR GRGA - Taakstelling	Taakstelling HK 50% op gevraagde bijstelling (Kadernota 2025 Gemeenschappelijke Regeling)	Uitgaven	Structureel	Voordeel		-192.500	-277.000	-431.500

Paragraaf Bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens over de bedrijfsvoering, zo stelt het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Hieronder vindt u een aantal onderwerpen die het komende jaar aandacht verdienen.

Organisatie

Begin 2023 is de gemeentelijke visie 'Met open houding midden in de samenleving' gelanceerd en is aan de slag gegaan met de implementatie van de 6 speerpunten. De implementatie loopt langs verschillende lijnen. Allereerst via de HK Visie Café's en Lunch & Learn waar we met elkaar vaststellen wat de speerpunten voor een ieders werk betekenen. En daarnaast van en met collega's leren die ons meenemen in hun werk en de betekenis voor de gemeente en samenleving.

Ook via de lijn 'van zelfsturing naar zelforganisatie' gebeurt het nodige in de vorm van het inrichten van nieuwe functies (bijv. Programma- en Gebiedsregie), het inzetten op competentie ontwikkeling, zoals politiek-bestuurlijke sensitiviteit' en het begeleiden van teams naar effectiever werken. We passen het gebouw aan om uiting te geven aan een gemeente die midden in de samenleving staat, door een balie te creëren in het Kroondomein waar inwoners op afspraak terecht kunnen. We ontwikkelen een leerlijn 'wat iedereen weet' omdat er veel verandert en willen dat de kennisbasis op orde is voor alles wat je hoort te weten als ambtenaar bij de gemeente Hollands Kroon. Daarnaast is er een Groeilat ontwikkelt met daarin diverse afspraken/richtlijnen voor zowel de individuele medewerker als voor teams over diverse onderwerpen zoals bereikbaarheid en ontwikkeling.

HR21

We investeren de komende jaren in een organisatie die optimaal is ingericht voor de vraagstukken die er spelen. Onlangs zijn we gestart met de invoering van een nieuw functiehuis, HR21. HR 21 is in opdracht van de VNG ontwikkeld en wordt in bijna 190 gemeentes toegepast. HR21 is een moderne en integrale HR-benadering, gepresenteerd via een digitale webapplicatie, waarmee gemeentelijke organisaties en daarom ook de gemeente Hollands Kroon, een slag kunnen maken in de ontwikkeling en verbinding van het HR-beleid. Het is een integraal HR-concept, met een basis voor functiewaardering, coaching en ontwikkeling en gesprekscyclus. Het biedt een eenduidig, generieke en transparante functiewaardering die gericht is op werkzaamheden die bij gemeenten worden uitgevoerd, voor medewerkers herkenbare functies. HR21 biedt een goede basis voor strategische personeelsplanning; wat hebben we nu en in de toekomst nodig aan personeel, zowel kwantitatief als kwalitatief: welke competenties, welke vaardigheden, welke kennis en kunde. Dit stelt ons in staat om tijdig bij te sturen en te investeren in de juiste opleidingen en ontwikkelingstrajecten.

Strategische Personeelsplanning (SPP)

De gemeente Hollands Kroon staat de komende jaren voor belangrijke uitdagingen en ambitieuze doelen. Om deze succesvol te realiseren, is een sterk en gemotiveerd personeelsbestand cruciaal. Onze focus ligt op het proactief inspelen op arbeidsmarktontwikkelingen, waardoor we een divers en gekwalificeerd team kunnen aantrekken en behouden. Strategische personeelsplanning, versterking van onze arbeidsmarktpositie, en het bieden van kansen voor loopbaan- en talentontwikkeling zijn kernpunten van ons beleid. We zetten in op een cultuur van waardering en betrokkenheid, waarin medewerkers zich gehoord en gewaardeerd voelen. Dit bereiken we door loopbaanontwikkelingsmogelijkheden, doorgroeikansen en een optimale werk-privébalans te faciliteren.

Met onze HRM-strategie streven we naar een toekomstbestendige en flexibele organisatie. Door systematisch aandacht te besteden aan medewerkers, arbeidsmarktontwikkelingen, strategische personeelsplanning, behoud van talent en werkplezier, bouwen we aan een robuuste en dynamische gemeente. Samen werken we aan een werkomgeving waar iedereen met trots kan bijdragen en zich continu kan ontwikkelen.

In de periode 2025 - 2028 ligt onze nadruk op:

- Proactief inspelen op arbeidsmarktontwikkelingen: Aantrekken en behouden van een divers en gekwalificeerd personeelsbestand.
- Strategische personeelsplanning: Voorbereid zijn op toekomstige behoeften en uitdagingen.
- Versterken van onze arbeidsmarktpositie: Een aantrekkelijke werkgever zijn door loopbaan- en talentontwikkeling te stimuleren.
- Aantrekken van young professionals: Innovatie en vernieuwing binnen onze organisatie bevorderen.
- Bevorderen van werkplezier: Een cultuur van waardering en betrokkenheid creëren.

Door deze strategische pijlers vormen we een organisatie die klaar is voor de toekomst en haar ambities met vertrouwen tegemoet kan zien.

Procesoptimalisatie op basis van ITIL

In starten we met ITIL (Information Technology Infrastructure Library) als een volledig nieuw concept binnen onze organisatie. ITIL biedt een gestructureerde aanpak voor IT-servicebeheer en helpt ons om onze dienstverlening te optimaliseren. De implementatie hiervan loopt verder door in 2025. Als eerste onderdeel van dit project starten we met een IST-SOL (huidige situatie - gewenste situatie) analyse om te bepalen hoe we onze organisatie het beste kunnen inrichten. Deze analyse helpt ons om de huidige processen in kaart te brengen en de gewenste verbeteringen te identificeren.

NIS2 implementatie

Daarnaast richten we ons op de implementatie van de NIS2 (Network and Information Security directive) wetgeving die van kracht gaat worden in 2025. NIS2 richt zich op

risico's die netwerk- en informatiesystemen bedreigen, zoals cyberbeveiligingsrisico's en gaat aanvullende beveiligingsmaatregelen opleggen aan de gehele publieke sector. Hierop richten we onze interne organisatie in en gaan we met de aan ons verbonden partijen aan de slag om dit samen met hen dusdanig te implementeren zodat we aan de nieuwe wetgeving voldoen.

Inzetten AI

In 2025 onderzoeken we hoe kunstmatige intelligentie (AI) in kunnen zetten om onze gemeentelijke diensten te verbeteren. We doen dit omdat AI ons kan helpen efficiënter en effectiever te werken. Mogelijke toepassingen zijn chatbots die 24/7 vragen beantwoorden, systemen die onderhoudsbehoefte voorspellen, of AI die complexe aanvragen sneller verwerkt. Dit helpt ons om betere dienstverlening voor onze inwoners te bieden en om onze medewerkers efficiënter te kunnen laten werken. We doen dit zorgvuldig en bekijken welke AI-toepassingen echt waardevol zijn voor onze gemeente en hoe we die op een veilige en betrouwbare manier kunnen implementeren. Zo bereiden we onze gemeente voor op de toekomst en benutten we moderne technologie op een verstandige manier. Common ground. Applicaties 'praten' met elkaar, dit doen ze via zogenaamde 'api's' (application programming interface), of koppelvlakken. We gaan door met het aansluiten van applicaties via API's en richten ons bij voorbaat op het gedachtegoed van common ground.

e-HRM

We starten binnenkort met de Europese aanbesteding voor de vervanging we ons E-HRM systeem, aangezien de huidige leverancier stopt met de gemeentelijke tak (2028). Uitgangspunt is dat het nieuwe systeem past bij onze organisatie en de wensen die we voor een modern E-HRM hebben. Tijdens de invoering zal het nieuwe systeem naast het oude systeem draaien zodat de werkprocessen ongestoord door kunnen lopen. Daarnaast willen we een efficiency slag slaan door het gestructureerd toewijzen van autorisaties doormiddel van rollen, dit draagt bij aan onze audit verplichting. Dit project is een onderdeel van de Security Roadmap. Wat de kosten hiervoor zijn is nog niet bekend, hiervoor doen we een marktoriëntatie.

Beveiligingsinformatie en gebeurtenissenbeheer

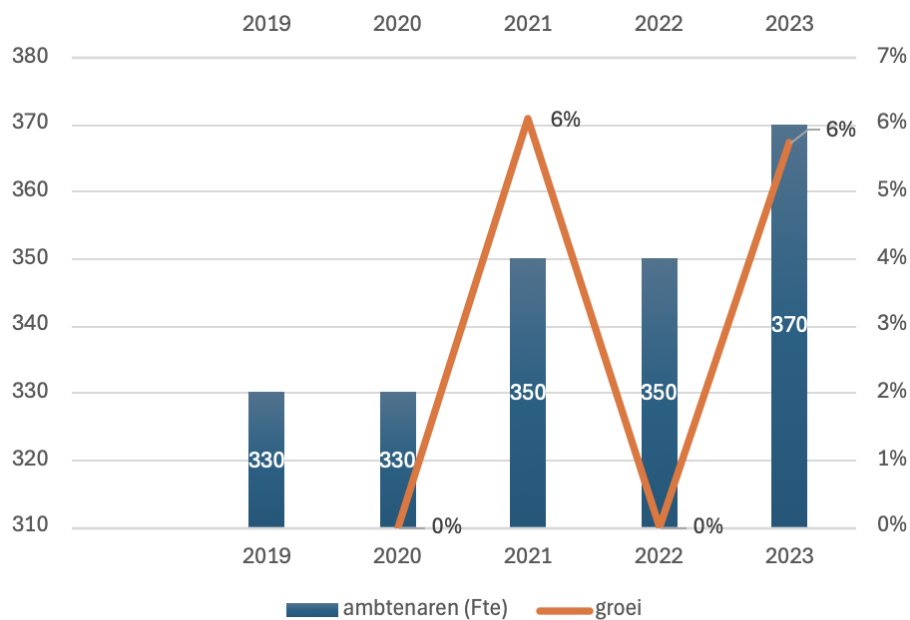
Voor de beveiliging van onze ICT-infrastructuur maken we gebruik van een SIEM/SOC (Security Informatie Event Management/ Security operations Center) oplossing. De werkzaamheden die dit met zich meebrengen hebben we deels uitbesteed bij een externe partner. Het contract met deze partner gaat over naar een andere partij die d.m.v. een aanbesteding via de VNG is aangetrokken. In 2025 huizen we de nieuwe partner voor onze SOC in.

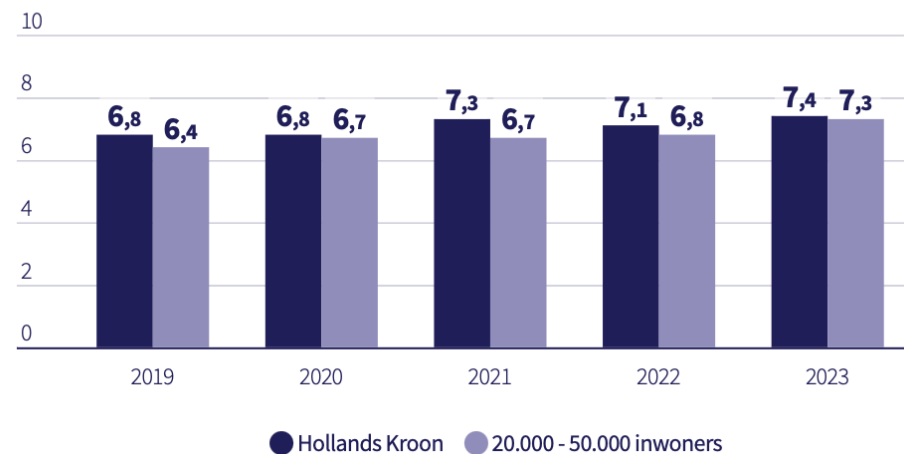
In het algemeen slagen we er nog in om vacatures via de reguliere kanalen te vervullen. Bij sommige functies herkennen we wel de krapte op de arbeidsmarkt en zetten we in op extra inspanningen om de vacatures te vervullen. Een voorbeeld zijn de vacatures op het gebied van Inkoop, wonen of vergunningverlening. Meestal worden die vacatures dan alsnog vervuld, mocht dit niet het geval zijn dan wordt de vacature tijdelijk vervuld via inhuur.

Cijfers

Omvang en ontwikkeling van het personeelsbestand:

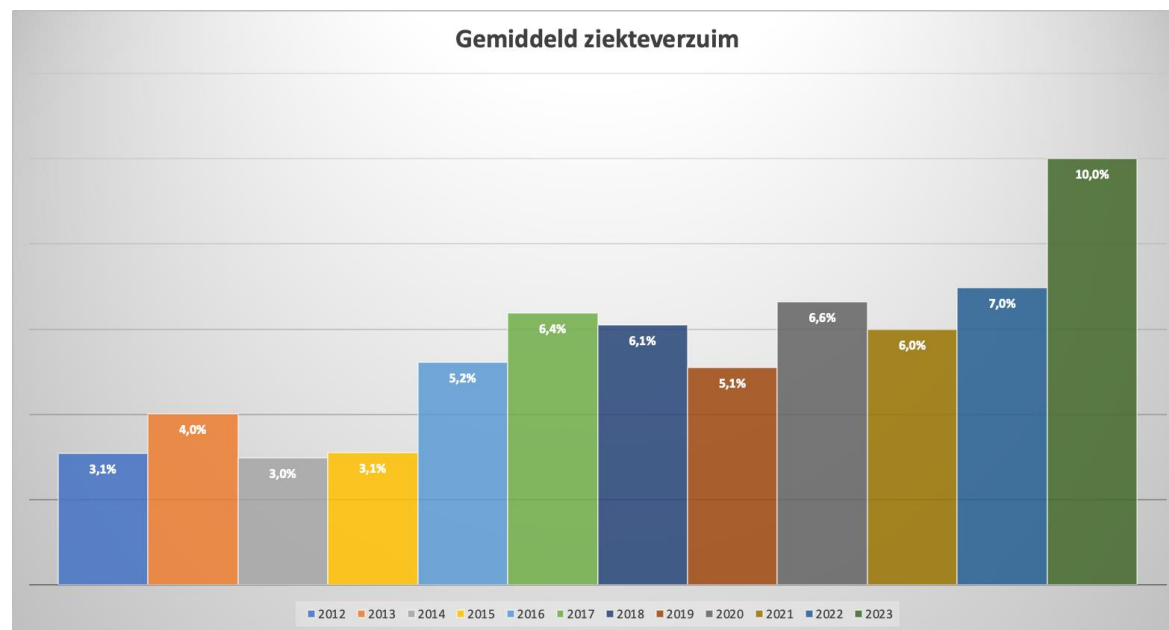

Bezetting in fte per 1.000 inwoners

De ontwikkeling van ziekteverzuim:

We zijn met een nieuw werkproces bij ziekte aan de slag gegaan. Een belangrijk onderdeel is de inzet van casemanagement voor het omlaag brengen van het ziekteverzuim. Daarnaast zorgt het voor ontlasting van de teams. De casemanager denkt mee en adviseert over de beste mogelijkheden voor een snelle werkhervatting. Vanuit het belang om het ziekteverzuim terug te dringen gaan we ook op dit punt de cao volgen. Bovenstaande valt in een pakket van maatregelen, deels al ingevoerd, om het ziekteverzuim omlaag te brengen. Het casemanagement, maar ook de al ingevoerde leerroutes op MLF voor de preventieve kant en het aanstaande beleidsplan vitaliteit maakt dat we straks weer op een ziekteverzuimpercentage zullen zitten wat bij onze organisatie past.

Vanaf het verslagjaar 2023 verantwoordt het college zich naar de raad over de naleving van wet- en regelgeving ten aanzien van financiële beheershandelingen. Dit gebeurt door middel van een rechtmatigheidsverantwoording, die onderdeel uitmaakt van de jaarrekening. In 2025 maken we verdere stappen door de interne controles door de procesverantwoordelijke teams en de Verbijzonderde Interne Controles (VIC) die de rechtmatigheidsverantwoording onderbouwen. In 2025 maken we verdere

ontwikkelingsstappen door de interne controles door de procesverantwoordelijke teams en de Verbijzonderde Interne Controles (VIC) te verbeteren, die de rechtmatigheidsverantwoording onderbouwen. We werken hierbij nauw samen met de externe accountant om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de controles voldoet aan de eisen.

Voor de rechtmatigheidsverantwoording hanteren we de verantwoordings- en rapportagegrens zoals opgenomen in de Financiële verordening. In de jaarstukken rapporteert het college aan de raad over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves. In de paragraaf Bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan € 100.000 nader toegelicht.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan het vermogen van de gemeente om niet-structurele risico's te kunnen opvangen, zonder dat dit ten koste gaat van de continuïteit in het afgesproken gemeentelijke takenpakket. Hierdoor hoeft bij een incidentele financiële tegenvaller niet direct bezuinigd te worden om de begroting weer sluitend te krijgen. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming. Op grond van het BBV bestaat het weerstandsvermogen uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, dat wil zeggen de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. In deze paragraaf wordt eerst een risico-inventarisatie gegeven, daarna volgt een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.

Risico-inventarisatie & ontwikkelingen

Onderstaand worden de diverse actualiteiten benoemd die een risico kunnen zijn. Aan het einde van de paragraaf worden deze samengevat in een tabel, en indien mogelijk, vertaald naar een risicobedrag. Ieder onderwerp krijgt een uniek nummer mee.

Gemeentefonds (1)

De ontwikkelingen rond de Algemene uitkering zijn niet altijd goed in te schatten. Dit betreft de reguliere groei van het gemeentefonds (BBP-systematiek indexatie en volume en taakmutaties) en de verwachte ontwikkelingen van het Rijk. De inkomsten van het Rijk zijn vanaf het jaar 2026 veel lager dan de voorgaande jaren (het zogenoemde 'ravijnjaar'). Hierdoor hebben we minder financiële ruimte om structurele uitgaven te dekken in de begroting. Het is onduidelijk of het nieuwe kabinet deze korting wil herstellen.

Daarnaast heeft het nieuwe kabinet een hoofdlijnenakkoord gepresenteerd als kader voor de nieuwe regeerperiode. In dit akkoord zijn beleidswijzigingen opgenomen waarvan nog niet in alle gevallen in te schatten is wat de gevolgen zijn. Een van de mogelijke wijzigingen is de korting op de specifieke uitkeringen (SPUK's). Het gaat hier om een extra korting op onze inkomsten. Achtergrond van deze maatregel is dat administratieve lasten worden verminderd en er meer beleidsvrijheid komt om deze middelen te besteden. Hoe deze korting zal worden verwerkt is onzeker. Mogelijk door een korting op het gemeentefonds of op de omvang van het SPUK-budget.

Zodra de uitwerking van het hoofdlijnenakkoord bekend is kan een nadere inschatting gemaakt worden van de impact van de maatregelen op ons beleid en inkomsten Rijk.

Loon- en prijsontwikkelingen - Inflatie (2)

We onderzoeken altijd eerst of prijsstijgingen binnen een activiteit of project opgevangen kunnen worden. Als dit leidt tot een fundamentele bijstelling op de ambities of de uitvoering, dan houden we rekening met de prijsstijging en volgt aanvullende dekking. Als prijsstijgingen zich onverminderd doorzetten, dan vraagt dat mogelijk om een heroverweging in de uitvoering van projecten en activiteiten, zowel in ambitie, als ook in fasering.

Capaciteit en personele lasten (3)

Het uitwerken van alle ambities is ambitieus. De krapte op de huidige arbeidsmarkt zorgt ervoor dat het moeilijk blijft om bepaalde vacatures vervuld te krijgen en inhuur is op verschillende specialismen schaars. Momenteel drukt dit het tempo waarin we zaken kunnen realiseren. Als deze trend zicht voortzet in 2025 en verder, dan beperkt dit de organisatie ook in die jaren in het realiseren van de wensen en ambities van de coalitie.

Duurzaamheid & ontwikkeling energiekosten (4)

In de hele gemeente zien wij dat de kosten van projecten nog stijgen. Dit heeft een direct effect op de kosten bij de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen en projecten. De energiemarkt lijkt te stabiliseren maar is nog steeds zeer onvoorspelbaar waardoor risico's moeilijk in te schatten zijn. Deze onzekerheid speelt ook een rol bij maatschappelijke instellingen, verenigingen en clubs waarmee wij een subsidierelatie hebben. Hierdoor komt de exploitatie nog steeds onder druk te staan en worden de duurzaamheidsinvesteringen een lastig financieel vraagstuk. Ons klimaat lijkt te veranderen. Extreme weersomstandigheden zorgen ervoor dat vastgoed kan worden beschadigd. We hebben in het verleden al stormen gehad die daken er af rukken, maar ook natheid, droogte en hitte kunnen bijvoorbeeld impact hebben op fundering, schilderwerk, etc. Op de langere termijn van 10 jaar wordt dit risico naar verwachting groter.

Sociaal Domein (5)

Er gebeurt veel binnen het sociaal domein. De ontwikkelingen binnen de Jeugdhulp en Wmo hebben grote invloed op de financiële positie van de gemeente. De kosten in het sociaal domein blijven toenemen door een toename van zorgzwaarte, zorgduur en door de groei van het aantal mensen dat zorg nodig heeft. Daarnaast kunnen besluiten die door het Rijk worden doorgevoerd van grote invloed zijn op de ontwikkeling van de kosten.

Er is een risico dat de bestaanszekerheid van inwoners en maatschappelijke accommodaties onder druk blijft staan door onzekere inkomsten, stijgende vaste lasten en te weinig financiële buffers. Ook is er een risico dat de effecten van de coronacrisis op onder andere de mentale gezondheid van jeugd ook in 2025 nog een impact hebben.

Ondanks de vele onzekerheden is toch een kader geschetst voor de kostenontwikkeling die de komende jaren te wachten staat binnen het sociaal domein. Voor de Wmo wordt hierbij het Wmo-voorspelmodel gebruikt. In dit model wordt nog steeds een toename van de vraag naar voorzieningen verwacht.

Het verleden heeft aangetoond dat deze groeiverwachting reëel is. De verwachting was dat met ingang van 2025 voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt een inkomensafhankelijke eigen bijdrage zou worden ingevoerd, maar dit is uitgesteld naar 2026. Vanaf 2026 hanteren we het uitgangspunt dat de invoer van de inkomensafhankelijke bijdrage van invloed is op de groei van de Wmo. Voor Jeugdhulp zie we een stabilisatie van de kosten en verwachten we geen groei.

De getoonde cijfers schetsen een zo reëel mogelijk beeld van de ontwikkelingen in het sociaal domein, maar door de vele onzekerheden die spelen voor Jeugdhulp en Wmo (denk aan de Hervormingsagenda Jeugd, de inkomensafhankelijke eigen bijdrage bij de Wmo) en het open-einde karakter van de regelingen, blijft de kans op een afwijking op de gestelde kaders groot. Met het doorvoeren van de groeicijfers in het meerjarenperspectief is de verwachting dat er steeds beter voorspeld wordt wat de vraag- en kostenontwikkeling is.

In navolging van de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet, wordt ook Beschermd Wonen gedecentraliseerd. Deze decentralisatie is (opnieuw) uitgesteld, naar 1 januari 2026. In plaats van de 43 centrumgemeenten, gaan nu alle 352 gemeenten die zich volledig gaan inzetten voor inwoners die in aanmerking komen voor Beschermd Wonen en daarvoor regionale samenwerkingsafspraken hebben gemaakt. Daarmee wordt geregeld dat gemeenten voortaan verantwoordelijk zijn voor Beschermd Wonen voor de eigen inwoners. Dit heeft als gevolg dat er een nieuwe financiële verdeling tussen gemeenten komt. Net als de bij de eerdere decentralisaties bestaat het risico dat de middelen die worden ontvangen uit het rijk niet voldoende zijn om de kosten te dekken.

Dit risico telt niet mee voor de bepaling van het weersvermogen omdat het wordt afgedekt door de bestemmingsreserve sociaal domein.

Grondexploitaties (6)

Er lopen momenteel 6 actieve grondexploitaties. De risico's die wij zien binnen deze grondexploitaties zijn gedekt middels voorzieningen die wij jaarlijks beoordelen en bijstellen waar nodig. Het grondbeleid is gewijzigd naar een actievere houding. Deze wijze van handelen zou financiële impact kunnen hebben maar zal per casus beoordeeld worden.

Verbonden partijen (7)

De gemeente heeft de nodige taken ondergebracht (al dan niet verplicht) bij zogenaamde Verbonden Partijen (Gemeenschappelijke Regelingen). De complexiteit van deze taken, verwachte schaalvoordelen bij een gezamenlijke uitvoering ervan maar ook de gemeentegrens overstijgende taakuitoefening is hier aanleiding voor. Het gevolg van deze beweging is dat de directe invloed van het gemeentebestuur op deze taken afneemt. De gemeente blijft niettemin wel verantwoordelijk voor het resultaat en er zullen andere wegen moeten worden bewandeld om invloed uit te blijven oefenen op de besluitvorming. Omdat de gemeente hier niet alleen in staat maar met andere gemeenten/overheidslichamen samenwerkt is er een risico dat de besluitvorming niet loopt zoals verwacht. Daarbij is er ook de kans dat aanvullend financiële middelen worden gevraagd die hoger zijn dan de reguliere indexering.

Projecten (8)

Voor aanbestedingstrajecten voor nieuwe en of vervangingsprojecten blijft er een risico ontstaan, waarbij de geraamde kosten uit de pas lopen ten opzichte van de werkelijke kosten. Binnen de projecten zijn het vooral de autonome ontwikkelingen (prijzen van grondstoffen en schaarste op de arbeidsmarkt) die doorwerken. Met deze ontwikkeling lopen we het risico van vertraging bij investeringen en of overschrijdingen van kredieten waardoor de financiële ruimte van de gemeente onder druk kan komen. Wanneer investeringen getemporiseerd moeten worden kan in het ergste geval het voorzieningenniveau onder druk komen (de kwaliteit).

Garantstellingen (9)

Het kan dat maatschappelijke organisaties zich melden voor garantstellingen (woningbouw / sportverenigingen). Ofschoon wij hieraan nadere eisen stellen die directe blootstelling van schulden / leningen aan ons adres minimaliseren is er altijd een kans (hoe klein ook) dat wij worden aangesproken.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging (10)

De financiële gevolgen van de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (Wkb) zijn nog lastig in te schatten. In september 2023 werd bekend dat de Wkb nog maar gedeeltelijk per 1 januari 2024 van kracht wordt. In de begroting 2024 hebben we daar een inschatting voor gemaakt. We verwachten de komende twee jaar op basis van monitoring scherpere ramingen over kosten en opbrengsten te kunnen presenteren. De invoering van de Wkb is wederom uitgesteld.

Pensioen Wethouders (11)

Van voormalig wethouders wordt de pensioenverplichting jaarlijks via de begroting voldaan. Wanneer er wordt overgestapt naar een pensioenfonds moeten de toekomstige lasten in één keer worden voldaan.

Regionale Ontwikkeling Maatschappij (ROM) (12)

Het transitiefonds beoogt nominaal revolverend te zijn. Dit betekent dat de gemeenten hun inleg ter hoogte van 1% van de gemeentelijke begroting in principe aan het eind van de fondsperiode terugontvangen. De fondsperiode is maximaal 25 jaar. Er zijn scenario's waarin het fonds een positief rendement oplevert maar er bestaat ook een kans dat een deel van het geld niet terugvloeit. In een aanvankelijke risicoberekening voor Invest MRA is door KPMG is aan de hand van botsproeven bepaald dat dit tot een maximaal waardeverlies van 15% van de inleg zal leiden.

Claims (13)

De kans bestaat de samenleving claims tegen de gemeente indient. Waarbij de burger of bedrijven niet akkoord gaat met de geleverde dienst of product van Hollands Kroon.

ICT en Cyber onveiligheid (14)

In 2023 is er een onderzoek uitgevoerd naar de ICT en informatiehuishouding van de gemeente. Op een aantal moeten verbeteringen worden doorgevoerd. Hiervoor wordt momenteel een meerjarige 'roadmap' opgesteld voor de te volgen koers voor de interne ICT-dienstverlening, vereiste processen en systemen, benodigde organisatiestructuur, governance en control en cultuur.

Cyber onveiligheid zal als risico verder toenemen. Beheersmaatregelen zijn hiervoor zelf genomen. Voor de beveiliging van onze ICT-infrastructuur maken we gebruik van een SIEM/SOC (Security Informatie Event Management / Security Operation Center) oplossing. De werkzaamheden die dit met zich meebrengen hebben we deels uitbesteed bij een externe partner. Het contract met deze partner moet in 2024 worden vervangen. We besteden extra aandacht aan het verhogen van het bewustzijn van medewerkers met betrekking tot informatiebeveiliging en privacy. Hiervoor zal een aanbesteding plaatsvinden voor het gebruiksklaar opleveren van een online security awareness trainingsprogramma.

In 2023 is er een onderzoek uitgevoerd naar de ICT en informatiehuishouding van de gemeente. Op een aantal moeten verbeteringen worden doorgevoerd. Hiervoor wordt momenteel een meerjarig plan (roadmap) opgesteld voor de te volgen koers voor de interne ICT-dienstverlening, vereiste processen en systemen, benodigde organisatiestructuur, governance en control en cultuur.

Ontwikkeling Den Oever – Het Visserij Ontwikkel Plan (VOP) (15)

Voor het behoud van de visserij en functieverbreiding van Haven Den Oever kan mogelijk aanspraak worden gemaakt op subsidiegelden. Het Ministerie van Landbouw Natuur en Visserij (LNV) beschikt over € 30 miljoen voor 5 visserij regio's. Hollands Kroon, Texel en Den Helder komen samen in aanmerking. De regeling komt tot stand via cofinanciering. Voor onze gemeente kan dit betekenen dat € 2 miljoen (1/3 van € 6 miljoen) beschikbaar komt. Dit vereist dat dan vanuit HK ook € 2 miljoen wordt gereserveerd voor de periode tot 2030. Aanvullende middelen vanuit de provincie volgen mogelijk, afhankelijk van het coalitieakkoord. Het risico is dat de co-financiering van externe partijen niet los komt en de gemeente dat ook zelf moet financieren.

Haven De Oude Zeug (16)

De haven De Oude Zeug wordt niet verzelfstandigd, maar blijft eigendom van de gemeente, hier is incidenteel geld beschikbaar voor gesteld om de haven te updaten. Er is nog geen inzicht wat de gevolgen zijn voor het onderhoud, na die update, van de haven waarvoor structureel extra geld moet worden gereserveerd.

Startersleningen (17)

Het beschikbaar stellen van financiële middelen door de gemeente ten behoeve van (hypothecaire) leningen voor haar inwoners draagt een (beperkt) risico met zich mee. Binnen de toets op het Weerstandsvermogen wordt beoordeeld in hoeverre het mogelijk is risico's op te vangen zonder dat de uitvoering van de plannen in de begroting in gevaar komen. De afhandeling van de startersleningen gebeurt via de rekening-courant. Dit is voor rekening en risico van de gemeente. Vooraf voert SVn een uitgebreide krediettoets uit, enkel bij een positieve uitkomst komt er een lening tot stand. Deze krediettoets beschermt aanvragers om niet een lening aan te gaan die ze eigenlijk niet kunnen dragen. Daarnaast geeft dit de gemeente meer zekerheid over de mogelijkheid tot terugbetalen van de lening. Uit ervaring blijkt dat slechts een heel laag aantal mensen niet (kunnen) voldoen aan de (rente en) aflossing. En ook dan zijn er nog waarborgen via NHG en de woning als onderpand

Uitdagingen kadernota 2025 (18)

De kadernota bevat uitdagingen, waarvan de haalbaarheid de komende begrotingsjaren nog moet blijken. Voorbeelden daarvan zijn:

- De lucht die we uit de begroting halen; De lucht is gebaseerd op historie, inschatting is dat 1/3 deel daarvan onzeker is op haalbaarheid en daarom op risico gezet.
- De voorgestelde ombuigingen die niet binnen één of twee jaar te realiseren zijn. De kadernota is richtinggevend maar kent daardoor ook een risico qua haalbaarheid. In de kadernota zijn voor ca 4 mln bestuurlijke keuzes opgevoerd. Een lastig te onderbouwen aanname wordt gedaan in verband met de beïnvloedbaarheid dat 25% op risico wordt gezet.

Versnelling woningbouw (19)

De woningmarkt in Nederland staat onder druk, ook in Hollands Kroon. De behoefte aan nieuwe woningen is groter dan ooit. De afgelopen jaren is de woningnood in onze gemeente aanzienlijk toegenomen. Dit heeft geleid tot lange wachtlijsten voor huur, steeds hogere prijzen voor koop en een groeiende groep inwoners die dringend op zoek is naar (betaalbare) huisvesting. Om de acute woonbehoefte voor alle groepen op korte termijn te kunnen vervullen, is besloten om 500 flexwoningen te realiseren. Voor de uitvoering van het project gelden risico's. We hebben het bijvoorbeeld over planologische en juridische risico's, financiële risico's, risico's ten aanzien van de projectuitvoering en logistiek, risico's in de omgevingsfactoren en marktrisico's. Snelheid is essentieel om te komen tot realisatie van de flexwoningen. Daarom is ook specifiek ingezoomd op mogelijke vertragingrisico's die kunnen ontstaan bij het uitvoeren van de verschillende activiteiten. Door het aan de voorkant in kaart brengen van beheersmaatregelen wordt geprobeerd zo effectief mogelijk in te spelen op eventuele vertragingen.

Tabel risicotabel naar bedragen voor benodigde weerstandscapaciteit

Omschrijving	beslag op Weerstandsvermogen
1 Gemeentefonds (ravijnjaar)	1.133
1 Gemeentefonds (SPUK's)	800
2 Loon en prijs	1.000
3 Capaciteit en personele lasten	
4 Duurzaamheid en energie	50
5 Sociaal Domein	
6 Grondexploitatie	
7 verbonden partij	100
8 Projecten	481
9 Garantstelling Terp	208
9 Garantstelling Hospice	69
9 Garantstellingen Algemeen	60

Omschrijving	beslag op Weerstandsvermogen
10 Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging	50
11 Pensioen wethouders	25
12 ROM	1
13 Claims	100
14 ICT	100
15 Ontwikkeling Den Oever Het Visserij Ontwikkel Plan (VOP)	1.000
17 Startersleningen	75
18 Risico Kadernota 25 Lucht uit de begroting	14
18 Risico Kadernota 25 Ombuigingen	500
19 Versnelling Woningbouw	1.000
Eindtotaal	6.766

Weerstandscapaciteit

Hollands Kroon rekent de volgende componenten tot de beschikbare weerstandscapaciteit:

- Algemene Reserve
- Reserve Risico Grondexploitaties
- Reserve vastgoed
- Post onvoorzien / begrotingsbuffer
- Onbenutte belastingcapaciteit

Algemene reserve

De algemene reserve kan worden ingezet voor incidentele onvoorziene, onvermijdelijke en onoverkomelijke uitgaven en om risico's te kunnen afdekken. Vooralnog leiden de onzekerheden rondom het gemeentefonds tot een inherent risico welke voor een belangrijk deel uit de reserves wordt gedekt. Het inzetten van reserves kan alleen tijdelijk plaatsvinden omdat deze uitgeput raken terwijl structurele lasten blijven terugkomen. Daarmee is het inzetten van reserves dus een tijdelijke oplossing. Wij merken op dat bepaalde ombuigingen qua aard moeilijk haalbaar kunnen zijn. Dit geldt vooral voor ombuigingen waarbij wij sterk afhankelijk zijn van derden. Dat kan effect hebben op de fasering en omvang van de ombuigingen. Gevolg kan zijn dat langer en meer gebruik gemaakt moet worden van inzet reserves of andersoortige ombuigingen gevonden moeten worden.

Vanuit het rijk wordt de mogelijkheid geboden om een deel van het weerstandvermogen in te zetten om een structureel tekort in de begroting af te dekken. In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) van 21 november 2023 is de Notitie incidenteel/structureel vastgesteld waarin afspraken zijn vastgelegd en verduidelijkingen zijn opgenomen over de verschillende vraagstukken die onder de noemer incidenteel/structureel worden geschaard. Hiermee wordt tevens tegemoet gekomen aan het verzoek vanuit de Tweede Kamer en de koepels om afspraken hierover te maken. Zo staan met ingang van 2024 de provinciale financieel toezichthouders onder voorwaarden een verruimde inzet toe bij gemeenten van het surplus¹ in de algemene reserve. De bestaande mogelijkheden om reserves in te zetten om de lasten van investeringen te bekostigen of om toe te groeien naar een structureel sluitende begroting worden daarnaast in de notitie onder de aandacht gebracht. Voor de gemeente Hollands Kroon betekent dit dat ca. € 2,79 miljoen kan worden ingezet zonder dat de solvabiliteit daalt onder de 20%.

Verloop algemene reserve

Het saldo van de Algemene reserve (AR) per 31-12-23 is 32,6 mln. Per 31-12-2024 is dit saldo naar verwachting 30,0 mln. Per 31-12-2025 is dit saldo naar verwachting 34,6 mln.

---

¹ Het surplus van de algemene reserve is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit). Van dit vrij besteedbare deel (surplus) kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. De inzet van het surplus binnen de algemene reserve (= vrije reserve) wordt door dit gebruik als structurele baat bestempeld.

Hollands Kroon mag in 2025 **maximaal** 10% van (34,6 mln -/- het bedrag van het risico profiel ad 6,7 mln) 26,9 mln is **2,79** mln. afdekken met deze onttrekking. Waarbij feitelijk jaarlijks het saldo van de algemene reserve moet worden herrekend om dit maximum voor de jaren die volgen 26 en verder vast te stellen. Echter wordt er wel voor deze jaren nu een berekening gemaakt over die jaren heen. In de meerjaren begroting zijn nu deze bedragen opgenomen (benoemd als technische dekking) onder deze noemer:

2025 0,9 mln.

2026 2,4 mln.

2027 0,8 mln.

2028 0,5 mln.

Het weerstandsvermogen en dus de solvabiliteit zal dalen door de inzet als dekkingsmiddel van onze algemene reserve. Op basis van de solvabiliteitsberekening in de begroting geeft dat onderstaand beeld.

Reserve Risico Grondexploitaties

In deze reserve wordt een bedrag gereserveerd voor een eventueel toekomstige tegenvallers bij grondexploitaties.

Reserve vastgoed

Als gevolg van de vaststelling van het accommodatiebeleid is een reserve vastgoed gevormd om incidentele onvoorziene, onvermijdelijke en onoverkomelijke uitgaven en om risico's te kunnen afdekken.

Onvoorziene uitgaven/ begrotingsbuffer

In de begroting een begrotingsbuffer opgenomen. Vanaf 2024 en verder is deze komen te vervallen en ingezet om de begroting 'sluitend' te krijgen.

Onbenutte / Vrije ruimte in de belastingcapaciteit

Mocht de gemeente in slecht financieel weer terecht komen en een beroep willen doen op artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (Fvw), dan moet worden voldaan aan het redelijk peil van het belastingpakket. De onbenutte belastingcapaciteit bij de OZB is zo groot als het verschil tussen het door de gemeente

gehanteerde tarief en het tarief om tot een “artikel 12-status” toegelaten te worden. Het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 is vastgesteld op 0,16% (meicirculaire 2024.)

De totale verwachte OZB-opbrengst in 2025 is € 13,251 miljoen; deze wordt verminderd met de opbrengst op grond van de artikel 12-norm ad € 18,539 miljoen en het resterende bedrag is de onbenutte belastingcapaciteit van € 5,28 miljoen.

Overzicht van de weerstandscapaciteit van de Gemeente Hollands Kroon

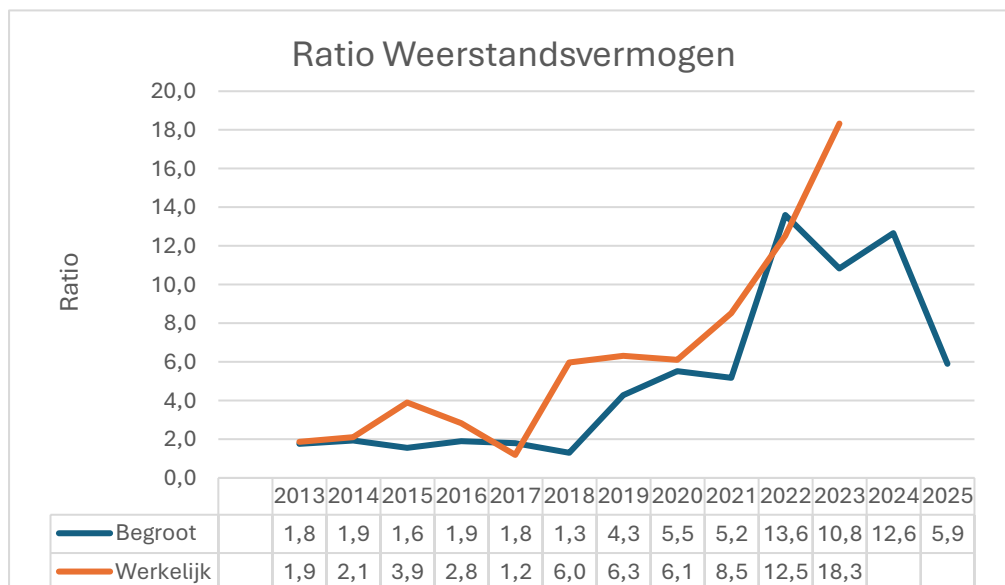
De weerstandscapaciteit (x € 1.000)	in de exploitatie	in het vermogen
Algemene reserve (vrije deel)		30.036
Reserve risico grondexploitaties		3.185
Onbenutte belastingcapaciteit	5.288	
Stelpost onvoorziene uitgaven/begrotingsbuffer		
Reserve vastgoed		1.500
Totaal	40.009	

Ratio weerstandsvermogen

Het is mogelijk om de risico's af te zetten tegen de buffers van de gemeente Hollands Kroon. Door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen het verwachte financiële gevolg van alle risico's samen kan een conclusie worden getrokken over het weerstandsvermogen van de gemeente. Het weerstandsvermogen wordt door middel van een berekening omgezet in een ratio weerstandsvermogen. Dit wordt als volgt berekend: de beschikbare weerstandscapaciteit wordt gedeeld op de benodigde weerstandscapaciteit. Een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4 is op dit moment acceptabel en valt onder de kwalificatie 'voldoende'. De ratio kan worden afgelezen in onderstaande tabel:

Waarderingcijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende

C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Beoordeling ratio

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 40 mln. Dit is opgebouwd uit de omvang van de Algemene Reserve en de vrije begrotingsruimte. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 6,7 mln. Dit bedrag betreft het totaal aan geïdentificeerde risico's in de begroting 2025 dat zich op enig moment kan voordoen. Dit leidt tot een weerstandsratio van 5,9. De ratio voor gemeente Hollands Kroon krijgt hiermee waarderingscijfer 'A, Uitstekend'.

De daling van het weerstandsvermogen ten opzichte van de begroting 2024 wordt vooral veroorzaakt door 3 'nieuwe' risico's die vanuit de kadernota zijn geformuleerd en ingeschat zijn op 2,3 mln, de geformuleerde post van het VOP ad 1 mln en Loon en Prijs ad 1 mln. Het risico op het sociaal domein is niet op een bedrag gezet omdat de reserve sociaal domein hiervoor kan worden aangesproken.

Daarnaast is er een kwaliteitsslag gemaakt waardoor risico's nader gekwantificeerd zijn, eerdere PM's zijn daardoor vertaald naar een bedrag.

Gemeente Hollands Kroon heeft tot en met de begroting 2024 het waarderingscijfer C vastgesteld als uitgangspunt.

Gelet op het huidige 'ruime' weerstandsvermogen is het advies aan de raad, het uitgangspunt (waarderingcijfer C) te handhaven. De gemeente zou zichzelf anders beperken bij het inzetten van de algemene reserve. Verder volgt het College de ratio 2 x per jaar, in de begroting en de jaarrekening, waardoor het niet nodig is om bij ieder individueel besluit een afweging te maken over het weerstandsvermogen, behalve wanneer een besluit wel grote invloed heeft (bijvoorbeeld een reserve wordt voor meer dan 2,5 mln aangesproken) op het weerstandvermogen.

Kengetallen	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023
Netto schuldquote	88,4 %	112,5%	124,6%	132,3%	46,8%	48,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	84,3%	108,2%	120,4%	128,4%	43,1%	45,4%
Solvabiliteitsratio	29,1%	25,2%	22,8%	21,0%	39,1%	38,8%
Structurele exploitatieruimte	6,7%	4,8%	2,8%	3,5%	3%	3%
Belastingcapaciteit	98%	98%	98%	98%	95%	93%
Grondexploitatie	6%	4%	4%	5%	4%	

	Begroot 2025 (*x1000)
De netto schuld per inwoner	2,81 (139,0 netto schuld / 49,5 inwoners)
Saldo van de baten en lasten voor dotaties en onttrekkingen van reserves als percentage van de inkomsten	1,08% (1,7 saldo / 157,3 inkomsten)
De onbenutte belastingcapaciteit onroerendezaakbelastingen als percentage van de inkomsten	3,4 % (5,28 onbenut BC / 157,3 inkomsten)

Toelichting

De uitkomsten van de kengetallen uit de deze paragraaf afgezet tegen de normering geeft weer dat gemeente Hollands Kroon er financieel gezien voldoende voor staat. Onder de normering van de VNG is een korte toelichting van de kengetallen opgenomen. De meerjarige ontwikkelingen van de kengetallen staan in verband met de investeringsagenda. Deze agenda leidt tot toename van de materiele vaste activa en de leningenportefeuille als gevolg van de benodigde financiering. De doorkijk naar 2026 laat zien dat de marges in kengetallen, welke nog steeds per saldo voldoende gezond zijn, meer onder druk komen. In werkelijkheid zal dit ook afhangen van de mate waarin en in welk tempo investeringen worden uitgevoerd. Ook autonome ontwikkelingen en veranderingen in de systematiek van het gemeentefonds hebben invloed op werkelijke ontwikkelingen van de kengetallen. De weerstandsratio laat zien dat risico's goed opgevangen kunnen worden op de korte termijn.

Normering Toetsingskader Provincie	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	<90	90 > X < 130	> 130
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90	90 > X < 130	> 130
Solvabiliteitsratio	> 50	20 < > 50	< 20
Structurele exploitatieruimte	> 0	0	< 0
Grondexploitatie	< 20	20 < > 35	>35
Belastingcapaciteit	< 95	95 > X < 105	> 105

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast tegenover de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.
De solvabiliteitsratio	Geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Structurele exploitatieruimte	Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.
Grondexploitatie	Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.
Belastingcapaciteit	De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt tegenover het landelijke gemiddelde. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is voor het jaarverslag hetzelfde als bij de begroting. Het kengetal hoeft dus voor het opnemen in het jaarverslag niet opnieuw worden berekend. Het toch opnieuw opnemen houdt verband met het feit dat de kengetallen gezamenlijk en in samenhang gezien inzicht geven in de financiële positie van een gemeente.

Paragraaf Financiering

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Dit betreft met name het gemeentelijke (bank)saldobeheer, inclusief Schatkistbankieren, en de financiering. In het verlengde daarvan komt ook de verwachte schuldontwikkeling aan bod alsmede het beheersen van de renterisico's die verbonden zijn aan kortlopende en langlopende schulden. Daarnaast wordt ingegaan op kredietrisico's in termen van de verwachte ontwikkeling van verstrekte leningen en borgstellingen. Tenslotte wordt ook aandacht besteed aan deelnemingen mede in het licht van verwachte dividendontvangsten.

Wettelijk kader

Voor de inrichting en uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie (ook wel aangeduid met de term Treasury) zijn kaders gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Daarnaast is de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) relevant. In deze wet zijn onder andere bepalingen opgenomen met betrekking tot het EMU-saldo voor decentrale overheden, dit in het licht van Europese afspraken rond beheersing van begrotingstekorten. Bovendien is relevante regelgeving vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Voor de gemeentelijke financieringsfunctie zijn vooral relevant de BBV Notitie Rente, de Notitie Grondbeleid, de Notitie Geprognostiseerde Balans en EMU-saldo en de Notitie Meerjarig financieel inzicht voor de raad met o.a. voorschriften voor kengetallen.

Uitgangspunten gemeentelijke Treasury

Bij de uitvoering van deze taak hanteren wij de volgende uitgangspunten:

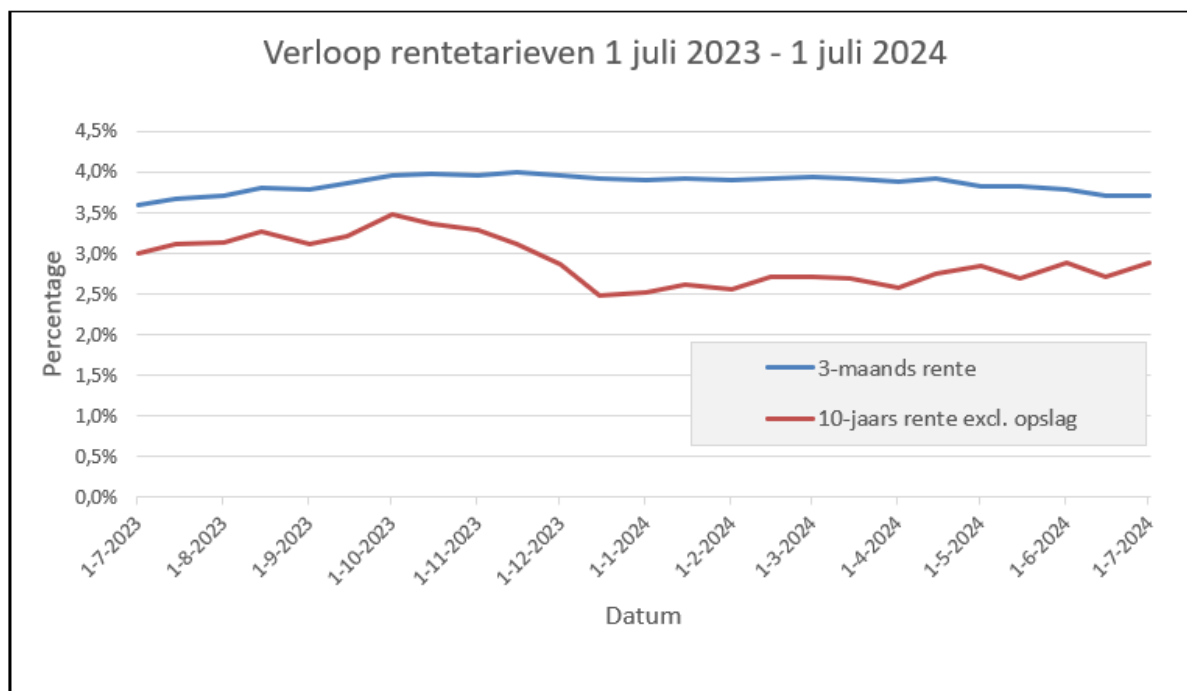
- De uitvoering dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet fido en de daaraan verbonden ministeriële regelingen. In die regelingen zijn de volgende kwantitatieve normen bepaald: de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en het drempelbedrag voor Schatkistbankieren. De voor 2025 geldende normen worden verderop in deze paragraaf in beeld gebracht. Wij streven ernaar om binnen deze normen te opereren;
- De treasuryfunctie is gericht op een behoedzame en risicomijdende taakuitvoering ten behoeve van de publieke taak binnen gemeente Hollands Kroon. Daarmee draagt Treasury bij aan de financiële continuïteit van de gemeente op korte en lange termijn;

- De gemeente financiert op totaalniveau. In dit systeem bestaat er geen direct verband tussen een bepaalde investering en het aantrekken van financieringsmiddelen. Alle rentebaten en rentelasten worden verzameld en daarna conform BBV-voorschriften toegerekend aan de gemeentelijke producten middels de zogenoemde omslagrente.

Ontwikkelingen

Rente -ontwikkelingen

De ontwikkeling van de rente over de periode medio 2023 tot en met medio 2024 kan als volgt grafisch worden weergegeven:

In deze grafiek valt op dat zowel de korte rente als de lange rente gedurende het afgelopen jaar vooral zijwaarts bewogen hebben. In deze grafiek is ook zichtbaar dat de korte rente nog steeds hoger is dan de lange rente. Dit wordt een inverse rentestructuur genoemd en is een verschijnsel dat zich voordoet in economisch onzekere tijden. De licht dalende trend van de kortlopende rente in het tweede kwartaal 2024 was ingegeven door de renteverlaging die in juni 2024 door de Europese Centrale Bank werd doorgevoerd. Indien een langlopende lening daadwerkelijk wordt opgenomen, gelden er liquiditeitsopslagen bovenop de 10-jaars marktrente zoals weergegeven in bovenstaande grafiek. Per begin juli 2024 bedroeg deze opslag voor een 10-jaars lening circa 0,35 procentpunt. Uit bovenstaande tabel blijkt dat het marktrente per begin juli 2024 circa 2,9% bedroeg (zie rode lijn). Indien de gemeente op dat moment een langlopende lening was aangegaan dan zou het leentarief daarvoor dus circa 3,25% geweest zijn. Zowel de marktrentetarieven als de opslagen variëren door de tijd heen. Deze staan namelijk onder invloed van ontwikkelingen op de financiële markten.

Ontwikkelingen in regelgeving

- Externe ontwikkelingen
In 2025 worden vanuit BBV enkele aangepaste voorschriften van kracht met betrekking tot de intern aan grondexploitaties toe te rekenen rente, dit op grond van de in 2023 gepubliceerde BBV-notities Rente en Grondbeleid. Deze zal voortaan het reguliere omslagpercentage volgen.
- Interne ontwikkelingen
Worden niet verwacht.

EMU - saldo en financieringsbehoefte

Decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen) zijn zowel bij hun begroting als bij hun jaarrekening verplicht om een EMU-saldo te berekenen. Jaarlijks worden in de September- of Decembercirculaire van het Gemeentefonds voor alle gemeenten zogenoemde individuele referentiewaarden berekend. Dit betreft een richtwaarde voor het maximaal portie tekort (lees: negatief EMU-saldo) dat een gemeente zou mogen hebben. Ten tijde van het opstellen van de voorliggende begroting was deze circulaire nog niet beschikbaar. Er is geen reden om aan te nemen dat de referentiewaarde sterk zal afwijken van het in de circulaire voor 2024 berekende tekort van circa € 6,7 miljoen. Gelet op de toenemende begrotingsomvang gaan wij voor de komende jaren uit van een referentiewaarde (tekort) van € 7 miljoen. In onderstaande tabel is het EMU-saldo van de gemeente Hollands Kroon voor de periode 2024 t/m 2028 in beeld gebracht.

Tabel 1: EMU-saldo 2023-2028 (bedragen x € 1.000)

	Geactualiseerde raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
(+) Saldo van baten en lasten voor bestemming	-2.637	1.700	-7.614	-4.176	-3.234
(-) Mutatie (im)materiële vaste activa	39.468	19.179	14.393	11.858	7.150
(+) Mutatie voorzieningen	-163	103	163	95	95
(-) Mutatie onderhanden werk positie grondexploitaties	1.861	853	-3.308	-425	1.178
(-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo (minteken = tekort)	-44.129	-18.229	-18.536	-15.514	-11.467
Gemeentelijke referentiewaarde cf. Circulaire Gemeentefonds	-6.672	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
Afwijking (minteken = tekort is hoger dan referentiewaarde)	-37.457	-11.229	-11.536	-8.514	-4.467

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat verwachte investeringsuitgaven een belangrijke rol spelen bij deze uitkomsten. Ten aanzien hiervan wordt opgemerkt dat een investeringsplanning altijd enige onzekerheidsmarge kent. Dit heeft te maken met het flinke aantal projecten waarvan zowel de omvang van de uitgaven als het kasritme daarvan over de jaren heen soms moeilijk zijn in te schatten. De voor deze begroting ingeschatte investeringskasstromen zijn niet gecorrigeerd voor planningsoptimisme. Het EMU-saldo heeft het karakter van een resultaatbepaling op kasbasis. Om die reden geeft de uitkomst van het EMU-saldo doorgaans een goede richting van de gemeentelijke financieringsbehoefte. Het EMU-saldo is input voor de meerjarig geprognosticeerde balans; zie de betreffende bijlage (geprognosticeerde meerjarenbalans) verderop in deze Programmabegroting. In die geprognosticeerde balans vormt financiering de sluitpost. Een negatief EMU-

saldo duidt op een aanvullende financieringsbehoefte en leidt tot het oplopen van de gemeentelijke schuldquote (zie hieronder in tabel 3 en voor een meerjarige doorkijk in de paragraaf Weerstandsvermogen elders in deze begroting). Het EMU-saldo en de geprognoteerde balans geven het volgende zicht op de financieringsbehoefte en dus op het verwachte verloop van de leningenportefeuille voor de eerstkomende jaren:

Tabel 2: Verwacht verloop opgenomen leningenportefeuille en financieringsbehoefte 2024-2026 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand ultimo 2023 conform jaarrekening	Raming stand per eind 2024	Raming stand per eind 2025	Raming stand per eind 2026	Financieringsbehoefte 2025	Financieringsbehoefte 2026
Langlopende geldleningen voor de gemeentefinanciering	75.324	128.219	146.746	165.583		
Langlopende geldleningen doorverstrekt aan woningcorporaties	2.994	2.701	2.403	2.102		
Subtotaal opgenomen langlopende leningen	78.318	130.920	149.149	167.685	18.229	18.536
Kortlopende geldleningen	0	0	0	0	0	0
Totaal	78.318	130.920	149.149	167.685	18.229	18.536

Op grond van de meerjarig geprognoteerde balans worden voor de jaren 2027 en 2028 aanvullende financieringsbehoeftes voorzien van respectievelijk circa € 15 en € 11 miljoen. Aan de hand van de geprognoteerde balans kan de verwachte ontwikkeling van de netto schuld in beeld worden gebracht.

Tabel 3: Verwacht verloop netto schuld 2023-2026 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Conform BBV- artikel	Gerealiseerde stand per eind 2023	Raming stand per eind 2024	Raming stand per eind 2025	Raming stand per eind 2026
1) Bepaling netto schuld					
Vaste schulden	46	78.318	130.920	149.149	167.685
Vlottende schulden en Overlopende passiva	48, 49	28.539	25.164	27.715	30.267
Minus:					
Overige uitzettingen >1jr, Uitzettingen <1jr, Liquide	36 lid d,e,f, 39,	-31.349	-34.991	-37.841	-40.696
Netto schuld		75.508	121.093	139.023	157.256
Minus verstrekte leningen:					
Leningen aan woningcorporaties	36 lid b	-2.994	-2.701	-2.403	-2.101
Overige verstrekte leningen	36 lid c	-2.183	-3.932	-3.931	-3.930
Netto schuld minus verstrekte leningen		70.331	114.460	132.689	151.225
2) Bepaling netto schuldquotes					
Netto schuld		75.508	121.093	139.023	157.256

Netto schuld minus verstrekte leningen		70.331	114.460	132.689	151.225
Baten voor bestemming		154.985	153.576	157.325	139.792
Netto schuldquote		48,7%	78,8%	88,4%	112,5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle		45,4%	74,5%	84,3%	108,2%

Omslagrente

De gemeente past een renteomslagmethodiek toe. Daarbij worden aan investeringen de gemiddelde rentekosten toegerekend die voortvloeien uit de opgenomen geldleningen en/of eigen middelen waarmee deze zijn gefinancierd. Uit onderstaande tabel blijkt dat de voor 2025 geldende omslagrente 1,580% bedraagt.

Tabel 4: Omslagrente en renteresultaat 2025 (bedragen x € 1)

	Rente-omslag	Begroot 2025
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	3.437
b.	De externe rentebaten (idem)	-51
	Saldo rentelasten	3.386
c1.	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	0
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0

c3.	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	3.386
d1.	Rente over eigen vermogen	0
d2.	Rente over voorzieningen	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	3.386
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	3.386
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury	0
	Renteresultaat als % van aan taakvelden toe te rekenen rente	0%
	Boekwaarde activa per 01-01-2025	214.320
	Rente-omslagpercentage begroting 2025	1,580%

Risicobeheer

Risicobeheersing in het licht van de Treasuryfunctie richt zich met name op rente- en kredietrisico's.

Renterisico's

In de Wet fido worden de volgende renterisico's onderscheiden:

- Het renterisico van de vlottende (kortlopende) schuld. Om dit risico te beheersen is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren: de kasgeldlimiet. Hiermee wordt voorkomen dat de fluctuatie van de korte rente een te grote invloed heeft op het niveau van de rentelasten in het begrotingsjaar. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal.
- Het renterisico van de langlopende schuld. Om dit risico te beheersen is in de Wet fido een norm gesteld om renteherzieningen en aflossingen van financieringen goed in de tijd te spreiden: de renterisiconorm. Het doel daarvan is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal.

Tabel 5 Bepaling renterisiconormen voor kort- en langlopende schuld 2025 (bedragen x € 1.000)?

Bepaling kasgeldlimiet en renterisiconorm 2025	
Begrotingstotaal aan lasten voor bestemming Programmabegroting 2025	155.625
Voor kortlopende schuld:	
Kasgeldlimiet: percentage cf. Uitvoeringsregeling Wet fido	8,5%
Kasgeldlimiet 2025	13.228
Voor langlopende schuld:	

Renterisiconorm: percentage cf. Uitvoeringsregeling Wet fido	20,0%
Renterisiconorm 2025	31.125

Kredietrisico's

Uit hoofde van de publieke taak heeft de gemeente geldleningen verstrekt en borgstellingen afgegeven. Het beleid ten aanzien van deze zaken is vastgelegd in de in 2023 geactualiseerde Nota borgstellingen en geldleningen. Indien de gemeente leningen verstrekt of waarborgt is daaraan een kredietrisico verbonden, ofwel het risico dat de geldnemer niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. Onderstaande tabellen geven inzicht in de verwachte standen van de verstrekte en gewaarborgde geldleningen per ultimo 2025.

Tabel 6: Verwachte standen verstrekte langlopende leningen per eind 2025 (bedragen x € 1.000)

Categorie	Verwachte restanthoofdsom per eind 2025
Doorverstrekt aan woningcorporaties	2.403
Hypotheekleningen personeel	50
Overige leningen	45
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn)	2.875
Verstrekte leningen Sociaal Domein	1.003
Totaal	6.376

Op de meerjarig geprognostiseerde balans komen de in voorgaande tabel genoemde schuldrestanten tot uitdrukking onder de Financiële Vaste Activa bij de posten Leningen en Uitzettingen >1 jaar.

Tabel 7: Verwachte standen gewaarborgde leningen per eind 2025 (bedragen x € 1.000)

Aard/omschrijving	Verwachte restant hoofdsom per eind 2025	% borgstelling	Verwacht netto gewaarborgd per eind 2025
Woningbouw (achtervang WSW)	110.000	50,000%	55.000
HVC Huisvuilcentrale	600.000	1,943%	11.658
Diversen, risicodeling SWS	275	50,000%	138
Diversen	20.275	100,000%	20.725
Totaal	731.000		87.521

Voor de borgstelling t.b.v. HVC ontvangt de gemeente jaarlijks naar rato van de omvang van haar leningenportefeuille een garantstellingsprovisie van circa €65.000. Onder de categorie Diversen bevindt zich een borgstelling in de categorie Sport van oorspronkelijk € 275.000 waarvan zowel gemeente als de Stichting Waarborgfonds Sport 50% van het risico dragen.

Kasgeld en saldobehaar

BNG Bank NV is huisbankier van de gemeente Hollands Kroon. Ten behoeve van het dagelijkse saldobehaar is met BNG een kredietlimiet in rekening courant overeengekomen van € 10 miljoen. Bij het saldobehaar dient ook rekening te worden gehouden met de bepalingen van het Schatkistbankieren waarbij gemeenten

verplicht zijn om tijdelijk overtollige geldmiddelen in de Schatkist aan te houden. Om een overmaat aan transacties te voorkomen mag daarbij rekening worden gehouden met een drempelbedrag waarbinnen het niet noodzakelijk is om richting de Schatkist af te storten. Dit drempelbedrag is in onderstaande tabel berekend. Gezien het feit dat de gemeente vooral een financieringsbehoefte heeft, en dus niet beschikt over overtollige geldmiddelen, zal het aantal plaatsingen in de Schatkist beperkt zijn. Over in de Schatkist geplaatste middelen wordt rente vergoed.

Tabel 8: Bepaling drempelbedrag Schatkistbankieren 2025 (bedragen x € 1.000)

Bepaling drempelbedrag Schatkistbankieren 2025	
Begrotingstotaal aan lasten voor bestemming Programmabegroting 2025	155.625
Drempelbedrag: percentage cf. Regeling Schatkistbankieren Wet fido	2,0%
Drempelbedrag Schatkistbankieren 2025	3.113

Deelnemingen en dividenden

De gemeente bezit een aantal aandelenbelangen. Dit betreft aandelen uit hoofde van de publieke taak. Uit dergelijke deelnemingen ontvangt de gemeente jaarlijks een winstuitkering. Een dergelijke uitkering wordt dividend genoemd en is naast bijvoorbeeld de Algemene Uitkering en belastingen één van de inkomstenposten onder de Algemene Middelen.

Tabel 9: Overzicht deelnemingen en verwacht dividend (bedragen x € 1.000)

Deelneming	Aandelenbelang gemeente Hollands Kroon	Geraamd dividend 2025
BNG Bank N.V.	0,108%	161

Alliander N.V.	0,226%	150
NV HVC	1,943%	150
Totaal		461

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

Elke gemeente in Nederland heeft de mogelijkheid om zelfstandig belastingen en heffingen op te leggen. Dat kan zijn voor taken die zij doet in het algemeen belang, maar ook voor specifieke werkzaamheden of levering van diensten. Dit totale pakket van de lokale lasten is vastgelegd in door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordeningen. De hoogte van de lokale heffingen wordt deels bepaald door de ambities van de gemeente. Hoe meer ambities er zijn bij het bestuur, des te meer middelen beschikbaar moeten zijn om ze te realiseren. Het verhogen van de inkomsten via lokale heffingen betekent dat de inwoners meer moeten gaan betalen. Deze paragraaf geeft een overzicht van de geraamde inkomsten uit de gemeentelijke heffingen en van het fiscaal beleid in 2025. Verder biedt de paragraaf een overzicht van de tariefontwikkelingen, een opgave van de woonlastendruk, informatie over de kostendekkendheid van tarieven en over de kwijtschelding.

Trends & Ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkeling in 2025 op het gebied van de lokale belastingen is de waardeontwikkeling van het onroerend goed. Hoewel de huizenmarkt niet zo overspannen meer is, blijkt uit analyse van de verkopen dat in Hollands Kroon de WOZ-waarden voor woningen nog steeds stijgen. Op basis van de voorlopige analyse van verkopen is de verwachting dat de WOZ-waarden voor woningen gemiddeld stijgen met 1,4%. Bij de niet-woningen zien we een gemiddelde stijging van 0,5 %. Dit zijn voorlopige cijfers. Er is pas volledig inzicht in de waardeontwikkeling als de herwaardering is afgerond. Dat is in december. De herwaardering, die in het najaar plaatsvindt op basis van verkoopcijfers rond de waarde-peildatum 1 januari 2024, geeft meer duidelijkheid over de effecten op de WOZ-waarden. Globaal worden daarbij de verkopen betrokken die binnen zes maanden voor of na de peildatum hebben plaatsgevonden. Het aantal formele bezwaren in 2024 is 1465 en blijft hoog. In 2023 waren dat er 1518. Bijna 60% van deze bezwaren komt van de zogenaamde no-cure-no-pay bureaus. Dat percentage is vergelijkbaar met 2023. De maatregelen die door Den Haag zijn genomen over de kostenvergoeding hebben niet het gewenste effect. Daarbij heeft de Hoge Raad recent bepaald dat de lagere kostenvergoeding buiten toepassing verklaard. Wat dit voor gevolgen heeft, wordt rond Prinsjesdag waarschijnlijk duidelijk.

Het aantal informele bezwaren is voor 2024 nagenoeg gelijk aan 2023. In 2024 waren dat er 364 en in 2023 waren dat er 379. Dit (wederom) grote aantal bezwaren lijkt voornamelijk te maken te hebben met de grote stijging van de WOZ-waarden ten opzichte van 2023. Ook het afgenomen vertrouwen van inwoners in de overheid (met name de Rijksoverheid) speelt een rol. We zien de afgelopen jaren ook een explosieve stijging van het aantal beroepen. Voor belastingjaar 2022 waren dit er 31 voor belastingjaar 2023 zijn dat er 91. Deze zijn voor 99% ingediend door de no-cure-no-pay bureaus.

Het coalitieakkoord bepaalt voor een groot gedeelte de invulling van beleid. Dit beleid is terug te vinden in:

- De diverse belastingverordeningen
- De doorberekening van kosten en tarieven van derden
- Het gemeentelijke rioleringsplan
- De programmabegroting

Lokale heffingen kunnen we verdelen in vrij te besteden belastingen, aan een bepaald doel gebonden heffingen, en rechten of leges die we heffen omdat we een dienst leveren. De begrippen heffingen en belastingen worden overigens vaak door elkaar heen gebruikt.

Belastingen: de onroerendezaakbelastingen (OZB), forensenbelasting en de toeristenbelasting. De opbrengst is vrij te besteden en de gemeente is ook vrij om de hoogte van de tarieven vast te stellen;

Gebonden heffingen (bestemmingsheffingen): de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De opbrengst van de afvalstoffenheffing moet gebruikt worden voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. De opbrengst van de rioolheffing moet gebruikt worden voor de wettelijke gemeentelijke watertaken. Bij beide heffingen geldt de opbrengstnorm: de gemeente mag niet meer inkomsten ramen dan de verwachte kosten;

Rechten: de leges, de lijkbezorgingsrechten en haven en staangelden. Het gaat hier om diensten die de gemeente verleent of laat verlenen en waarbij er een individueel belang voor de aanvrager is. Ook hierbij geldt de opbrengstnorm.

Het uitgangspunt is kostendekkende tarieven in rekening te brengen bij de inwoners, het maatschappelijk middenveld en bedrijven. Verder hebben de coalitiepartijen in het coalitieakkoord 2022-2026 'Samen bouwen aan vertrouwen' afgesproken dat de lokale belastingen niet worden verhoogd, behoudens de inflatiecorrectie, maar behouden de mogelijkheid om dit wel te doen als dit nodig is.

Onder de naam onroerende zaakbelastingen worden over, binnen de gemeente gelegen, onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

1. Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak, zijnde een niet-woning, al dan niet op grond van eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
2. Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft op grond van eigendom, bezit of beperkt recht.

Er bestaat een tariefdifferentiatie voor woningen en niet-woningen

Op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken (wet WOZ) wordt van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld. Deze waarde-gegevens worden gebruikt door de gemeente (onroerende zaakbelasting), het waterschap (watersysteemheffing) en de belastingdienst (inkomstenbelasting en successierecht).

Zoals verwoord in het Coalitieakkoord 2022-2026 wordt de ozb voor woningen en niet-woningen trendmatig verhoogd voor inflatie, voor 2025 is dat 2,6%, zijnde de cpi-index van het CBS. Conform het voorstel van het college wordt voor 2025 een extra-trendmatige stijging voorgesteld. Voor niet-woningen wordt een verhoging van de opbrengst met een bedrag van € 200.000 voorgesteld. Daarnaast stijgt de opbrengst door de uitbreiding van het areaal.

Uitgangspunten voor de onroerende zaakbelasting zijn:

- In de onderstaande tabel staat de begrote belastingopbrengst.
- Elk belastingjaar is een herwaarderingsjaar. Dit betekent dat de WOZ-waarde gebaseerd worden op een nieuwe waarde-peildatum. Voor 2025 is dat 1 januari 2024. Bij een toename van de hoogte van de WOZ-waarden en een keuze van gelijkblijvende OZB-opbrengst, worden de tarieven naar beneden bijgesteld. Als de keuze valt op een verhoging van de OZB-opbrengst, dan blijven de OZB-tarieven gelijk of ze stijgen (dit is afhankelijk van de mate van stijging van de totale OZB-opbrengst). De werkelijke waardestijging per individueel object kan echter afwijken van de gemiddelde waardeontwikkeling, met als gevolg een andere ontwikkeling van de lasten.

Opbrengst 2025	
Baten Woningen	€ 6.862.885
Baten Niet-Woningen	€ 7.436.199

Voor het begrotingsjaar 2025 leidt dat tot de volgende (voorlopige) tarieven.

Eigenaar		Gebruiker	
Woning	0,0933%	Woning	Niet van toepassing

Niet - Woning	0,1998%	Niet - Woning	0,1421%
---------------	---------	---------------	---------

Deze tarieven zijn onder voorbehoud omdat de definitieve WOZ-waarden nog niet bekend zijn. Dit gebeurt pas eind november. De tarieven zijn berekend op basis van de meest recente cijfers over de waardeontwikkeling, namelijk 1,4% voor woningen en 0,5% voor de niet woningen. Bij de berekening van bovenstaande tarieven is voorzichtig rekening gehouden met de areaalontwikkeling. Wanneer blijkt dat de waardeontwikkeling van de WOZ-objecten veel afwijkt worden in december de tarieven opnieuw voor vaststelling aangeboden aan de raad. In de tabellen hieronder zijn de gevolgen van de aanslagen 2024 en 2025 weergegeven.

	WOZ - Waarde 2024	WOZ - Waarde 2025	Aanslag OZB 2024	Aanslag OZB 2025
OZB - Woning - Eigenaar	€ 200.000	€ 202.000	€ 184	€ 189
	€ 300.000	€ 304.000	€ 276	€ 236
	€ 500.000	€ 507.000	€ 460	€ 473
	WOZ - Waarde 2024	WOZ - Waarde 2025	Aanslag OZB 2024	Aanslag OZB 2025
OZB - niet-Woning - Eigenaar	€ 200.000	€ 201.000	€ 389	€ 399
	€ 400.000	€ 402.000	€ 778	€ 799
	€ 500.000	€ 502.000	€ 973	€ 999

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven om de kosten te dekken die verband houden met de aanwezigheid en het gebruik van de gemeentelijke riolering. De rioolheffing is een bestemmingsheffing en is specifiek bestemd voor het beheer, onderhoud, vervanging en verbetering van de bestaande riolering. Voor de rioolheffing geldt dat de geraamde opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de geraamde kosten. Gemeenten zijn verplicht op basis van de Wet milieubeheer periodiek een Beleidsplan programma stedelijk water en riolering op te stellen. Hierin legt de gemeente haar beleid (keuzes, maatregelen, financiering) vast voor een periode van 4 of 5 jaar. De hierin opgenomen kostendekkingsberekening geeft inzicht in de kosten die verband houden met het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken. Voor de jaarlijkse financiële consequenties wordt rioolheffing geheven. In december 2022 is het Beleidsplan programma stedelijk water en riolering 2023 – 2027 vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten voor de rioolheffing vastgelegd.

Opbrengst 2024	
Belastingen op producenten	Kostendekkend
Belasting op inkomen van gezinnen	Kostendekkend

Afvalstoffenheffing

De gemeente is verplicht om huishoudelijke afvalstoffen (afkomstig van particulieren) in te zamelen. De gemeente mag daarvoor afvalstoffenheffing binnen de gemeentegrens heffen, ook als er geen afval wordt aangeboden. De afvalstoffenheffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een object waar huishoudelijk afval ontstaat. Voor afvoeren en verwerken van bedrijfsafval heeft de gemeente geen verplichtingen. Voor de afvalstoffenheffing geldt dat geen winst mag worden gemaakt door de gemeente. De begrote opbrengst van de heffing mag niet hoger zijn dan de begrote kosten, die voor de desbetreffende voorziening worden gemaakt. Het uitgangspunt in Hollands Kroon is een 100% kostendekkende opbrengst. De gemeente Hollands Kroon neemt diensten af van HVC voor het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst gesloten met HVC.

De aanslag bestaat uit een vast deel en een variabel deel. Voor het vaste deel kent Hollands Kroon twee tarieven, namelijk voor een één- of voor een meerpersoonshuishouden. Voor de hoogte van het variabele deel geldt dat dit wordt bepaald aan de hand van de hoeveelheid restafval dat wordt aangeboden. Er zijn drie tarieven: voor een 140 liter container, een 240 liter container en voor de afvalpas.

Opbrengst 2024	
Afvalstoffenheffing	Kostendekkend

Lokale lastendruk

Om de vergelijking van woonlasten tussen gemeenten op het gebied van belastingen te kunnen maken, wordt vaak de term lokale lastendruk gebruikt. De gemiddelde woonlasten bestaan voor een woning uit de OZB met een gemiddelde WOZ-waarde plus de riool- en afvalstoffenheffing. In de gemeente Hollands Kroon komt de gemiddelde woonlast voor een meerpersoonshuishouden in 2023 uit op € 974. Het landelijk gemiddelde van alle gemeenten bedroeg in 2024 € 994. Hollands Kroon komt in 2023 op de 110e plek (van de 342 gemeenten). Positie één is hierbij de goedkoopste gemeente.

Vergelijking lastendruk regio 2024

Gemeente	Lasten (€) eph* (Coelo 2024)	Lasten (€) mph* (Coelo 2024)	nummer mph (Coelo 2024)	OZB tarief woningen (%) (Coelo 2024)	OZB tarief niet-woningen (%) (Coelo 2024)	Gemiddelde WOZ waarde woningen (€) (CBS 2024)
Nederland gem	€ 911	€ 994		0,1012	0,5184	€ 388.000
Regionaal						
Den Helder	€ 748	€ 912	85	0,1001	0,8376	€ 242.000
Hollands Kroon	€ 824	€ 974	110	0,0920	0,3408	€ 355.000
Dijk en Waard	€ 863	€ 917	87	0,0716	0,5933	€ 392.000
Medemblik	€ 1.004	€ 1.105	277	0,1275	0,5492	€ 387.000
Opmeer	€ 1.178	€ 1.300	330	0,1350	0,4400	379.000
Schagen	€ 997	€ 1.055	250	0,1112	0,4204	€ 359.000
Texel	€ 661	€ 798	17	0,0322	0,1285	€ 395.000

mph = meerpersoons huishouden

eph = eenpersoonshuishouden

Vergelijking lastendruk P10-gemeenten 2024

Gemeente	Lasten (€) eph* (Coelo 2024)	Lasten (€) mph* (Coelo 2024)	Rangnummer mph (Coelo 2024)	OZB tarief woningen (%) (Coelo 2024)	OZB tarief niet- woningen (%) (Coelo 2024)	Gemiddelde WOZ waarde woningen (€) (CBS 2024)
Aa en Hunze (DR)	€ 734	€ 800	19	0,0933	0,3297	€ 349.000
Berkelland (GE)	€ 897	€ 1.022	210	0,1040	0,4149	€ 370.000
Borger-Odoorn (DR)	€ 1.005	€ 1.046	241	0,1592	0,2892	€304000
Bronckhorst (GE)	€ 980	€ 1.027	221	0,0871	0,3763	€ 438.000
De Fryske Marren (FR)	€ 704	€ 857	45	0,0877	0,4986	€ 341.000
Het Hogeland (GR)	€ 934	€ 1.026	218	0,1491	0,8594	€ 262.000
Hof van Twente (OV)	€ 1.024	€ 1.055	251	0,1130	0,4966	€ 359.000
Hollands Kroon (NH)	€ 824	€ 974	110	0,0920	0,3408	€ 355.000
Horst aan de Maas (LI)	€ 956	€ 1.027	219	0,1290	0,5245	€ 339.000

Hulst (ZE)	€ 867	€ 969	155	0,984	0,4398	€ 295.000
Medemblik (NH)	€ 1.004	€ 1.105	277	0,1275	0,5492	€ 387.000
Midden Drenthe (DR)	€ 799	€ 844	34	0,0976	0,4629	€ 328.000
Ooststellingwerf (FR)	€ 657	€ 844	33	0,0741	0,1744	€ 310.000
Opsterland (FR)	€ 719	€ 826	24	0,0808	0,3290	€ 338.000
Peel en Maas (LI)	€ 799	€ 849	39	0,0800	0,4050	€ 357.000
SchouwenDuiveland (ZE)	€ 922	€ 1.009	196	0,0985	0,4410	€ 382.000
Sluis (ZE)	€ 822	€ 911	84	0,0777	0,3957	€ 303.000
Twenterand (OV)	€ 936	€ 977	170	0,1269	0,4851	€ 322.000
Westerkwartier (GR)	€ 953	€ 1.042	238	0,1230	0,4746	€ 301.000
Westerveld (DR)	€ 849	943	116	0,0945	0,3240	€ 390.000

Andere Heffingen en Rechten

De gemeente Hollands Kroon maakt verder gebruik van de volgende heffingen en belastingen: begraafrechten, toeristenbelasting, forensenbelasting, haven- en liggeld en leges.

Opbrengst 2025	
Begraafrechten	Niet Kostendekkend
Toeristenbelasting	€ 134.000
Forensenbelasting	€ 203.971
Haven-en liggeld	Niet kostendekkend

Leges

De gemeente levert op aanvraag van individuele inwoners een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de lasten die hiervoor worden gemaakt in principe verhaald op de inwoner die de dienst afneemt. Leidend is bij de leges het profijtbeginsel: de gebruiker betaalt.

Voor 2024 wordt voorgesteld de prijs van producten met vaste tarieven te verhogen met 2,6% inflatiecorrectie, met uitzondering van de tarieven die wettelijk vastgesteld worden. Het totaal aan te ontvangen leges mag wettelijk niet meer dan 100% zijn op begrotingsbasis.

2025 Legesverordeningen	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst
Kostendekking Algemene dienstverlening	623.936	342.251	190.355	1.003.072
Kostendekking Fysieke leefomgeving vergunningen	5.570	861.101	356.221	1.218.286
Kostendekking Europese dienstenrichtlijn		15.828	7.132	16.238
Kostendekking totale tarieventabel Totaal	629.506	1.219.180	553.708	2.237.596

Verder bestaat er voor de gemeente nog de mogelijkheid om reclamebelasting, precariobelasting, hondenbelasting en baatbelasting op te leggen. De uitvoering van het opleggen van deze belastingen is behoorlijk arbeidsintensief en ook niet onomstreden. Daarom is afgezien van het heffen van deze belastingen.

Kwijtschelding

Als een belastingplichtige geen of weinig financiële middelen heeft om de gemeentelijke belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden kwijtschelding worden verleend. Kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffen- en de rioolheffing. Deze derving van inkomsten mag de gemeente meenemen als kostenpost voor het berekenen van het tarief van de betreffende heffing. Bij de toetsing wordt gebruik gemaakt van de voorwaarden van de Invorderingswet. Of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt getoetst aan de betalingscapaciteit en de hoogte van het vermogen van een belastingschuldige. Hier zijn normeringen voor. Minimaal 80% van de betalingscapaciteit moet worden aangewend om de belastingschuld te voldoen. De betalingscapaciteit wordt berekend door het netto besteedbaar inkomen te verminderen met de genormeerde kosten van bestaan. Deze genormeerde kosten van bestaan betreffen een percentage van de uitkering die de belastingschuldige naar de normen van de bijstandsregelgeving zou kunnen krijgen. De gemeente Hollands Kroon kent in het kader van het kwijtscheldingsbeleid een 100%-norm. Dit is het maximaal toegestane percentage.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Met grondbeleid worden instrumenten ingezet om gemeentelijk beleid te realiseren. Denk daarbij aan ruimtelijke ordening, wonen, economie en arbeid, maatschappelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer. Grondbeleid heeft een volgend, dienend karakter voor doelstellingen van andere beleidsvelden. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is binnen de gestelde doelen de gewenste verandering van het grondgebruik te realiseren met inzet van juridische en financiële instrumenten. De doelen zijn beschreven in de Nota Grondbeleid.

Regionaal beleid

Op 10 november 2020 heeft het college het Convenant: Regionale samenwerkingsafspraken woningbouw van de Kop van Noord-Holland 2020-2030 (KwK) vastgesteld. De gemeenteraad is hier met een memo over geïnformeerd. De gemeenten Hollands Kroon, Den Helder, Schagen en Texel en de provincie Noord-Holland hebben dit programma met elkaar opgesteld. Hierin is het bouwprogramma in de Kop van Noord-Holland tot 2030 vastgelegd. In het convenant zijn ook samenwerkingsafspraken vastgelegd. Met de introductie van de werkwijze van adaptief programmeren wordt gewerkt aan een optimale balans tussen vraag- en aanbod van woningen. Deze werkwijze biedt ruimte voor de ambities van de regio en de mogelijkheid om flexibel in te spelen op actuele ontwikkelingen. Door middel van monitoring kan het programma tijdig worden bijgesteld, zodat er continu gewerkt wordt aan de juiste hoeveelheid woningbouwplannen in de Kop van Noord-Holland. Partijen hebben ondertussen een Woonakkoord: Regionaal woonakkoord Kop van Noord-Holland 2022-2026 vastgesteld op 8 maart 2022 waarin ambities en samenwerkingsafspraken verder zijn uitgewerkt.

Gemeentelijk beleid

In juli 2024 heeft de raad de Woonvisie Hollands Kroon vastgesteld. In deze woonvisie wil de gemeente meer sturen op doelgroepen en daarmee meer regie pakken in het type woningen dat gebouwd gaat worden. Er wordt vooral focus gelegd op betaalbare woningen. Daarnaast zijn er veel extra woningen nodig. Allereerst moeten er de komende jaren dus veel woningen gebouwd worden om te voldoen aan de hoge vraag. Verder wordt er bij woningbouwplannen vooral gekeken naar woningen voor jongeren en starters aan de ene kant, en woningen voor ouderen aan de andere kant. Voor deze doelgroepen is momenteel een tekort aan (geschikte) woningen.

Verder heeft de gemeenteraad in juli 2024 de Nota Grondbeleid 2024 vastgesteld. In deze Nota Grondbeleid geeft de gemeente haar visie op haar grondbeleid en

legt ze vast op welke wijze zij haar grondbeleidsinstrumentarium inzet. Het beleidskader wordt in grote lijnen gevormd door de vastgestelde Omgevingsvisie van de gemeente. De wens om ons verder te ontwikkelen tot regisseur staat centraal in de sturingsfilosofie van de omgevingsvisie. Hierin vormt het thema 'Niet de regels staan centraal maar het initiatief!' de leidraad in verdere ruimtelijke ontwikkelingen en daarmee ook in het grondbeleid. De Nota Grondbeleid gaat bij belangrijke projecten uit van een meer actieve rol vanuit de gemeente.

Aantrekkelijke woningmarkt, krapte op de woningmarkt en hoge woningprijzen

Afgelopen jaar zijn er ondanks alle problemen in de bouw toch heel wat woningbouwlocaties op gemeentegrond mogelijk gemaakt. Zo is de ontwikkeling van 't Veld Noord fase 1 afgerond (60 woningen) en staan de eerste woningen voor de volgende twee fases in de verkoop (uiteindelijk in totaal 305 woningen). Ook op de plek van het voormalige gemeentehuis van Wieringen in Hippolytushoef zijn 19 woningen gebouwd. Hetzelfde geldt voor de locatie van de voormalige basisschool De Zwerm in Winkel. Deze locatie is net als de locatie in Hippolytushoef via een openbare inschrijving in de verkoop gezet. Ook deze 20 woningen zijn opgeleverd. Vanuit de voormalige grondexploitatie Elshof-Zuid in Anna Paulowna worden de laatste twee fasen ondertussen bebouwd (89 woningen). Hierna komt ook nog een vijfde fase van deze woonwijk. Verder is gestart met het bouwrijp maken van de grondexploitatie Lelypark in Wieringerwerf. Hier gaat de gemeente zelf ontwikkelen en maken we 123 nieuwe woningen mogelijk. In Anna Paulowna zijn op de plek van de voormalige school De Meerpaal in Anna Paulowna eerder al 30 sociale huurwoningen gerealiseerd en komen eraan nog 11 bij. Daarnaast is er ook gebouwd op de locatie van de Oude Beurs in Middenmeer, waarvoor de gemeente een stuk grond heeft verkocht. Tenslotte zijn afgelopen jaar ook de koopovereenkomsten getekend voor de woningbouwprojecten op gemeentegrond in Kreileroord (9 woningen) en de Meertuin in Sloodorp (23 woningen).

Beleidsdoel

Met het grondbeleid geven wij helderheid over de rol en de doelstellingen van de gemeente. Het doel is erop gericht om op bepaalde locaties volledig te kunnen sturen op de invulling van het plangebied en daarnaast om bepaalde ontwikkelingen mogelijk te maken die de markt laat liggen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen in 2025?
Volledige regie over de invulling van de grondexploitatiegebieden en exploitatieresultaten van de gemeentelijke grondexploitaties minimaal kostenneutraal houden	Alle gemeentelijke grondexploitaties doorlichten en herijken

	- Opstellen Meerjarenprognose Grondexploitaties
	- Voor zover van toepassing afwaarderen van voorraden grond
	- Indien van toepassing het treffen van een voorziening voor verliesgevende exploitaties
	- Indien van toepassing het nemen van winst voor winstgevende exploitaties
	- Mogelijk verwerven van gronden waar de gemeente ontwikkelingen wil realiseren

Het grondbeleid kan een grote financiële impact hebben. De eventuele baten, maar vooral ook de financiële risico's zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Dat zal de komende jaren voor Hollands Kroon niet anders zijn. Hierna is een overzicht opgenomen van de grondexploitaties met daarin de boekwaarde en de te realiseren kosten en opbrengsten. Dit overzicht is een samenvatting uit de veel uitgebreidere Meerjarenprognose Grondexploitaties 2024, waarin veel dieper op de verschillende grondexploitaties in wordt gegaan.

Actief grondbeleid	Boekwaarde 01-01-2024	Nog te realiseren opbrengsten (incl. rente)	Nog te maken kosten (incl. rente)	Einddatum exploitatie	Resultaat op eindwaarde	Netto Contante Waarde per 01-01-2024	Genomen winst of tussentijdse voorziening
Den Oever Zuid II	-202.000	504.592	-235.313	31-12-2026	67.278	63.398	81.228
Industrieweg	601.364	9.141	-87.112	31-12-2024	523.393	513.130	457.776
Hoornseweg	-384.418	1.390.810	-521.145	31-12-2034	485.247	390.266	230.379

Robbenplaat	-3.514.857	4.561.621	-1.973.558	31-12-2031	-926.795	-791.010	920.000
Dentele	62.409	949	-28.180	31-12-2024	35.177	34.487	-
Lelypark	-828.843	3.654.571	-4.431.130	31-12-2028	-1.605.402	-1.454.062	1.650.000
TOTAAL	-4.266.345	10.121.684	-7.276.438	-	-1.426.102	-1.243.791	-

In vergelijking met de nominale waarde is voor de netto contante waarde rekening gehouden met een disconteringsvoet van 2% per jaar. Ook is rekening gehouden met de verwachte kosten- en opbrengstenstijging voor de komende jaren. In de laatste kolommen is te zien dat er bij een aantal complexen een voorziening is getroffen of dat er een winstneming heeft plaatsgevonden. Bij bedrijventerrein Robbenplaat is een voorziening getroffen van € 920.000 omdat deze grondexploitatie een negatief resultaat op eindwaarde en netto contante waarde vertoont. De reden hiervan is dat er ten tijde van de kredietcrisis al veel kosten waren gemaakt en er geen interesse meer was in bedrijfskavels. Het bedrag van de getroffen voorziening is eerder vrijgemaakt en staat apart om de negatieve eindwaarde van dit complex op te vangen. Voor woningbouwlocatie Lelypark is bij opening van deze grondexploitatie in september 2021 direct een voorziening getroffen om het te verwachten verlies op te vangen. Doordat in dit plan is gekozen voor een lage woningdichtheid, kwaliteit hoogstaande openbare ruimte en een groot percentage sociale huurwoningen was bij openen van deze grex al duidelijk dat er een negatief resultaat over zou blijven aan het einde van de looptijd. Hiervoor staat momenteel een voorziening van € 1.650.000 apart. Voor bedrijventerrein Industrieweg heeft een winstneming plaatsgevonden. De netto contante waarde toonde een ruime winst en een groot deel van deze winst was al behaald (zodat de boekwaarde positief was), waardoor € 457.776 aan winst is genomen. Dit bedrag staat op de Reserve Grondexploitaties. Dit geldt ook voor de winstnemingen van de bedrijventerreinen Den Oever Zuid II (€ 81.228) en Hoornseweg (€ 230.379) die bij een eerdere herziening zijn gedaan.

Lopende projecten

- Ontwikkeling en uitvoering door de gemeente
- Grondexploitatie Den Oever Zuid II in Den Oever (bedrijventerrein)
- Grondexploitatie Hoornseweg in Middenmeer (bedrijventerrein)
- Grondexploitatie Industrieweg in Middenmeer (bedrijventerrein)
- Grondexploitatie Robbenplaat in Wieringerwerf (bedrijventerrein)
- Grondexploitatie Dentele in Westerland (woningbouwlocatie)

- Grondexploitatie Lelypark in Wieringerwerf (woningbouwlocatie)
- Ontwikkeling en uitvoering door derden, inbreng gronden door gemeente
- Grondexploitatie Elshof-Zuid in Anna Paulowna (woningbouw)
- Plan De Hoop in Wieringerwaard (woningbouw)
- Ontwikkeling en uitvoering door derden, maar met (financieel) samenwerkingsverband gemeente
- Agriport A7 (bedrijventerrein en datacenters)
- Ontwikkelingen op verkochte gemeentelijke locaties in uitvoering
- Woningbouwontwikkeling voormalige Oude Beurs in Middenmeer (34 woningen)
- Realisatie trouwlocatie bij monumentaal pand 't Raedthuys in Barsingerhorn
- Woningbouw fase 2 en fase 3 't Veld Noord in 't Veld
- Ontwikkelingen op verkochte (of te verkopen) gemeentelijke locaties in voorbereiding
- Bouw van nieuwe brandweerkazerne aan Hoornseweg Middenmeer
- Bouw van nieuwe brandweerkazerne of renovatie huidige kazerne Slootdorp
- Woningbouw voormalige kinderopvang Van Balen Blankenstraat in Anna Paulowna
- Woningbouw achter Heerenweg 128 in Barsingerhorn
- Woningbouw en winkels voormalige Lidl Terpstraat in Wieringerwerf
- Woningbouw voormalige basisschool Meertuin in Slootdorp
- Woningbouw voormalige basisschool De Marske in Hippolytushoef
- Woningbouw vrije bouwgronden in Kreileroord
- Woningbouw voormalige brandweerkazerne in Wieringerwerf
- Woningbouw en nieuw sportcomplex Randweg in Anna Paulowna
- Huidige schoollocaties Triangel, het Baken en de Don Bosco in Wieringerwerf
- Realisatie nieuwe kinderopvang bij voormalige Dukdalf in Wieringerwerf

Momenteel zijn de bestemmingsplanprocedures of bouwvoorbereidingen opgestart, of vindt onderzoek plaats naar de mogelijkheden tot herontwikkeling van bovenstaande locaties.

Financiële positie

In de Nota Grondbeleid is beschreven dat de raad jaarlijks inzicht krijgt in de financiële positie van de gemeentelijke grondexploitaties. Dit gebeurt door het aanbieden van een Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG) welke elk jaar vlak voor de jaarrekening aan de raad wordt aangeboden.

Winstneming

De tussentijdse winstneming op bouwgronden in exploitatie is gebaseerd op de PoC-methode (Percentage of Completion) zoals voorgeschreven in de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019). Bij de lopende grondexploitaties is in 2015 tussentijdse winst genomen bij de grondexploitatie Industrieweg. Het ging om een bedrag van € 366.000. In 2024 is nog een keer een winst genomen (dit keer van € 91.776) en is de totaal genomen winst bij de Industrieweg nu € 457.776. In 2023 is ook tussentijdse winst genomen bij de grondexploitaties Den Oever Zuid II € 81.228 en Hoornseweg € 230.379. Deze bedragen zijn gestort in de reserve Risico Bouwgronden. Daarnaast zijn de grondexploitaties Parklaan in Hippolytushoef en Elshof-Zuid in Anna Paulowna afgerond en afgesloten. Bij beide grondexploitaties ging het om woningbouwontwikkelingen. Bij Parklaan is een winst van € 116.224 genomen en bij Elshof-Zuid was een positief eindresultaat van € 20.322. Deze bedragen zijn tevens gestort in de reserve Risico Bouwgronden.

Risico's

Aan de gemeentelijke grondexploitaties zijn risico's verbonden. Het risico is aanwezig dat resultaten lager uitvallen dan de prognoses. In de grondexploitaties zitten overigens wel enkele procenten onvoorzien afhankelijk van de kostensoorten. Met name looptijdrisico's (het duurt langer voordat opbrengsten worden gerealiseerd waardoor rentekosten op al gedane uitgaven hoger worden dan ingerekend), calculatierisico's (de werkelijke kosten en opbrengsten zullen hoger respectievelijk lager zijn dan de ingerekende kosten en opbrengsten) en afzetrisico's spelen parten in de grondexploitaties. Afhankelijk van de fase waarin een exploitatie zich bevindt, zijn de bovengenoemde risico's groter of kleiner. De risico's nemen af naar mate de uitvoering van de projecten vordert.

De stand van de reserve Risico Bouwgronden per 1 januari 2024 is € 2.572.543. Dit bedrag kan gebruikt worden om de mogelijke negatieve resultaten van de grondexploitaties te dekken.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In de openbare ruimte van Hollands Kroon vinden veel activiteiten plaats zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig zoals riolering, infrastructuur, verlichting, bruggen, openbaar groen en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor het aanzien van onze gemeente en uiteraard voor de benodigde structurele, jaarlijkse lasten. Het integraal beheerplan openbare ruimte 2022-2025 vormt de basis voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Eventuele financiële gevolgen worden in de beleidscyclus meegenomen. De raad kan dan een integrale afweging maken tussen de verschillende programma's en de bijbehorende effecten en doelstellingen.

Trends & ontwikkelingen

- Klimaatadaptatie
- Risico gestuurd beheer en onderhoud op basis van inspecties
- Toename vervangingsinvesteringen t.g.v. einde levensduur

Riolering

De investeringen worden opgenomen in het meerjareninvesteringsplan. Deze wordt periodiek geactualiseerd op basis van:

- Rioolinspecties en beoordelingen;
- Ontwikkelingen die geïnitieerd worden door derden (projectontwikkelaars / woningbouwcorporaties);
- Kwaliteit wegen (werk met werk maken).

Deze ontwikkelingen worden meegenomen bij het opstellen van het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR). In 2022 is het PSWR 2023 – 2028 vastgesteld. In het PSWR zijn, in samenwerking met de regiogemeenten, actuele thema's als klimaat en waterproblemen uitgewerkt. Op basis van de meest actuele kwaliteitsgegevens is in het PSWR een strategisch investeringsprogramma opgenomen en is een kostendekkend riooltarief berekend. Riolvervangingen in de periode 2023 – 2028 zijn opgenomen in de meerjarenplanning.

Openbare verlichting

Zoals beschreven in het IBP en in het beleidsplan openbare verlichting (2016-2025) moeten er tot 2025 ca. 800 lichtmasten en 4.000 armaturen worden vervangen. Bij de vervanging van armaturen worden LED lampen met dimfunctie gemonteerd waardoor het energieverbruik sterk daalt.

Wegen

Het onderhoud aan verharding vindt op hoofdlijnen plaats op het afgesproken kwaliteitsniveau. De verharding wordt regelmatig gecontroleerd op gebreken. Op basis van deze inspecties vindt klein of groot onderhoud plaats. Complete renovatie van verharding komt pas in beeld als de onderliggende riolering moet worden vervangen of wanneer de bestaande verharding echt aan vervanging toe is.

Als gevolg van diverse ontwikkelingen en/of externe projecten is bij een aantal wegen de levensduur verlengende maatregel aan de infrastructuur een aantal jaren uitgesteld. De betreffende wegen worden in de komende jaren weer in goede toestand gebracht.

Verkeersborden

Het onderhoud en beheer van de verkeersborden / verkeerstekens vindt plaats op basis van de technische levensduur. In 2021 hebben we achterstallig onderhoud weggewerkt en sinds dien vervangen we de borden die op basis van leeftijd aan vervanging toe zijn. 1x per 4 jaar worden de borden geïnspecteerd en op basis daarvan wordt er een nieuw vervangingsplan gemaakt.

Openbaar Groen

Het openbaar groen wordt onderhouden volgens het afgesproken kwaliteitsniveau. Bomen worden 1x per 4 jaar gecontroleerd op veiligheid en op basis van de uitkomst wordt, indien nodig, onderhoud gepleegd. Daarnaast worden er jaarlijks ca. 475 bomen geplant.

Water

Het reguliere onderhoud wordt uitgevoerd volgens de eisen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK).

Begraafplaatsen

Het reguliere onderhoud van de begraafplaatsen wordt uitgevoerd volgens het afgesproken kwaliteitsniveau.

Speeltoestellen en terreinmeubilair

Het reguliere onderhoud van de speeltoestellen en terreinmeubilair wordt uitgevoerd om alles te laten voldoen aan de laatste eisen.

Bruggen

Het reguliere onderhoud aan de bruggen vindt plaats op basis van de uitkomsten van een instandhoudingsinspectie.

Werkhaven Den Oever

Voor de werkhaven Den Oever wordt na gereedkomen van het project aanpassing Oostkade een beheerplan opgesteld. Voor de Oude Zeug wordt een plan opgezet om de haven te revitaliseren. Het beheer en (klein) onderhoud van de vier recreatiehavens (Kolhorn, Middenmeer, De Rijd, Haukeshaven) is ondergebracht bij derden.

MJOP

In 2023 wordt het Meerjaren-onderhoudsplan verder uitgevoerd, nadat hier in 2020 een start mee gemaakt is. Daarnaast is in 2023 gestart met het energieneutraal maken van 15 gemeentelijke gebouwen in beheer. Dit project loopt tot en met 2031 conform raadsbesluit.

Onderdeel	Vastgestelde beleidskaders	Vastgesteld kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen	Financiële gevolgen conform plannen / investeringen Bedrag x 1.000	Lasten t.l.v. exploitatie Bedrag x 1.000	Achterstallig onderhoud	Zijn er voorzieningen of reserves voor achterstallig onderhoud?
Riolering	Gemeentelijk Riolering Plan (GRP) 2018- 2022. Het GRP is opgesteld met de Noordkop gemeenten en vastgesteld voor de periode 2018-2022.	GRP, Riool moet voldoen aan de doelen die in het GRP staan vermeld.	Het GRP is uitgewerkt op strategisch niveau. Voor meerjarenplanning is een operationeel Plan tot 2022 vastgesteld.	3.500	114	Nee, slechte riolen zijn en worden in de meerjarenplanning opgenomen.	n.v.t.
Openbare verlichting	IBP/beheerplan OV 2015-2025	IBP/beheerplan OV 2015-2025	IBP/beheerplan OV 2015-2025	170	14		Nee
Infrastructuur	IBP	IBP	IBP/MJP 5 jaar	9.250	490	Uitgesteld onderhoud van bepaalde wegen in verband met toekomstige / lopende projecten	Nee, het onderhoud wordt mede door middel van investeringsprojecten uitgevoerd. De

Onderdeel	Vastgestelde beleidskaders	Vastgesteld kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen	Financiële gevolgen conform plannen / investeringen Bedrag x 1.000	Lasten t.l.v. exploitatie Bedrag x 1.000	Achterstallig onderhoud	Zijn er voorzieningen of reserves voor achterstallig onderhoud?
							kapitaallasten worden opgenomen in de meerjarenbegroting
Groen	IBP	IBP	IBP	NVT	3.688	Onveilige situaties worden direct opgepakt.	Nee
Water	IBP/ Baggerplan	IBP/ Bagger	IBP/ Baggerplan	450	47	Ja, betreft planningsachterstand wat de komende jaren worden ingehaald.	Nee
Spelen en terreinmeubilair	IBP	IBP	IBP	100	7	Ja, betreft planningsachterstand wat in	Nee

Onderdeel	Vastgestelde beleidskaders	Vastgesteld kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen	Financiële gevolgen conform plannen / investeringen Bedrag x 1.000	Lasten t.l.v. exploitatie Bedrag x 1.000	Achterstallig onderhoud	Zijn er voorzieningen of reserves voor achterstallig onderhoud?
						komende jaren wordt ingehaald	
Civiel-technische Kunstwerken	IBP	IBP	IBP/MJP 2022	1.600	71	Nee	Nee
Begraafplaatsen	IBP	IBP	IBP	NVT	423	Nee	Nee
Gebouwen	IBP/ accommodatiebeleid	IBP	IBP	1.750	635	Ja, betreft planningsachterstand wat in komende jaren wordt ingehaald.	Nee
Havens	IBP	IBP	IBP	0	91	Ja	Nee

Paragraaf Wet open overheid

Hierbij treft u aan een paragraaf met betrekking tot openbaarheid van overheidsinformatie. Meer transparantie en actieve openbaarmaking van overheidsinformatie. Deze wordt door de Wet open overheid (hierna: Woo) voorgeschreven. De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden en vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). In artikel 3.5 (openbaarheidsparagraaf) van de Woo wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. De Woo regelt welke overheidsinformatie openbaar is en hoe iemand die kan aanvragen. Door de Woo moet duidelijker worden wat de overheid doet en waarom. Overheidsinformatie is openbaar, behalve als er een reden is waarom dat niet kan. De wet beoogt overheden transparanter te maken door overheidsinformatie beter vindbaar en digitaal toegankelijker te maken, en daarmee het vertrouwen van onze inwoners te bevorderen

De Woo omvat:

- Actieve openbaarmaking;
- Passieve openbaarmaking;
- Verbetering van de informatiehuishouding

We gaan de komende jaren verder met het implementeren van de Wet open overheid (Woo). Voor de implementatie van de Woo geldt een gefaseerde inwerkingtreding. Voor het openbaar maken van informatie geldt een termijn van 5 jaar en om de informatiehuishouding op orde te krijgen hebben we een termijn van 8 jaar (vanaf mei 2022). Om dit te kunnen bereiken zijn/gaan we aan de slag met de volgende punten:

- Volledig voldoen aan actieve openbaarmaking van 17 informatie categorieën;
- De informatie huishouding op orde brengen;
- Afhandeling van passieve (op verzoek) Woo-verzoeken verder op orde brengen;
- Training en ondersteuning van medewerkers, college en raad i.h.k.v. de Woo;
- Openbaarheidsparagraaf in de P&C cyclus opnemen en een of meerdere Woo-contactfunctionarissen aanwijzen.

Actieve openbaarmaking

De wet verplicht ons om op termijn verschillende informatie categorieën (17) uit eigen beweging openbaar te maken (actieve openbaarmakingsplicht). Actieve openbaarmaking is meer dan het online publiceren van de informatie uit de 17 categorieën. Actieve openbaarmaking richt zich in het bijzonder op het 'hoe' achter actieve openbaarmaking: de techniek en processen. De gemeente Hollands Kroon is begonnen met de eerste informatie categorieën, te weten:

1. Bereikbaarheidsgegevens van het bestuursorgaan en wijze waarop een verzoek om informatie kan worden ingediend;
2. Vergaderstukken van het bestuursorgaan;
3. Woo-verzoeken en
4. Convenanten.

De komende periode gaan we hiermee verder. Vervolgens zullen wij gefaseerd, per categorie, documenten actief openbaar maken, voor zover deze niet reeds openbaar worden gemaakt. Voor de eerste informatiecategorieën gaan we uit van de wettelijke verplichting tot openbaarmaking per 1 november 2024 voor de volgende vijf informatiecategorieën:

(1a) Wetten en algemeen verbindende voorschriften

(1b) Overige besluiten van algemene strekking

(1d) Organisatie en werkwijze

(1e) Bereikbaarheidsgegevens

(2b) Vergaderstukken Staten-Generaal.

Passieve openbaarmaking

Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt en dat alleen in uitzonderingsgevallen een bijzonder belang vóór openbaarmaking kan gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is. Een anonimiseringsstool is reeds aangeschaft om het proces efficiënter te laten verlopen. Het optimaliseren van het Woo-proces zal de snelheid van de afhandeling van de Woo-verzoeken ten goede komen.

Een aanzienlijke toename in het aantal Woo verzoeken is zichtbaar. Waar het in 2023 nog een totaal van 33 verzoeken betrof. Laat 2024 op 17 september 2024 een aantal van 49 Woo-verzoeken zien. Van de 33 Woo verzoeken in 2023, zijn er 7 verzoeken omgezet naar een informatieverzoek. Dit betekent dat de stukken niet voor een ieder openbaar gemaakt worden. In 2024 zijn van de in totaal 49 Woo verzoeken, 6 omgezet naar een informatieverzoek. In 2024 zijn er 20 Woo verzoeken afgehandeld, 3 van deze dossiers waren nog afkomstig uit 2023.

De Woo is een wet in ontwikkeling. We verwachten dat de wetgeving in de komende jaren wordt uitgebreid. De Woo-coördinator/Woo jurist wordt op dit moment bijgestaan door een inhuur Woo jurist en een junior Woo-coördinator/junior Woo jurist met een tijdelijke overeenkomst. Hierdoor is het mogelijk om de huidige voorraad, helaas niet altijd binnen de daarvoor gestelde termijn, te behandelen. Het huidige aantal (inhuur/tijdelijke) fte's is het minimum dat blijvend nodig zal zijn om behandeling van de Woo verzoeken en verder implementatie van de Woo wetgeving goed en zorgvuldig te laten verlopen. Om onze medewerkers goed mee te kunnen nemen is scholing voor onze medewerkers, maar ook voor Woo coördinator/Woo jurist onderdeel van zorgvuldige behandeling van Woo verzoeken en implementatie van de Woo binnen de organisatie.

Verbetering informatiehuishouden

Veel informatie van de gemeente komt voort uit haar werkprocessen. Hierbij kan gedacht worden aan een aanvraag om vergunning, of het verlenen van een vergunning, dan wel het afsluiten van een overeenkomst met een externe partij. De uitdaging is om digitale informatie vindbaar, uitwisselbaar, te ontsluiten en te archiveren. Aan deze uitdaging wordt in 2025 verder gewerkt.

Regionale samenwerking

Net als in 2024 zullen de Noordkop gemeenten samen optrekken in de Woo-vraagstukken die op ons afkomen.

Paragraaf Verbonden partijen

Definitie verbonden partij

Deze paragraaf geeft een samenvatting van de verbonden partijen, de visie en het beleid over deze verbonden partijen. Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijke en een financieel belang heeft. De gemeente heeft een bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. De gemeente heeft een financieel belang als de middelen die ze ter beschikking stelt, verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Als de gemeente alleen een bestuurlijk of alleen een financieel belang heeft, is in principe geen sprake van een verbonden partij. Als een gemeentelijke taak wordt uitgevoerd door een verbonden partij, dan blijft de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van de doelstellingen van de programma's.

Beleidskaders

De gemeente Hollands Kroon heeft geen visie vastgesteld op basis waarvan er een afweging wordt gemaakt of er wel of niet gebruikt gemaakt gaat worden van een verbonden partij. Wanneer dit zich voordoet wordt er per situatie onderzocht of het gewenst is en zo nodig wordt dit voorgelegd aan de raad ter besluitvorming. Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening (op basis van artikel 212 Gemeentewet) worden beheersmatige aspecten in paragrafen van de begroting behandeld. Een onderdeel hiervan is de paragraaf Verbonden partijen. De huidige financiële verordening bevat geen bepalingen over de verbonden partijen.

Het bestuurlijke en financiële risico van verbonden partijen

De risico's, die kleven aan een verbonden partij, zijn onder te verdelen in bestuurlijke en financiële risico's. Het bestuurlijke risico bestaat uit het verder op afstand staan van de gemeente door de overdracht van de taken aan de verbonden partij en de 'dubbele petten rol' van de gemeentelijke vertegenwoordiger in het bestuur van een verbonden partij. Door het op afstand staan van de gemeente zijn de informatievoorziening en de beïnvloedingsmogelijkheden voor het gemeentebestuur minder vanzelfsprekend dan bij de eigen gemeentelijke organisatie. De gemeente moet dus meer moeite doen om zijn rol als klant/opdrachtgever waar te maken. Tegelijkertijd is zij als bestuurder/eigenaar wel medeverantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de verbonden partij. Een gemeenschappelijke regeling, waarbij de gemeente alleen in het Algemeen Bestuur is vertegenwoordigd en niet in het Dagelijks Bestuur, zet de gemeenschappelijke regeling dus meer op afstand. De directe bestuurlijke invloed vermindert. De maximale participatie in het bestuur van zo'n verbonden partij

maakt die afstand kleiner. Die bestuurlijke bemoeienis heeft ook een keerzijde. Namelijk als de belangen van de verbonden partij niet overeenkomen met de belangen van de gemeente. Het bestuurslid wordt geacht zowel de belangen van de verbonden partij als de belangen van de gemeente die hij vertegenwoordigt te behartigen (de dubbele pet). Dat kan de bestuurder in een moeilijke situatie brengen. Integriteit en transparantie binnen de bestuurlijke rollen en verantwoordelijkheden zijn dan ook van groot belang.

De gemeente stelt financiële middelen ter beschikking aan verbonden partijen om de overeengekomen maatschappelijke taken voor de deelnemers uit te voeren. Als die taak niet naar behoren wordt uitgevoerd, dan heeft de gemeente (een deel van) haar middelen ondoelmatig uitgegeven. Als het gaat om gemeenschappelijke regelingen staat de gemeente samen met de andere deelnemers garant voor eventuele tekorten. Bij vennootschappen draagt de gemeente het risico over het geïnvesteerde kapitaal en het mislopen van eventuele dividendopbrengsten. Een deelneming die ophoudt te bestaan, resulteert in een eenmalige afboeking van de restant boekwaarde van die deelneming ten laste van de algemene reserve. Omdat de gemeente haar deelnemingen op grond van het BBV moet waarderen tegen verkrijgingsprijs, is de boekwaarde van bijvoorbeeld de aandelen veel lager dan de actuele waarde. Het echte risico zit hem dan ook niet zo zeer in de eenmalige afwaardering van de boekwaarde, maar veel meer in het mislopen van de dividendopbrengsten. Zeker als met deze dividendopbrengsten structureel rekening wordt gehouden in de exploitatie van de begroting. Een structureel lagere of zelfs wegvallende dividendopbrengst leidt dan tot een structureel tekort in de begroting.

Stuur- en beheerinstrumenten

In 2013 heeft de raad de Nota verbonden partijen vastgesteld. Hierin staan de kaders over de wijze waarop we als bestuur grip houden op onze verbonden partijen. Deze uitgangspunten zijn daarmee een noodzakelijk onderdeel van het stuur- en beheerinstrumentarium van de gemeente. In deze nota is onder meer aan de orde:

- Het besliskader;
- De rolverdeling raad/college;
- Beheer en toezicht;
- Risico's en risicomanagement.

Financiële bijdrage aan de verbonden partijen

Hieronder is een overzicht opgenomen van de belangrijkste financiële bijdragen aan de verschillende verbonden partijen. In totaal verstrekken wij ruim 14 miljoen euro aan verbonden partijen. Hiervan gaat het overgrote deel naar de Veiligheidsregio NHN, de GR Gesubsidieerde Arbeid (Pro bedrijven) en de GGD Hollands Noorden.

Bedragen * 1.000					
Naam	Bijdrage 2025	Bijdrage 2024	Bijdrage 2023	Bijdrage 2022	Programma
GR Gesubsidieerde Arbeid	4.631	4.287	4.215	4.002	Vitaliteit
GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	3.997	3.580	3.878	3.645	Leefbaarheid
GR GGD Hollands Noorden	3.470	3.202	2.890	2.849	Vitaliteit
GR Omgevingsdienst NHN	2.124	2.044	1.747	1.733	Leefbaarheid
GR Regionaal Archief Alkmaar	274	263	232	226	Dienstverlening
Totaal	14.496	13.376	12.962	12.455	

1.	Verbonden Partij	GR Gesubsidieerde Arbeid gevestigd in Schagen
	Website	https://www.grga.nl/

	Bestuurlijk belang	Deelnemers zijn de gemeenten Hollands Kroon, Den Helder en Schagen. Hollands Kroon is in het Dagelijks - en Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de wethouder Sociaal Domein.
	Openbaar belang	Goede uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) en de Participatievoorziening beschut werk.
	Financieel belang	Op basis van de begroting 2025 van GRGA geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 4.631.000. Het verwachte begrotingssaldo 2025 bedraagt €0.
	Doelstelling	De GRGA is een samenwerking van de 3 gemeenten ter uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening, de regeling Beschut Werk en de voorziening Duurzaam aan het werk met Loonkostensubsidie.
	Beleidsvoornemens, veranderingen	De begroting 2025 kenmerkt zich door de volgende speerpunten: <ul style="list-style-type: none"> - realisatie van banen van de voormalige doelgroep Wsw, waaronder ook realisatie van banen via de regeling Begeleid Werken; - het mogelijk maken van banen voor mensen in de regeling Beschut werk; - het realiseren van uitstroom naar activiteiten en banen bij reguliere werkgevers; - het realiseren van banen door de regeling Duurzaam aan het werk met Loonkostensubsidie (LKS).
	Risico's	De risico's die samenhangen met de uitvoering van de regelingen zijn laag. Het belangrijkste begrotingsrisico voor de deelnemende gemeenten treedt op als de stijging van loonkosten hoger uitkomt dan vooraf begroot. De maatschappelijke en financiële situatie in de wereld laten zich minder goed voorspellen. Bij het opstellen van de begroting hebben we te maken met een grotere mate van onzekerheid. Dit geldt met name voor de financiële vooruitzichten. Bij het opstellen van begroting zijn Cao-ontwikkelingen nog onduidelijk. Omdat onze begroting voor 97,5% bestaat uit loonkosten zullen nieuwe Cao-afspraken grote gevolgen hebben voor onze exploitatie. In deze begroting zijn we uitgegaan van de Cao's Wsw en Samen aan de slag per 30 september 2023, de richtlijnen van de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR) en de herziene indexatiecijfers van de Regietafel van 8 oktober 2023.

2.	Verbonden Partij	GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord gevestigd in Alkmaar																	
	Website	https://www.vrnhn.nl																	
	Bestuurlijk belang	In deze GR nemen 16 gemeenten in Noord-Holland Noord deel. Hollands Kroon is door de burgemeester vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur. Elk lid legt binnen haar of zijn gemeenteraad verantwoording af over het door de veiligheidsregio gevoerde beleid.																	
	Openbaar belang	De veiligheidsregio voert namens zestien gemeenten taken uit op het gebied van brandweer, ambulancezorg, risico- en crisisbeheersing, de meldkamer het Zorg- en Veiligheidshuis, bedrijfsvoering en geneeskundige hulpverlening bij crisissen en rampen.																	
	Financieel belang	<p>Bedragen * € 1.000</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Verwachte bijdrage 2025</th> <th>Verwacht resultaat 2025</th> <th>Verwacht eigen vermogen 01-01-2025</th> <th>Verwacht eigen vermogen 31-12-2025</th> <th>Verwacht vreemd vermogen 01-01-2025</th> <th>Verwacht vreemd vermogen 31-12-2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>3.997</td> <td>161</td> <td>5.683</td> <td>6.011</td> <td>56.237</td> <td>58.255</td> </tr> </tbody> </table> <p>Op basis van de begroting 2025 van GRNHN geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 3.996.601. Het verwachte begrotingssaldo 2025 bedraagt € 160.734.</p>						Verwachte bijdrage 2025	Verwacht resultaat 2025	Verwacht eigen vermogen 01-01-2025	Verwacht eigen vermogen 31-12-2025	Verwacht vreemd vermogen 01-01-2025	Verwacht vreemd vermogen 31-12-2025	3.997	161	5.683	6.011	56.237	58.255
Verwachte bijdrage 2025	Verwacht resultaat 2025	Verwacht eigen vermogen 01-01-2025	Verwacht eigen vermogen 31-12-2025	Verwacht vreemd vermogen 01-01-2025	Verwacht vreemd vermogen 31-12-2025														
3.997	161	5.683	6.011	56.237	58.255														
	Doelstelling	Hoofddoelstelling is het verkleinen van risico's en beperken van leed en schade bij incidenten. Het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, voor de veiligheid van de bevolking.																	

	Beleidsvoornemens, veranderingen	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord staat voor het verkleinen van risico's en het beperken van leed en (gezondheids-)schade bij incidenten. Dit wordt gedaan door het bieden van adequate hulp en intensief samenwerken met andere partijen die betrokken zijn bij veiligheid en hulpverlening. Inwoners en bedrijven worden gestimuleerd tot zelfredzaamheid en het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Belangrijke thema's zijn Zorg en Veiligheid, Veilig Leven, Brandweer 360, omgevingswet en oriëntatie op nieuwe crisistypen (cyber, klimaat, extreem geweld).
	Risico's	<p>In samenwerking met de betrokken gemeenten is een regionaal risicoprofiel opgesteld. De grootste zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitval vitale voorzieningen • Extreem geweld • Extreem weer • Verstoring zorgcontinuïteit • Brand • Overstroming <p>Op basis van de uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen is een beperkte algemene reserve toegestaan. Als richtlijn geldt maximaal 2,5% van de exploitatielasten. Dit komt op basis van de jaarstukken 2023 neer op een bedrag van € 2.838.000. Feitelijk vormen de 16 deelnemende gemeenten de weerstandscapaciteit.</p>

3.	Verbonden Partij	GR GGD Hollands Noorden gevestigd in Alkmaar
	Website	https://www.ggdhollandsnoorden.nl
	Bestuurlijk belang	In deze gemeenschappelijke regeling participeren 16 gemeenten in Noord-Holland. Hollands Kroon is in het Dagelijks en Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de wethouder Sociaal Domein.

	Openbaar belang	Beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van alle inwoners in de regio. De taken van de GGD zijn divers en vastgelegd in verschillende wetten.																	
	Financieel belang	<p>Bedragen * € 1.000</p> <table border="1" data-bbox="560 384 2029 643"> <thead> <tr> <th data-bbox="560 384 799 560">Verwachte bijdrage 2025</th> <th data-bbox="799 384 1030 560">Verwacht resultaat 2025</th> <th data-bbox="1030 384 1276 560">Verwacht eigen vermogen 01-01-2025</th> <th data-bbox="1276 384 1518 560">Verwacht eigen vermogen 31-12-2025</th> <th data-bbox="1518 384 1774 560">Verwacht vreemd vermogen 01-01-2025</th> <th data-bbox="1774 384 2029 560">Verwacht vreemd vermogen 31-12-2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="560 560 799 643">3.470</td> <td data-bbox="799 560 1030 643">180</td> <td data-bbox="1030 560 1276 643">2.152</td> <td data-bbox="1276 560 1518 643">2.387</td> <td data-bbox="1518 560 1774 643">23.835</td> <td data-bbox="1774 560 2029 643">23.835</td> </tr> </tbody> </table> <p>Op basis van de begroting 2025 van GR GGD HN geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 3.470.000,-. Het begrotingssaldo 2025 bedraagt € 180.000, -.</p>						Verwachte bijdrage 2025	Verwacht resultaat 2025	Verwacht eigen vermogen 01-01-2025	Verwacht eigen vermogen 31-12-2025	Verwacht vreemd vermogen 01-01-2025	Verwacht vreemd vermogen 31-12-2025	3.470	180	2.152	2.387	23.835	23.835
Verwachte bijdrage 2025	Verwacht resultaat 2025	Verwacht eigen vermogen 01-01-2025	Verwacht eigen vermogen 31-12-2025	Verwacht vreemd vermogen 01-01-2025	Verwacht vreemd vermogen 31-12-2025														
3.470	180	2.152	2.387	23.835	23.835														
	Doelstelling	Doel van de samenwerking is het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, voor de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied. De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord-Holland Noord. De GGD bevordert individueel en collectief gezond gedrag en is samen met andere spelers in de gezondheidszorg een partner in het preventief beleid van de gemeenten.																	
	Beleidsvoornemens, veranderingen	<p>De GGD stelt de volgende speerpunten voor welke zijn vertaald in overeenkomstige focuslijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gezond opgroeien • Meedoen naar vermogen • Gezonde leefomgeving • Gezond ouder worden. 																	
	Risico's	In de begroting van de GGD worden een aantal risico's benoemd. De grootste zijn:																	

	<ul style="list-style-type: none"> • Verbetering basispakket JGZ • Ziekteverzuim JGZ • Hogere instroom Veilig Thuis • Informatiebeveiliging en privacybescherming • Compensatie CAO-gebonden loonstijgingen vanuit CAO SGO 2023 • Kostenstijgingen • Medische arrestantenzorg • Reizigersadvisering <p>Bij GGD HN wordt de beschikbare weerstandscapaciteit gevormd door de algemene reserve. De algemene reserve is ultimo 2025 begroot op € 1.188.000 en groot genoeg om alle begrotingsrisico's in 2025 op te vangen.</p>
--	--

4.	Verbonden Partij	GR Omgevingsdienst Noord-Holland Noord gevestigd in Hoorn
	Website	https://www.odnhn.nl/
	Bestuurlijk belang	In deze gemeenschappelijke regeling participeren 17 partijen (16 gemeenten en de provincie Noord-Holland). Hollands Kroon is in het Dagelijks en Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de wethouder Openbare Ruimte.
	Openbaar belang	De OD NHN draagt bij aan het schoon, veilig, gezond en duurzaam wonen, werken en recreëren in de fysieke leefomgeving van de regio Noord-Holland Noord.
	Financieel belang	Bedragen * € 1.000

		Verwachte bijdrage 2025	Verwacht resultaat 2025	Verwacht eigen vermogen 01-01-2025	Verwacht eigen vermogen 31-12-2025	Verwacht vreemd vermogen 01-01-2025	Verwacht vreemd vermogen 31-12-2025
		2.124	0	2.446	2.446	5.421	5.421
		Op basis van de begroting 2025 van GR Omgevingsdienst NHN geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 2.124.000. Het begrotingssaldo 2025 bedraagt € 0.					
	Doelstelling	De OD NHN heeft als doel de huidige en toekomstige leef- en werkomgeving van inwoners in Noord-Holland Noord schoner, duurzamer en veiliger te maken.					
	Beleidsvoornemens, veranderingen	<p>Ook in 2025 is de OD NHN de gezaghebbende leefomgevingsautoriteit, waarbij de focus vooral ligt op complexe milieu-, duurzaamheids- en natuurtaken, het bevorderen van veiligheid in de regio, incidentpreventie en het bieden van meerwaarde voor de eigenaren vanuit bundeling van specialistische kennis. Ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet.</p> <p>De OD NHN is een onafhankelijke partner die op inspirerende wijze mensen en kennis verbindt om maatschappelijke ambities in de fysieke leefomgeving te realiseren.</p> <p>De OD NHN werkt, naast de landelijke vakberaden, op diverse onderwerpen samen met de andere drie omgevingsdiensten die werkzaam zijn in Noord-Holland. We doen dit op de thema's: VTH strategie, data gedreven uitvoering, milieucriminaliteit (gezamenlijk overleg met de officier van justitie), ketentoezicht asbest en bodem.</p> <p>De OD NHN wil ook in haar eigen bedrijfsvoering in toenemende mate voorbeeldgedrag laten zien als het gaat om de maatschappelijke opgaven op het gebied van energie, duurzaamheid en klimaat. Hierbij gaat de verdere invulling van het hybride werken ook een belangrijke rol spelen.</p>					

	Risico's	<p>In de begroting van de Omgevingsdienst worden een aantal risico's benoemd. De grootste zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Datalek van geregistreerde gegevens • Claims • Aanbestedingsrisico's • Projecten ten laste van het rekeningresultaat. <p>Op dit moment is er onvoldoende dekking voor de benodigde weerstandscapaciteit. De deelnemende gemeenten staan garant dat de OD NHN over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen tegenover derden te kunnen voldoen.</p>
--	----------	--

5.	Verbonden Partij	GR Regionaal Archief Alkmaar																
	Website	https://www.regionaalarchiefalkmaar.nl/																
	Bestuurlijk belang	In deze gemeenschappelijke regeling participeren 9 gemeenten in Noord-Holland. Hollands Kroon is in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester.																
	Openbaar belang	De collectie behoudt zijn waarde als bron van bewijs voor democratische controle en onderzoek. Daarin ligt het bestaansrecht en de toegevoegde waarde van een archiefinstelling ten opzichte van andere informatiedienstverleners en dit is de kern van de wettelijke taak van het Regionaal Archief.																
	Financieel belang	<p>Bedragen * € 1.000</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Verwachte bijdrage 2025</th> <th>Verwacht resultaat 2025</th> <th>Verwacht eigen vermogen 01-01-2025</th> <th>Verwacht eigen vermogen 31-12-2025</th> <th>Verwacht vreemd vermogen 01-01-2025</th> <th>Verwacht vreemd vermogen 31-12-2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>					Verwachte bijdrage 2025	Verwacht resultaat 2025	Verwacht eigen vermogen 01-01-2025	Verwacht eigen vermogen 31-12-2025	Verwacht vreemd vermogen 01-01-2025	Verwacht vreemd vermogen 31-12-2025						
Verwachte bijdrage 2025	Verwacht resultaat 2025	Verwacht eigen vermogen 01-01-2025	Verwacht eigen vermogen 31-12-2025	Verwacht vreemd vermogen 01-01-2025	Verwacht vreemd vermogen 31-12-2025													

		274	0	355	355	1.071	1.071
		Op basis van de begroting 2025 van de GR Regionaal Archief geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 274.023. Het begrotingssaldo 2025 bedraagt €0.					
	Doelstelling	Het RHCA voert voor de aangesloten gemeenten de wettelijke taken uit zoals beschreven in de Archiefwet 1995: Toezicht op de nog niet overgebrachte archieven (inspectie), de wettelijke adviestaak, het toezien op en begeleiden van het overdragen van archieven, het behoud en beheer van de in de archiefbewaarpplaats bewaarde archieven en het beschikbaar stellen van deze archieven zodat iedereen deze archieven kan raadplegen.					
	Beleidsvoornemens, veranderingen	De belangrijkste tactische doelstelling is dat de integriteit, authenticiteit, bruikbaarheid en representativiteit van de collectie tot in lengte van jaren gegarandeerd moeten zijn. De collectie van het Regionaal Archief is een publiek goed. Iedereen moet daar zijn voordeel mee kunnen doen. Van de bestuurders en ambtenaren tot de inwoners. Van onderzoekers tot ontwikkelaars van digitale datatoepassingen.					
	Risico's	<p>In de begroting worden een aantal risico's benoemd. De grootste zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minder opbrengsten depotgebruik derden • Hogere energiekosten <p>De weerstandscapaciteit is op dit moment hoog genoeg om de risico's te dekken.</p>					

Naast de hierboven genoemde verbonden partijen zijn er nog een aantal andere privaatrechtelijke deelnemingen. Deze zijn:

Bank Nederlandse Gemeenten

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang. De gemeente Hollands Kroon heeft een financieel belang bestaande uit een aandelenpakket en bestuurlijk belang via stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Hollands Kroon wordt in aandeelhoudersvergaderingen

vertegenwoordigd door de wethouder Economische Zaken. Het eigen vermogen per 31-12-2023 is € 4,7 miljoen, het vreemd vermogen per 31-12-2023 is € 110,8 miljoen. Het nettoresultaat is € 254 miljoen.

Netwerkbedrijf Alliander NV

De gemeente Hollands Kroon heeft aandelen in het netwerkbedrijf Alliander NV. Hollands Kroon wordt in de aandeelhoudersvergaderingen vertegenwoordigd door de wethouder Openbare Ruimte. Het eigen vermogen conform jaarrekening 2023 is € 4,7 miljoen en het vreemd vermogen is € 6,9 miljoen. Het nettoresultaat is € 267.000.

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

Deze vennootschap heeft als doel het behouden en stimuleren van de groei van het bedrijfsleven in de noordelijke regio van Noord-Holland en het begeleiden van bedrijven bij verplaatsing of uitbreiding en het aantrekken van nieuwe bedrijven in deze regio. De gemeente Hollands Kroon heeft als aandeelhouder zeggenschap via stemrecht op de aandelen en wordt vertegenwoordigd door de wethouder Economische Zaken. Het eigen vermogen per 31-12-2023 is € 1,2 miljoen en het vreemde vermogen per 31-12-2023 is € 3,6 miljoen. Het nettoresultaat is - € 75.546.

NV Huisvuilcentrale Noord-Holland

Hollands Kroon is aandeelhouder van de NV Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC) en staat garant voor de betaling van rente en aflossing van de leningen. De gemeente ontvangt hiervoor jaarlijks een garantstellingsvergoeding. De Huisvuilcentrale beoogt het voeren van milieuverantwoord afvalbeheer voor aandeelhoudende gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden in Noord-Holland Noord en Flevoland. De gemeente Hollands Kroon wordt in de aandeelhoudersvergadering vertegenwoordigd door de wethouder Openbare Ruimte. Het eigen vermogen conform jaarrekening 2023 is € 234 miljoen. Het vreemd vermogen bedraagt € 928 miljoen. Het nettoresultaat is € 35 miljoen.

Vereniging van Waddenzeegemeenten

De vereniging bestaat uit de (12) aan de Waddenzee kust gelegen gemeenten in de provincies Groningen, Friesland en Noord-Holland. De vereniging heeft de volgende doelen en taken:

- komen tot een samenhangend gemeentelijk beleid voor het Waddenzeegebied;
- coördinatie gemeentelijk Waddenzeebeleid;

- adviseren gemeenten over regelgeving, bestuur en beheer Waddenzeegebied;
- namens gemeenten vertegenwoordiging in diverse bestuurlijke en ambtelijke overleggen;
- onderhouden contacten met belanghebbende instanties;
- uitvoeren gezamenlijke projecten.

Het aandeel van de gemeenten in de kosten is gebaseerd op het aantal hectares buitenwater en het aantal inwoners per gemeente. De vereniging heeft een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Elke gemeente heeft 2 leden in het Algemeen Bestuur, 1 lid namens het college en 1 lid namens de raad. De wethouder Economie en Brede Welvaart is lid van het dagelijks bestuur.

Coöperatie parkmanagement Wieringermeer (CPW) U.A.

Op het Bedrijventerrein Robbenplaat is parkmanagement van toepassing. Parkmanagement is het middel om het beheer en de exploitatie doelmatig, flexibel en efficiënt uit te voeren in een organisatiestructuur waarin bedrijven met elkaar en met de gemeente samenwerken. In het CPW-bestuur zitten twee afgevaardigden van het bedrijfsleven (gevestigd op Robbenplaat) en namens de gemeente de wethouder Economie en Brede Welvaart. De gemeente betaalt de coöperatie jaarlijks een door de gemeente vast te stellen bedrag, dat is gerelateerd aan het beheer en onderhoud voor openbare voorzieningen. Het kwaliteitsniveau van de openbare voorzieningen wordt daarmee een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.

P10 - samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten

De P10 is een netwerkorganisatie van 31 plattelandsgemeenten. Veel problematiek is niet uniek aan één gemeente en plattelandsgemeenten kennen vaak dezelfde problemen. Om dit gezamenlijk aan te kunnen pakken is de P10 in het leven geroepen. Het voeren van lobby, het uitzetten van pilots en veel andere initiatieven worden ontplooid. Hollands Kroon is een van de grootste spelers in de P10, zowel als het gaat om oppervlakte als om inzet. De wethouder Economie en Brede Welvaart is lid van het dagelijks bestuur en trekt de programmalijn Leefbaar Platteland. De burgemeester is voorzitter van de werkgroep Agrarische Sector binnen de programmalijn Leefbaar Platteland en lid van het dagelijks bestuur.

Paragraaf Duurzaamheid

De gemeente zet zich in om te zorgen dat Hollands Kroon ook in de toekomst een fijn gebied is om te wonen en werken. Dat doen we door minstens te voldoen aan nationale en internationale klimaatafspraken. Zo helpen we inwoners, bedrijven en organisaties om energie te besparen. En we kijken welke energievormen in de plaats kunnen komen van aardgas en andere fossiele brandstoffen, zoals zonne- en windenergie, waterstof en energie uit oppervlaktewater of de bodem. Daarbij letten we erop dat de overlast voor de omgeving beperkt blijft en hoe omwonenden kunnen meeprofiteren van duurzame bronnen. We proberen de gevolgen van zwaardere buien en langere perioden van droogte te beperken (klimaatadaptatie). Daarom richten we straten en het groen klimaatbewust in. We streven naar een gezonde soortenrijkdom van planten en dieren (biodiversiteit). Ook proberen we te voorkomen dat we steeds weer nieuwe grondstoffen moeten gebruiken (circulaire economie). We werken aan toegankelijk groen vervoer, duurzame landbouw en groene bermen. Natuurlijk geven we zelf het goede voorbeeld.

Samengevat: we willen dat duurzaam normaal wordt. Dat vraagt om veranderingen en dat kan ongemakkelijk voelen. Maar uiteindelijk is het vaak goed nieuws. Je huis isoleren is even gedoe, maar je wordt beloond met een veel lagere energierekening. Een versteend plein dat verandert in een groene oase met bloeiende planten en bomen ziet er mooi uit. Dat soort aanpassingen houden je huis in een hete zomer nog koeler ook. Investeren in duurzaamheid past bij ons streven naar brede welvaart. Daarbij gaat het niet alleen om de economie, maar ook om de kwaliteit van de leefomgeving, om de gezondheid van inwoners en toekomstbestendige dorpen. De omschakeling kunnen we als gemeente niet alleen maken, daar hebben we iedereen bij nodig. En dus nodigen we iedereen uit om met ons mee te denken bij het maken van plannen en het voorbereiden en uitvoeren van projecten.

Financiële begroting

Begroting per programma op clusterniveau; bedragen x € 1.000

Bedrijvigheid uitgaven				
	2025	2026	2027	2028
(Lucht) Havens	1.051	977	986	986
Economische Ontwikkeling	2.239	2.047	2.062	2.062
Toerisme	459	409	309	309
Saldo voor Bestemming	3.749	3.433	3.357	3.357
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	308	308	308	308
Saldo na Bestemming	4.057	3.741	3.665	3.665

Bedrijvigheid inkomsten				
	2025	2026	2027	2028
(Lucht) Havens	-319	-319	-319	-319
Economische Ontwikkeling	-759	-769	-769	-769
Toerisme	-338	-378	-378	-378
Saldo voor Bestemming	-1.416	-1.466	-1.466	-1.466
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	-487	-710	-710	-710
Saldo na Bestemming	-1.903	-2.176	-2.176	-2.176

Bedrijvigheid Saldo				
	2025	2026	2027	2028
Uitgaven	4.057	3.741	3.665	3.665
Inkomsten	-1.903	-2.176	-2.176	-2.176
Saldo	2.154	1.565	1.488	1.488

Dienstverlening uitgaven				
	2025	2026	2027	2028
Bestuur	2.643	2.603	2.603	2.603
Financiering	973	946	862	862
Leges & Heffingen	990	990	990	990
Organisatie	25.977	25.308	25.133	25.065
Overig	2.199	1.490	-1.251	-1.968
Saldo voor Bestemming	32.781	31.337	28.338	27.553
Mutatie Reserve Dienstverlening	6.611	-1.733	184	797
Saldo na Bestemming	39.392	29.603	28.522	28.350

Dienstverlening inkomsten				
	2025	2026	2027	2028
Bestuur	-2	-2	-2	-2
Financiering	-611	-611	-611	-611
Leges & Heffingen	-13.290	-13.490	-13.490	-13.490
Organisatie	-10.920	-1.045	-977	-909
Overig	-101.654	-95.352	-95.393	-95.778
Saldo voor Bestemming	-126.476	-110.499	-110.472	-110.789
Mutatie Reserve Dienstverlening	-2.711	-3.441	-1.832	-1.505
Saldo na Bestemming	-129.187	-113.940	-112.304	-112.294

Dienstverlening Saldo				
	2025	2026	2027	2028
Uitgaven	39.392	29.603	28.522	28.350
Inkomsten	-129.187	-113.940	-112.304	-112.294
Saldo	-89.795	-84.337	-83.782	-83.944

Leefbaarheid uitgaven				
	2025	2026	2027	2028
Infrastructuur	8.872	9.029	9.355	9.361
Milieu	16.146	12.644	11.844	11.844
Omgevingskwaliteit	14.966	12.689	10.589	10.589
Veiligheid	6.603	6.563	6.697	6.697
Saldo voor Bestemming	46.588	40.926	38.485	38.490
Mutatie Reserve Leefbaarheid	424	424	424	424
Saldo na Bestemming	47.011	41.349	38.909	38.914

Leefbaarheid inkomsten				
	2025	2026	2027	2028
Infrastructuur	-150	-153	-320	-320
Milieu	-13.286	-12.094	-11.294	-11.294
Omgevingskwaliteit	-2.347	-2.108	-2.108	-2.108
Veiligheid	-16	-16	-16	-16
Saldo voor Bestemming	-15.799	-14.371	-13.738	-13.738
Mutatie Reserve Leefbaarheid	-1.848	-2.414	-2.503	-2.501
Saldo na Bestemming	-17.647	-16.785	-16.240	-16.238

Leefbaarheid Saldo				
	2025	2026	2027	2028
Uitgaven	47.011	41.349	38.909	38.914
Inkomsten	-17.647	-16.785	-16.240	-16.238
Saldo	29.364	24.565	22.668	22.676

Vitaliteit uitgaven				
	2025	2026	2027	2028
Bestaanszekerheid	21.974	21.946	22.043	22.198
Kunst & Cultuur	2.385	2.399	2.493	2.493
Sport & Educatie	9.493	9.390	9.362	9.362
Zorg	38.655	37.974	38.554	38.554
Saldo voor Bestemming	72.506	71.710	72.452	72.607
Mutatie Reserve Vitaliteit	-604	-604	-604	-604
Saldo na Bestemming	71.903	71.106	71.848	72.003

Vitaliteit inkomsten				
	2025	2026	2027	2028
Bestaanszekerheid	-11.588	-11.536	-11.433	-11.433
Kunst & Cultuur	-98	-98	-98	-98
Sport & Educatie	-1.141	-1.124	-846	-846
Zorg	-805	-698	-403	-403
Saldo voor Bestemming	-13.633	-13.456	-12.780	-12.780
Mutatie Reserve Vitaliteit	7	557	557	557
Saldo na Bestemming	-13.626	-12.899	-12.222	-12.222

Vitaliteit Saldo				
	2025	2026	2027	2028
Uitgaven	71.903	71.106	71.848	72.003
Inkomsten	-13.626	-12.899	-12.222	-12.222
Saldo	58.277	58.207	59.626	59.780

Incidentele baten en lasten

Exploitatie/Reserve	Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Exploitatie	Glasvezel	-139	0	0	0
Exploitatie	Algemene uitkering: terugdraaien incidentele compensatie Gemeentefonds	0	1.049	0	0
Exploitatie	Algemene uitkering: gemeenten krijgen bij de invoering van de nieuwe systematiek vanaf 2024 het financiële effect gecompenseerd, m.u.v. 2025.	1.625	0	0	0
Exploitatie	Bijdrage viering 100 jaar Zuiderzeewerken	100	100	0	0
Exploitatie	Bijdrage regionale samenwerking	175	0	0	0
Exploitatie	Omgevingswet, extra kosten latere ingangsdatum	300	0	0	0
Exploitatie	Realiseren VersnellingsWoningen	550	0	0	0
Exploitatie	Extra impuls 'Midden in de samenleving'	250	0	0	0
Exploitatie	Extra impuls Versnelling woningbouw	1.300	0	0	0
Exploitatie	Extra impuls Groen	2.000	2.000	0	0
Exploitatie	Extra impuls Verduurzaming bestaande woningvoorraad	2.000	0	0	0
Exploitatie	Extra impuls lasten nieuwe wensen	210	210	210	210
Reserve	Extra impulsen; technische dekking Algemene reserve	-5.790	-1.918	0	0
Reserve	VersnellingsWoningen; dekking Algemene reserve	-550	0	0	0
Reserve	Bijdrage viering 100 jaar Zuiderzeewerken; inzet reserve	-100	-100	0	0
Reserve	Terugdraaien storting OZB in de Algemene reserve	0	-613	-613	0
Exploitatie	Saldo incidentele mutaties kleiner dan € 100.000,- (positief en negatief)	165	-22	-8	0
Exploitatie	Incidentele middelen op grond van eerdere besluiten	-9.067	783	946	397
Reserve	Incidentele middelen op grond van eerdere besluiten	10.984	-143	-143	406
Totaal incidenteel		4.013	1.347	393	1.014

Meerjarenraming 2025-2028

Presentatie van het Begrotingssaldo	2025	2026	2027	2028
Structureel - Saldo voor bestemming	-1.169	3.493	3.027	2.077
Structureel - Mutaties binnen reserve	-2.843	-4.840	-3.420	-3.091
Structureel Begrotingssaldo	-4.013	-1.347	-393	-1.014
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo exploitatie)	-531	4.121	1.149	607
Incidenteel - Mutaties binnen reserve	4.544	-2.774	-756	406
Incidenteel Begrotingssaldo	4.013	1.347	393	1.014
Begrotingssaldo	0	0	0	0

Bijlagen

Reserves en voorzieningen (bedragen x 1.000)

Reserves	Wordt na Herziening Nota R8	2023				2024				2025				2026				2027				2028			
		Saldo	Toevoeg	Onttrek	Kap.-	Saldo	Toevoeg	Onttrek	Kap.-	Saldo	Toevoeg	Onttrek	Kap.-	Saldo	Toevoeg	Onttrek	Kap.-	Saldo	Toevoeg	Onttrek	Kap.-	Saldo			
		31-12	-ing	-king	last	31-12	-ing	-king	last	31-12	-ing	-king	last	31-12	-ing	-king	last	31-12	-ing	-king	last	31-12			
A. Reserves	A. Reserves																								
A1. Algemene reserves	A1. Algemene reserves																								
Algemene reserve	Algemene reserve	32.616	4.994	5.054		32.556	12.136	7.574		37.118			4.402		32.716		1.186		31.530		859	30.671			
Resultaat na bestemming	Resultaat na bestemming		-3.173																						
Totaal algemene reserves	Totaal algemene reserves	32.616	1.822	5.054		32.556	12.136	7.574		37.118			4.402		32.716		1.186		31.530		859	30.671			
A2. Bestemmingsreserves	A2. Bestemmingsreserves																								
Realisatie bestemmingsplannen	Algemene reserve	179		179		0				0					0				0			0			
Egalisatie Afvalstoffenheffing	Algemene reserve	62				62				62					62				62			62			
Bedrijfsmiddelen	Bedrijfsvoering	1.789			349	1.440			565	875			349	526			349	176			176	176			
Re-integratie en arbeidskosten gerelateerde verp	Bedrijfsvoering	875				875			875	875				875				875			875	875			
Onderhoud gemeentebouwen	Beheer gemeentelijke gebouwen	1.866	319	550	12	1.623	265		12	1.876	184		12	2.048	184		12	2.220	184		12	2.392			
Kapitaallasten gemeentelijke eigendommen	Beheer gemeentelijke gebouwen	1.520		87		1.433		87		1.346		87		1.260		87		1.173		87		1.086			
Doorontwikkeling buitendienst	Beheer gemeentelijke gebouwen	513			44	469			41	428			41	388			41	347			41	306			
Zwembad	Beheer gemeentelijke gebouwen	410	118			528	118			646				646				646				646			
Afkoopsoom havens	Havens	3.846		236	90	3.520		236	111	3.173		236	111	2.825		236	111	2.478		236	111	2.131			
Onderhoud havens	Havens	1.607			17	1.589			30	1.559			30	1.529			30	1.499			30	1.468			
Bovenwijkse voorzieningen	Bovenwijkse voorzieningen	911	14			924	14			938	14			951	14			965	14			978			
Risico bouwgronden	Risico bouwgronden	3.185				3.185				3.185				3.185				3.185				3.185			
Vastgoed	Vastgoed	1.500				1.500				1.500				1.500				1.500				1.500			
Duurzaam toerisme	Economische, maatschappelijke en toeristische stimulering	60		60		0				0				0				0				0			
Economisch en Maatschappelijk Stimulering (r	Economische, maatschappelijke en toeristische stimulering	910				910				910				910				910				910			
Duurzaam Economisch Sociaal programma	toeristische stimulering	836				836		100		736		100		636				636				636			
VOP	Visserij Ontwikkelplan (VOP)	2.000				2.000		250		1.750				1.750				1.750				1.750			
Openbare voorzieningen agriport A7	Beheer openbare ruimte	208		21		187		21		166		21		145		21		124		21		103			
Wegen	Beheer openbare ruimte	5.981		510		5.471		244	327	4.901		400	893	3.608		400	982	2.226		200	980	1.046			
Kunstwerken	Beheer openbare ruimte	2.285				2.285				2.285				2.285				2.285				2.285			
Baggeren	Beheer openbare ruimte	378		200		178		178		0				0				0				0			
Schoolgebouwen	Onderwijshuisvesting	14.999			763	14.237			781	13.456			781	12.675			781	11.895			781	11.114			
Sociaal Domein	Sociaal Domein	2.401		250		2.151		550		1.601				1.601				1.601				1.601			
Totaal bestemmingsreserves	Totaal bestemmingsreserves	48.322	451	2.093	1.275	45.404	397	1.666	1.867	42.268	198	844	2.217	39.405	198	744	2.306	36.553	198	544	1.954	34.252			
Totaal reserves	Totaal reserves	80.937	2.272	7.147	1.275	77.960	12.533	9.240	1.867	79.386	198	5.246	2.217	72.121	198	1.930	2.306	68.083	198	1.403	1.954	64.924			

Voorzieningen	2023	2024				2025				2026				2027				2028			
	Saldo	Toevoeg	Onttrek	Kap.-	Saldo	Toevoeg	Onttrek	Kap.-	Saldo	Toevoeg	Onttrek	Kap.-	Saldo	Toevoeg	Onttrek	Kap.-	Saldo	Toevoeg	Onttrek	Kap.-	Saldo
	31-12	-ing	-king	last	31-12	-ing	-king	last	31-12	-ing	-king	last	31-12	-ing	-king	last	31-12	-ing	-king	last	31-12
B. Voorzieningen																					
Afkoopsommen onderhoud graven	1.346	300	265		1.381	300	260		1.421	300	260		1.461	300	260		1.501	300	260		1.541
Bouwgrondexploitatie	821				821				821				821				821				821
Verplichtingen voormalig wethouders	1.663				1.663				1.663				1.663				1.663				1.663
Verplichtingen voormalig personeel	890				890				890				890				890				890
Riolering	19.368		222		19.146		221		18.925		161		18.764		230		18.534		230		18.304
Agriport Infrastructuur	1.588				1.588				1.588				1.588				1.588				1.588
Totaal voorzieningen	25.677	300	487		25.490	300	481		25.308	300	421		25.187	300	490		24.997	300	490		24.807
Totaal reserves en voorzieningen	106.614	2.572	7.634		103.449	12.833	9.721		104.694	498	5.668		97.308	498	2.419		93.080	498	1.892		89.731

Investerings 2025-2028

In dit hoofdstuk wordt in het kort de investeringsagenda van Hollands Kroon toegelicht. De investeringen die nieuw zijn voor deze begroting zijn als individuele posten opgenomen bij de Programma's waar zij betrekking op hebben. In dit onderdeel komt alle informatie over de investeringen samen en worden definities over gebruik toegelicht. De informatie dient ter inzicht niet ter besluitvorming. Alle bedragen gaan x €1.000 zowel van de investeringssommen als de kapitaallasten (KL) wanneer er een -/- voor staat betekent dit voor de investeringssom een afname, voor de Kl een voordeel.

In 1 oogopslag

Beknopte toelichting

Onderstaand plaatje geeft het beeld van de huidige Agenda van 2024, bijstellingen uit de P&C Cyclus, besloten Raadsvoorstellen en voornemens tot bijstellingen voor 2025 en verder.

Beleidsveld / Taakveld	2024	2025	2026	2027	2028	KL2025	KL2026	KL2027	KL2028
Bedrijfsmiddel	2.895	1.750	4.424	100	100	505	700	1.063	786
Cultuur	570	0	0	0	0	35	35	35	34
Grond	3.226	2.500	0	0	0	52	92	92	92
Havens	295	0	0	0	0	91	90	89	88
Huisvesting aandachtsgroep	1.515	0	0	0	0	176	173	171	168
IHP Onderwijshuisvesting	4.665	0	1.750	0	0	514	526	576	570
Openbare Ruimte	26.976	18.702	13.252	15.402	10.552	1.391	2.361	3.045	3.841
Openbare Ruimte Riool	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	114	228	340	452
Veiligheid	2.630	0	0	0	0	130	128	127	126
Totaal	46.272	26.452	22.926	19.002	14.152	3.009	4.333	5.537	6.158
			<i>KL Bestaand (StaatC)</i>			10.159	9.949	9.534	9.534
			<i>Totaal KL Bestaand +/- InvesteringsAgenda</i>			13.168	14.282	15.071	15.692

Het effect op de begroting

In 1 oogopslag is te zien dat de kapitaallasten in een begrotingsjaar op 13 tot 15 uitkomen. Deze lasten vinden een plek in de begroting, al dan niet (deels) gedekt door bestemmingsreserves of - zoals bij riolering - door belastingen. Daarnaast is in het verleden gebleken dat de investeringsplannen of opgaves hoger lagen dan wat er in de praktijk daadwerkelijk werd gerealiseerd (realiserend vermogen). Oorzaken hiervan zijn vertragingen in projecten, onvoldoende capaciteit bij aannemers of bij de gemeente om projecten uit te voeren maar ook de afhankelijkheid van derden (denk aan nutsbedrijven die mede de planning van een infrastructureel plan flink beïnvloeden). De raad stelt soms krediet / een investeringssom beschikbaar in jaar 1 maar ziet de effecten daarvan in jaar 3 of 4. Om enigszins het effect op de begroting te duiden wordt rekening gehouden met het realiserend vermogen. Dat betekent dat dit wordt meegewogen in de claim die de investeringsagenda met zijn kapitaallasten doet op de begroting. Belangrijk is om te benoemen dat wanneer projecten in de openbare ruimte worden uitgesteld dit altijd wordt gedaan na risico- en veiligheidsoverwegingen.

Nieuwe investeringen / Ontwikkelingen op lopende investeringen

Beknopte toelichting

Onderstaand overzicht bevat de mutaties en ontwikkelingen. Al deze mutaties zijn opgenomen en verwerkt in de 1e tabel in 1 oogopslag. De nieuwe aanvragen bij de begroting 2025 zijn expliciet in de mutaties begroting 2025 opgenomen verschuivingen in de fases zijn dat niet.

De posten worden heel summier toegelicht met de achterliggende gedachte dat de uitgebreide toelichting elders (in het raadsvoorstel of bv in de bestuursrapportage) staat.

Beleidsveld / Taakveld	Investering omschrijving	2024	2025	2026	2027	Toelichting
Bedrijfsmiddel	Elektrische vrachtwagen buitendienst	-650	650			Fasering
	Energieneutraal maken gemeentelijke gebouwen	-965	-398	3.920		Fasering
IHP	Campus de Terp - onderwijshuisvesting -	2.623				Her fasering – effect op de KL is voor 2024
Onderwijshuisvesting	Nieuwbouw Brede School Wieringerwerf					
	Renovatie Het Creilerwoud			1.350		Conform het IHP zal in 2026 deze school worden gerenoveerd

Beleidsveld / Taakveld	Investering omschrijving	2024	2025	2026	2027	Toelichting
	Campus de Terp - openbare ruimte fase 1	3.457				Her fasering
Openbare Ruimte Overig	Directe en Indirecte kosten Plafonds (oa infrastructuur en riool)		1.512	1.512	1.512	Nieuw. Vanaf 2025 worden deze kosten direct toegerekend nu ook zichtbaar aan het krediet / plafond toegekend.
	Geluidsscherm A7 Wieringerwerf	-1.200			1.600	Onzeker of het wordt gerealiseerd, als het wel doorgaat zullen de kosten stijgen
Openbare Ruimte Verkeer	Onveilige verkeerssituaties (Bosstraat Winkel)	-50	50			Her fasering
	Verkeersveiligheid - Schoolroutes		2.500			Nieuw (reeds benoemd in kadernota 2025)
	Strategisch Grondaankopen	2.500	2.500			Nieuw in jaarschijf 2025 (reeds benoemd in kadernota 2025)

Voteren kredieten die naar verwachting in 2025 in uitvoering gaan

In de begroting 2025 en de meerjarenraming zijn alle kapitaallasten verwerkt over de investeringskredieten (die u terugvindt in het hoofdstuk Investeringsagenda). Wordt de begroting ongewijzigd vastgesteld, dan zijn daarmee ook deze kredieten gevoteerd. Het is de bevoegdheid van de raad hiermee akkoord te gaan, ze te wijzigen of te besluiten tot een andere planning. Het gaat om de volgende totaalbedragen:

€ 15.600 kredieten investeringsplafond

€ 6.512 overige investeringskredieten

22.112

4.340 reeds beschikbaar gesteld

Toelichting definities, gebruik plafonds, omslagrente%

Soorten investeringen

HollandsKroon maakt onderscheid in:

1. vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte (OR),
2. vervangingsinvesteringen
3. levensduurverlengende investeringen
4. uitbreidingsinvesteringen (nieuw).

Ad 4 Bij een uitbreidingsinvestering gaat het om een volledig nieuw te realiseren object dat ontstaat uit vastgesteld nieuw beleid, een wens of wat noodzakelijk is als gevolg van een autonome ontwikkeling.

Beleidsvelden

Om op hoofdlijnen te kunnen informeren zijn de investeringen gekoppeld aan het beleidsveld waarbinnen het project zichtbaar is of wordt.

Investeringsplafonds

Binnen het investeringsprogramma wordt gebruik gemaakt van plafonds. Wat wordt door nu mee bedoeld en hoe gebruiken we dat?

- Deze plafonds worden per beleidsveld vastgesteld wat voor dat jaar het maximale investeringsbedrag is wat er aan projectomzet gedraaid mag worden.
- Hierdoor is het niet noodzakelijk dat individuele projecten door de raad moeten worden vastgesteld
- Hierdoor kan de organisatie de optimale planning van de projecten uitvoeren omdat er ruimte is om te schuiven met startdata van projecten.
- De plafonds worden voor 4 jaar vastgesteld, waarbij tussen de jaren mag worden geschoven. (Indien het jaarplafond van jaar X niet voldoende blijkt te zijn dan kan dat worden overschreden mits dat plafond in het jaar daarna X+1)

Het gaat hier om investeringen die onderdeel zijn van een meerjarig, regulier beleid, vooral gericht op het op een kwalitatief niveau houden van de openbare ruimte.

Jaarlijks wordt een ongeveer gelijk bedrag geïnvesteerd in herinrichting en levensduur verlengende maatregelen; ook in de vervanging van materieel en voertuigen. De kapitaallasten ervan vormen een stabiel bedrag in onze meerjarenbegroting. De jaarlijkse operationele ruimte die hiermee wordt gecreëerd wordt ingevuld met concrete projecten tot het volledige plafondbedrag.

Dekking door reserves

Investerings kunnen niet direct gedekt worden vanuit reserves. Dit is in de wetgeving vastgesteld. Reserves kunnen wel ingezet worden ter dekking van de kapitaallasten. Binnen de begroting van HK wordt hier ook gebruik van gemaakt. Diverse reserves worden aangesproken ter dekking van de kapitaallasten. Dit vergt te allen tijde een expliciet besluit van de raad.

Toerekening van directe- en indirecte(overhead) kosten

Conform de voorschriften van het BBV worden er aan de investeringen directe en indirecte kosten toegerekend. Indicatief kan er gedacht worden aan een toerekening van ca 10% van de projectkosten. Er kan ook voor gekozen worden om een specifieke berekening te maken voor een project.

Vorbereiding Administratie en Toezicht (VAT) kosten vallen ook onder deze definitie. Overwogen wordt voor dit onderwerp een eigen Nota op te stellen.

Kapitaallasten – omslagrente - Treasury

Volgens het BBV bestaat de verplichting om alle investeringen te activeren. Dat betekent dat de kosten van een investering - in de vorm van kapitaallasten - verdeeld moeten worden over de jaren waarin het gebruikt wordt. Kapitaallasten bestaan uit afschrijvingslasten en rentelasten en zijn niet snel beïnvloedbaar omdat de uitgaven al zijn gedaan. Om te voorkomen dat een relatief groot deel van de begroting bestaat uit kapitaallasten is het van belang deze lasten te beheersen. Afschrijvingslasten krijgen vorm in het begrotingsjaar na het jaar waarin het object is opgeleverd.

De beheersing van de rentelasten is onderdeel van de Treasury functie. De rentelasten die aan de investeringen worden toegerekend gebeurt via de omslagrente toerekening. Investerings worden grotendeels gefinancierd met geleend geld. De rente die over deze geldleningen wordt betaald, wordt omgeslagen over het totaal aan de investeringen dit wordt in de begroting op het taakveld treasury verantwoord. In de begroting 2024 kon nog worden gerekend met een omslagrente van 1,6%, maar door de gestegen rente wordt vanaf 2025 rekening gehouden met 1,7%.

Taakvelden overzicht

IV3 Taakveld	2025 Inkomsten	2025 Uitgaven	2025 Saldo	2026 Inkomsten	2026 Uitgaven	2026 Saldo	2027 Inkomsten	2027 Uitgaven	2027 Saldo	2028 Inkomsten	2028 Uitgaven	2028 Saldo
Afval	-6.843	5.663	-1.180	-6.843	5.663	-1.180	-6.843	5.663	-1.180	-6.843	5.663	-1.180
ALG.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	-101.254	-	-101.254	-94.952	-	-94.952	-96.703	-	-96.703	-97.088	-	-97.088
Arbeidsparticipatie	-4	1.365	1.361	-4	1.298	1.294	-4	1.298	1.294	-4	1.298	1.294
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-81	310	229	-91	310	219	-91	310	219	-91	310	219
Begeleiding (WMO)	-	293	293	-	293	293	-	293	293	-	293	293
Begraafplaatsen en crematoria	-731	735	4	-731	735	4	-731	735	4	-731	735	4
Bestuur	-2	2.643	2.642	-2	2.603	2.602	-2	2.603	2.602	-2	2.603	2.602
Burgerzaken	-695	2.156	1.461	-695	2.246	1.551	-627	2.178	1.551	-559	2.110	1.551
Crisisbeheersing en brandweer	-	5.365	5.365	-	5.325	5.325	-	5.458	5.458	-	5.458	5.458
Cult.presentatie, -productie en -partic.	-16	1.096	1.080	-16	1.096	1.080	-16	1.096	1.080	-16	1.096	1.080
Cultureel erfgoed	-	139	139	-	154	154	-	247	247	-	247	247
Dagbesteding (WMO)	-	1.008	1.008	-	1.008	1.008	-	1.008	1.008	-	1.008	1.008
Economische havens en waterwegen	-278	1.022	744	-278	948	670	-278	956	679	-278	956	679
Economische ontwikkeling	-	1.210	1.210	-	1.018	1.018	-	1.033	1.033	-	1.033	1.033
Economische promotie	-338	459	121	-378	409	31	-378	309	-69	-378	309	-69
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-678	719	41	-678	719	41	-678	719	41	-678	719	41
Gesloten plaatsing	-	675	675	-	675	675	-	675	675	-	675	675
Gezinsgericht	-	201	201	-	201	201	-	201	201	-	201	201
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	-233	550	317	-233	590	357	-233	590	357	-233	590	357
Hulp bij huishouden (WMO)	-	6.552	6.552	-	7.552	7.552	-	7.552	7.552	-	7.552	7.552
Inkomensregelingen	-9.741	11.966	2.225	-9.715	11.940	2.225	-9.637	11.862	2.225	-9.637	11.862	2.225

IV3 Taakveld	2025 Inkomsten	2025 Uitgaven	2025 Saldo	2026 Inkomsten	2026 Uitgaven	2026 Saldo	2027 Inkomsten	2027 Uitgaven	2027 Saldo	2028 Inkomsten	2028 Uitgaven	2028 Saldo
Jeugdhulp begeleiding	-	1.482	1.482	-	1.482	1.482	-	1.482	1.482	-	1.482	1.482
Jeugdhulp behandeling	-	612	612	-	612	612	-	612	612	-	612	612
Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-	3.299	3.299	-	3.299	3.299	-	3.299	3.299	-	3.299	3.299
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	255	255	-	255	255	-	255	255	-	255	255
Jeugdhulp dagbesteding	-	1.321	1.321	-	1.321	1.321	-	1.321	1.321	-	1.321	1.321
Jeugdhulp met verblijf overig	-	3.831	3.831	-	3.448	3.448	-	4.278	4.278	-	4.278	4.278
Maatwerkdienstverlening 18+	-	1	1	-	-249	-249	-	-249	-249	-	-249	-249
Maatwerkvoorziening (WMO)	-302	3.116	2.813	-302	2.291	1.988	-302	2.291	1.988	-302	2.291	1.988
Media	-74	910	835	-74	910	835	-74	910	835	-74	910	835
Milieubeheer	-1.995	7.397	5.402	-803	3.895	3.092	-3	3.095	3.092	-3	3.095	3.092
Musea	-8	239	231	-8	239	231	-8	239	231	-8	239	231
Mutaties reserves	-5.039	6.739	1.700	-6.008	-1.606	-7.614	-4.488	312	-4.176	-3.610	925	-2.685
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-162	2.606	2.444	-162	2.606	2.444	-162	2.606	2.444	-162	2.606	2.444
Onderwijshuisvesting	-248	2.955	2.707	-248	2.961	2.713	-248	3.018	2.769	-248	3.018	2.769
Openbaar basisonderwijs	-	239	239	-	239	239	-	239	239	-	239	239
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-35	8.774	8.739	165	8.574	8.739	165	6.574	6.739	165	6.374	6.539
Openbare orde en veiligheid	-16	1.239	1.222	-16	1.239	1.222	-16	1.239	1.222	-16	1.239	1.222
Overhead	-10.225	24.121	13.896	-350	23.062	22.712	-350	22.955	22.605	-350	22.606	22.256
Overige baten en lasten	-400	2.199	1.799	-400	1.490	1.090	-400	459	59	-400	-258	-658
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-137	196	59	-141	200	59	-	59	59	-	59	59
OZB niet-woningen	-6.020	381	-5.639	-6.220	381	-5.839	-6.220	381	-5.839	-6.220	381	-5.839
OZB woningen	-7.271	609	-6.662	-7.271	609	-6.662	-7.271	609	-6.662	-7.271	609	-6.662
Parkeren	-	3	3	-	3	3	-	3	3	-	3	3
Pleegzorg	-	3.419	3.419	-	3.419	3.419	-	3.419	3.419	-	3.419	3.419

IV3 Taakveld	2025 Inkomsten	2025 Uitgaven	2025 Saldo	2026 Inkomsten	2026 Uitgaven	2026 Saldo	2027 Inkomsten	2027 Uitgaven	2027 Saldo	2028 Inkomsten	2028 Uitgaven	2028 Saldo
Recreatieve havens	-41	29	-12	-41	29	-12	-41	29	-12	-41	29	-12
Riolering	-4.448	3.086	-1.362	-4.448	3.086	-1.362	-4.448	3.086	-1.362	-4.448	3.086	-1.362
Ruimte en leefomgeving	-60	744	684	-60	744	684	-60	744	684	-60	744	684
Samenkracht en burgerparticipatie	-1.844	4.013	2.169	-1.818	4.010	2.192	-1.792	3.984	2.192	-1.792	3.984	2.192
Sportaccommodaties	-436	2.204	1.768	-436	2.204	1.768	-436	2.204	1.768	-436	2.204	1.768
Sportbeleid en activering	-295	1.489	1.194	-278	1.381	1.103	-	1.296	1.296	-	1.296	1.296
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-	8.693	8.693	-	8.693	8.693	-	8.693	8.693	-	8.693	8.693
Treasury	-611	973	362	-611	946	335	-611	862	252	-611	862	252
Verkeer en vervoer	-150	8.869	8.719	-153	9.026	8.874	-320	9.352	9.033	-320	9.358	9.038
Volksgesondheid	-366	3.701	3.335	-254	3.475	3.220	-100	3.366	3.265	-100	3.366	3.265
Wonen en bouwen	-1.287	3.863	2.576	-1.248	2.047	799	-1.248	1.947	699	-1.248	1.947	699
WSW beschut werk	-	4.631	4.631	-	4.699	4.699	-	4.899	4.899	-	5.054	5.054
Totaal	-162.363	162.363	0	-145.800	145.800	0	-144.654	144.654	0	-144.092	144.092	0

(bedragen x € 1.000)

Geprognosticeerde meerjarenbalans

Activa	Gerealiseerde stand per 31-12-2023	Prognose stand per 31-12-2024	Prognose stand per 31-12-2025	Prognose stand per 31-12-2026	Prognose stand per 31-12-2027	Prognose stand per 31-12-2028
Immateriële vaste activa	9	9	9	9	9	9
Materiële vaste activa	174.852	214.320	233.499	247.892	259.750	266.900
Financiële vaste activa	7.160	8.576	8.277	7.974	7.666	7.352
• Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	1.943	1.943	1.943	1.943	1.943	1.943
• Leningen aan woningbouwcorporaties	2.994	2.701	2.403	2.101	1.794	1.481
• Overige langlopende leningen	2.183	3.932	3.931	3.930	3.929	3.928
• Uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	40	0	0	0	0	0
Voorraden	3.287	5.148	6.001	2.693	2.268	3.446
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	15.375	16.884	17.117	17.350	17.583	17.816
• Vorderingen op openbare lichamen	45	905	924	942	960	978
• Uitzettingen in 's Rijks Schatkist	0	0	0	0	0	0
• Verstrekte kasgeldleningen	0	0	0	0	0	0
• Overige vorderingen	3.011	3.660	3.874	4.089	4.304	4.519
• Rekening Courant verhouding met het Rijk	12.319	12.319	12.319	12.319	12.319	12.319
Liquide middelen	0	0	1551	3106	4666	6233
Overlopende activa	15.934	18.107	19.173	20.240	21.306	22.372
Totaal activa	216.617	263.044	285.627	299.264	313.248	324.128

Passiva	Gerealiseerde stand per 31-12-2023	Prognose stand per 31-12-2024	Prognose stand per 31-12-2025	Prognose stand per 31-12-2026	Prognose stand per 31-12-2027	Prognose stand per 31-12-2028
Eigen vermogen	84.084	81.447	83.147	75.533	71.357	68.123
Voorzieningen	25.676	25.513	25.616	25.779	25.874	25.969
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	78.318	130.920	149.149	167.685	183.199	194.666
• Onderhandse leningen van binnenlandse banken	78.318	130.920	149.149	167.685	183.199	194.666
• Waarborgsommen	0	0	0	0	0	0
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	12.398	9.344	10.810	12.275	13.740	15.205
• Bank en giro	3.704	0	0	0	0	0
• Kasgeldleningen	0	0	0	0	0	0
• Overige kortlopende schulden	8.694	9.344	10.810	12.275	13.740	15.205
Overlopende passiva	16.141	15.820	16.906	17.992	19.079	20.165
Totaal passiva	216.617	263.044	285.627	299.264	313.248	324.128

(bedragen x € 1.000)